168

nº 4.

484

Santa Cruz

3

~~342~~
151
223

[illegible]

331.

331.

1806

331.

R. 188

Ad titulum.

ff de leg. 1.º iustus comentarius, in quo dificilis et nimis diffussa legatorum, et fideicomisorum tractatio trib. integris, et dilatis titulis d. à Triboniano pposita lib 30. pandectarum et duob. sequentibus à nobis in singula capita et certas sedes distributa breui et distincta methodo enarratur quo facili, precipua ei, principia et argumenta rerum cpplecti possim.

en su cathedra de Prima

AÑO 1646

AD D. P.º DE VILLA LOVOS OPOSITA

Capud primum.

Ratio partitionis, et continuationis horum librorum pponitur, legandi verum in usu iuris, et testatorum quantis potestatis fuerit olim, atque hodie sit legandi occasio, siue causa exposita, atque ei, occas. de leg. turp. et opbrossis ex hisque parentes causa relinquunt aliquid disertum.

BIBLIOTECA DE SANTA CRUZ VALLADOLID

Villalobos.

Ad Rubricam.

N. 1.

Utilitatem tractationis legatorum insinuat & rationibus ostendit cur in tres libros distributum sit iste titulus.

Huius tractationis utilitas, gravitasque tanta est in terminis iuris, & humanis actionibus, quanta eius magnitudo, & frequentia quae nihil est in foro crebrius quam eius usus, & de legatis lites quae passim apud iudicia exhauriuntur, magnitudo autem adeo mira est propter ingentem illius magnitudinem ab uno qui esse debuerat in tres libros fuerit distributa ut constat ex edit. Pandectarum Florentinorum in qua voces illae & numeri liber prim, secundus, & tertius, singulis hisce titulis per grad, & ordinem apposititii inclusique notis reperiuntur quasi superadditi & irreptitii, ut sane solet esse in huiusmodi notis eius editionis & editio imo in ea prius deficere testantur Iuli, P. in notis ad hunc titulum Antoni, Augustin, lib. 3 emendationum cap. ult. ad fin. quod evidens argumentum est compilatores iuris hac de re aut unum librum fecisse, aut facere voluisse. Quo tamen non obstante vulgaris, eaque tripartita horum librorum divisio ex recepta & inusitata ceterorum omnium exemplarium fide constanti retinenda est, tum quia numerus 50 librorum ex quibus digesta constant non constaret si ea divisio expungeretur iuxta enarrationem & supputationem Iustiniani in proemio digesti veteris § omnia igitur & in proemio institutionum § igitur & in lege ult. § 1. C. de veteri iure enucleando, tum ob ipsam tractationis prolixitatem quae sapientibus inimica, & legentibus taediosa esse solet, ut authoritate Senecae & Aretini tradit Roland, consilio 1. n. 3. & consilio 6. n. 3. volum. 1. & ex divo Hieronimo & Valerio, Gratianus tomo 1. disceptationum in praefactione a n. 89. quaeque sane suberet si quod tribus libris dispersum est sub uno tantum Tribonian, posuisset, ut rectissime primus omnium Accursi, scripsit & docuit in Rubrica hic in princ, & ab eo mutuati Duaren, & Cuiaci, ibidem & alii quos Fichard, in lectionibus Salmanticensibus, ad hunc titulum cap. 1. n. 16.

N. 2.

Ad maiorem declarationem & ad vitandam confusionem ostenditur distributum esse titulum in tres libros & pandectarum corpus in tria volumina.

Recte ergo & eleganter ille tractationem hanc in eos tres libros clarioris doctrinae gratia divisit, quae divisio faciliorem eorum quae dicuntur intelligentiam praestet & commodiorem rei usum afferat lege Gai, Sei, 86. § 1 de leg. 2 lege 1 in princ. de doli except. ut in specie agnovit ipse Iustinian, in § sed non usque vestri. de nuptiis in primis inst. titulorum aliorumque utiles effect. producat quos recensitt gla. verbo eandem in § igitur in proemio institutionum, & ad rem attulerunt casu in Rubrica hic n. 19 & 22. Crabeta n. 5 & 54. qua ratione pandectarum corpus in tria digestorum volumina, quae vulgo circumferuntur a librariis recentioribus, fuisse divisum testantur Alciat, in Rubrica de operis novi nuntiat, n. 35. Choam, op. lib. 1. de iuris arte tit. de partitione pandectarum & ex aliis Barbosa in Rubrica soluto matrimonio 1 p. n. 11. Sic denique apud nos regio iure in lege 8. in fine tit. 19. partita 3. tabeliones nostri temporis, archetipa scripturarum sive instrumentorum regesta, quae registra vocant per menses, & annos iuventa distributa habere quo facilius a quaerentibus reperiri possint ut ibi adnotavit Gregorius gla 8.

N. 3.

Hoc in titulo tractatur promiscue de legatis, & fideicommissis in ff. agat, & distincte in instit. & C.

Atque haec utique eius divisionis verior ratio est quam alia eiusdem Accursii posterior in Rubrica hic. & in Rubrica de leg. 3. a qua non multum discesserunt Bartol, & Alberic, ibidem referente, & explicante Iasone d. n. 19. Vbesembegg in paratitla ad titulum de leg. 2. n. 2. qui pro ponis, reb, & ubi legatorum libros distinctos esse arbitrarant, quorum opinio, & si conditoribus, septem partiti iuris placuerit in lege 10. & 28. tit. 9. partita 6. ut ibi advertit Gregorius gla 1. res tamen ipsa monet legumque series vera non esse, ut antecessoribus, nostris iam pridem merito displicuerit atque si quaeras cur in his libris promiscue iureconsulti de leg. & fideicommissis fuerint locuti Iustinianus autem tam in institutionibus, quam in C. eius rei diversos evidenter titulos, rem alto silentio involutam invenies nisi & gratia ipse explicuisset in d. § sed non usque vestri. de nuptiis in primis instit. tit. atque eius authoritate solus Iaso hic n. 21. qui illius doctrinae causam in studiosorum gratiam facilitatum esse docent.

N. 4.

Haec de librorum partit. nunc de eorum ad superiores coniunct. quam continuationem vocant videam, in qua nihil est quantum

Inepte

De legatis primo.

inepte et prolixe defatigentur interpretes quantaque ab instituto effundant aliena ut constat ex his quæ sua manu cumulauerunt Iaso, et Crabeta in Rubrica hic statim ab initio et per totam. ut nihil aliud in eis expositores egisse videantur quam explosis et exemptis ut ex multis vera in pauca contrahamus. siue legatum ut partem aut accessionem testati consideres, ut considerauit Accursius in Rubrica hic scholio 1. et Iaso ibidem à n.º 5. Otoman, in princ. cod. enuntiat. l. 77. non sine causa pro textum in lege 4 in fine de manumissis testato, siue quia legatum iure veteri in testato relinquebatur, lg. legatum 36. de legatis 2. § ante hæredis, institutis cod. § præterea institutis de fideicommissariis hæreditatibus, iure autem nouo etiam ab intestato et in codicillis ut ibidem à Iustiniano et crebriori doctorum sententia refertur est. Recte post exposita testatorum et Codicillorum iura tam in pandectis quam in C. ac post hæreditates suprema testat. delatas superioribus duobus libris expositas in presenti legatorum et fideicommissorum tractationem instituit ut ipse nobis aptissime insinuat in princ. institutis h. tt.º et in § fin. institutis per quas personas et ab eo mutuati Accursius communiter receptus in Rubrica C. de legatis et Donel, ibi in princ. et lib. 8 commentariorum cap. 1. et ibi Osualdus litera A. Vbierzbeg, in Rubrica h. tt.º n.º 1.

Quo circa non est audiendus Bulteus, in princ. institutis cod. n.º 2. qui h. tt. vagari extra propositum et ructione methodo tractationem eius, in institutionibus tt.º de donationibus subiici potuisse scribit, nam et ipsum imperator dictis locis agnoscit et Iaso Misinger, ibidem in à n.º 3. et tamen statim ab initio sese excusat propter superiorem rationem ordinis immutati quæ recta est, quia scilicet olim ante hæredis institutionem legata relinqui non poterant d. § ante hæredis et nisi scriptus fuisset hæres adita demum hæreditate non forent in legata præstare lg. omnia 32. de leg. 2. lg. si patroni 55. § q. fideicommissa ad Trebelianum lg. si nemo 9. de testamentaria tutela lg. 1. § 1 quod legatorum lg. si nemo 181. de reg. iuris ergo opere pretium fuit prius de testatis et hæredum institut. et adquisitione hæreditatis tractare ut sic ordo scriptuum rationem iuris ordinem naturæ sequeretur lg. 2 pater 77. § fideicommissum de leg. 2. lg. nec enim 6. de Solutionibus, late Coerard, in argutis legalibus, loco ab ordine et in specie eleganter obseruauit Ferrerius, lib. 1. rerum quotidianarum cap. 11. et ante eum Crabeta in Rubrica hic à n.º 57. licet aliud postea Iustiniano placuerit in d. § ante hæredis qui sic agnoscens immerito reprehensus est cum nulla sit iuris censura in sentientes lg. proinde 25. § fin. ad legem Aquiliam.

In hunc itaque modum operis partitione constituta præcepta opportet iam ut de rebus et verbis eius videamus quorum adscriptus ordo postulat ut prius de legatis posterius de fideicommissis tractemus. et quidem illud initio apud hos constat legatum seu legandi verbum siue à lege dictum credas cum Vlpiano in fragmentis tt.º 24. in princ. ideo quod legis modo imperatiue relinquatur, quem sequitur Gedeus in lg. verbis legis 120. n.º 1. de verborum sig. Antonius Faber de erroribus pragmaticorum 2 pro decade 44. errore 7. n.º 4. siue a legendo seu delectu ut docuit Varro lib. 4 de lingua latina quod sit cum delectu idest animi deliberat. et elect. amandare a nobis seu ablegare quod apud alios vice nostra fungatur sicuti magis placuit Donelo lib. 8 commentariorum cap. 1. et in Rubrica C. h. tt.º n.º 1. Vbierzbego feod. n.º 2. Petro Gregorio lib. 42 sintagmatum cap. 32 in princ. Richardo in lectionibus ad hunc tt. cap. 1. à n.º 12. Valentia lib. 3 illustrium sub h. tt.º cap. 1. n.º 8. latissimam habere significationem nam omnimis pluribus, quas eius verbi causa præter eos retulerunt Brissonius et Prateius et alij lexicographi in libris de verbis iuris verbo legatum et verbo legare, Sigonius de antiquo iure ciuium Rom. lib. 1. cap. 12. Balduinus ad leges 12 tab. cap. 26. Rebardus ad easdem cap. 18. Petrus Faber lib. 3. Semestrium cap. 24. Rebuffus in lg. Silua 30 § stipula de verborum sig. Alexander Raudensis lib. 1 de analogiis cap. 17. à n.º 10. quod ad propositum nostrum attinet, idem significat quod decernere lg. humanum 8. C. de legib. relinquere Vlpianus d. tt.º 24. § legatum et id frequentius loquimur disponere quomodo ad rem loquitur imperator in § disponat in authen.

secundum nostrum propositum idem est quod decernere lg. humanum 8. C. de legib. idem quod etiam quod disponere § disponat in auth. de nuptijs nou. 22. cap. 2. lg. verbum leg. 120 de V. S. ibi vti quisque legasset suæ rei ita ius esto. sub quo verbo omnia in testamento scripta continentur. et fideicommissa postquam ad iuris necessitatem redacta fuerunt, non quidem sint quod

Z collocationem huius tituli defendit hic n.º et rationem iuris collocationis ostendit, quia olim legata in testamentis relinquuntur prius de testamentis agere debemus et recte post eorum tractationem ad legata peruenimus

N.º 5.

Bulteum reprehendit et eius sententiam circa huius tt. collocationem, quam post tt. de donationibus rectius venire contendit, in dictis rationibus non attendentis dictum

N.º 6.

à quo dictum sit legatum disputat hoc in n.º et constituat secundum Vlpianum in fragm. tt.º 24 in princ. dictum ea lege. eo quod legis modo et imperatiue relinquatur secundum alios quorum hoc in n.º inuenies, a legendo, seu delectu dictum refert. eo quod ablegatio bonorum a nobis cum delectu, idest animi deliberat. et decisione fieri debeat

legata. sed qui amplitudo verbi legandi tanta ē, vt omnes omnino morientium dispositiones comprehendat ex latissima potestate à lg 12 tab. ~~legandi~~ testato libus (?) concessa

No. 7.

opiniones eorum reiicit qui potestatem legū 12 tab. V. S. per vltima illius verba negant, & etiam mirū ē opiniones illorum qui institutionem heredis per hęc verba adiectos vniuersitati bonorum fieri etiam negant, moti. lg 12 & § 39. de vulgari quę mini[m]e ibi cent

No. 8.

oppugnationes [illegible] rec. denei expiussa [illegible] n. ri. p[illegible] ac dei cruce

de nuptijs nouela 22. cp 2 & in lg vlt. C familię erciscūdę lg 2 C comunia de manumissionib, iure ciuitatis in lg filiusfamilias 114. § diui hinc tt. de leg 1. secūdum seriem enarrationem verborum legis Falcidię quo referunt in lg 1. ibi dare legare volet ad lgm Falc. & late à Duareno in paraphrasi ad hunc ttm cp 1. ac denique, postquam legem 12 tab. illa verba prolata sunt vti quisque legasset sui suę ita ius esto quę extant in ead. lg 1. & in d § disponat & in princ. institut. de lg Falc. & in d lg verbis legis 120 de verborum sig. vbi eius dicta in testato scripta complectitur siue sint heredum institutiones siue legatorum aut libertatum dationes itemque & tutorum institutiones quę ad modum Pomponius eius textus author ibidem docet, imo & fideicommissa ipsa postquam ad iuris necessitatem redacta fuerunt, lg Gaius 86. § 1 de leg 2. lg Paula 27 § fin. lg vxorem 41. § legauerat, lg & fideicommissum 87. de leg 3. lg eqs 39. de vsufr. non obstante quod hac ratione fideicommissa idem sint quod legata quę vel ex titi nostri inscriptione vel ex diuersitate nominum constat diuersa esse lg si idem 7. C de codicillis vt Bartol. & sequenti dd. notauerunt in lg Centurio nº 19. de vulgari, et quia amplitudo verbi legandi tanta ē vt omnes omnino morientium dispositiones comprehendat ex latissima illis potestate p legem 12 tab. concessa, qualem Pomponius significat in d lg verbis legis vt ibi Alciatus & Rebeus alijque plerique tamenti reclamante Cuiacio lati, docuerunt qq suppetitias tullit Richard, vbi s. à nº 33.

Cęterum quod ad interpretationem ~~[illegible]~~ coangustatum esse vel legum vel authoritatum iura constituentium scribit ibi Pomponius. credidierunt alij post testimonium eius nouiori iure inspecto illius verbi interpretationem vel amplam significationem p eam iuris interpretationem restrictam fuisse ac pinde sola particularia legata ea voce comprehendi, in qua sola prius steterat Bartolus vbi proxime & in lg 1. nº 4. h tt. communiter receptus. secūdum Cumanum ibi nº 10. ac deinde Cobarrubias in cp reinuntius de testatis § 10 nº 1. Forcatulus dialogo 47. Robertus lib 2 sententiarum cp 23. Vaconius lib 1. declarat. 55. denique Osualdus in notis Doneli lib 8 cp 1. litera D. & Richard, ipse in Rubrica institut. h tt. nº 6. quare hodie verbum illud adiectum vniuersitati bonorum non importare institutionem heredis ante Iustiniani institutionem in lg quoniam indignum 15 C de testatis, ex communiori sua aetate & plurimi contendunt Clot, & Corneli, in Rubrica lg 1 h tt. & alij vbi s. apud Iosephum Ludouicum decis. 53. à nº 41. apud Osualdum in notis Doneli lib 6. cp 17. litera G. moti ex textu in d lg verbis & in lg ex filio 39. in princ. de vulgari & ex lg mulier 22. § fin. ad Treb. denique ex d lg quoniam C de testatis, & sane interpres accedere ingentem controuersiam magnam que ortam rixam constat ex iure traditis ab ipso Rota vbi s. & à Crabeta in Rubrica hic à nº 66. & multis sequentib.

Verum enim vero quidquid illi vellint, verius ē adhuc post decisionem d lgis verbis significationem verbi lego restrictam esse quam potius vim suam illam amplam retinere neque ac pinde nullo alio herede instituto adiectum vniuersitati bonorum veram heredis institutionem importare & quamque quod in testato relictam comprehendere aperte docent consistenti Cramensis nº 2. Iason nº 5 in lg 1. h tt. Socinus Iunior nº 49. Crabeta à nº 65. & alij et qq Cobarrubias ibi Varius in cp Reinaldus 18 de testatis § 1 nº 5. Petr. Gregori, lib 41 sintagmatum cp 32 nº 55. Richard, à se ipso discedens in lectionib, ad hunc ttm cp 1 à nº 22. nouissime Paslador, tom. 3 diffa. 16. nº 1. Ceballos practicarum communium q 214. Barbosa in trac. de dictionib, seu sequentib, cp 189. & qui strenue & late hanc sequitur Clarissimus Alexander Raudensis lib 1 de Analogis cp 18. à nº 14. & plurib, sequentib. Quorum solidum fundamentum extat in decis. Pontificis in d cp Reinald, vbi cum ille patruo & filijs ei, quorundam bonorum medietatem & reliqua paterna bona legasset, legatum h in postrema text, p. Pontifex heredis institutionem appelauit, & merito neque enim in vlla iuris p eius verbi significatio reperitur correcta, quominus institutionem importare possit. cur non ergo importauit? vt ratiocinantur Cujaci in lg sancimus 27. C de testatis & in lg precipimus, non

fine

De legatis primo.

fine C de appelationib, et in specie Parui, in Rubrica hic nº 35. et Gabeta nº 30. quare textum illum ad 3.
hoc ut singularem emendat Baldus in lg ult. C familie ercisc. et ab impugnationib, Gomez defendit Ga-
beta i. et quo faciunt etiam text, in § disponat in authentico de nuptijs et in lg 1 § si ex fundo lg quoties 9.
§ si duo de heredib, instituendis qq de iure regio conguit text, in lg 14. tt.º 3 partita 6. ubi multa Grego-
rii, verbo todos los bienes.

Atque eorum authoritate munitos nos ab hac sententia non dimoueat textus ab auctorib, Nº 9
varie praue accept, in d lg verbis legis non enim ibi docet Pomponi, generalem illam significationem ubi lego
fore restrictam ut male prius illi crediderunt, sed illud potius amplam illam et latissimam pro arbitrio de reb, Explicatio legis
suis disponendi facultatem lg 12 tab. testatorib, concessam coarctatam postea fuisse vel ex recepta inter- 120 de verb. sig.
pretat. a posteriorib, legib, qualiter adhibendam et demonstrant text, in lg non est nouum 26. cum sequentib, de legib, in hoc numero
lg fin. de constitutionib, principum lg 1 § 1. quod iussit lg praecipim, 32 in fin. C de Appelationib, lg 28 tauri Qua- continetur
ren, ad tt. de legib, cap 10 ante finem Donel, lib 1 commentariorum cap 13 nº parte fine Antoni, Faber in iurispru-
dentia tt.º 2. princ.º 6. columna 4. in princ. vel ab authoritate iura constituentium qualem ostendit Iusti-
nian, in § responsa prudentum instituta de iure naturali, et Theodosi, in lg 1. C Theodosiano de respon-
sis prudentum imo et ipse Pomponius in lg 2. § his legib. latis et § post originem iuncto § penultimo
de origine iuris et ex his Donel, lib 1 commentariorum cap 8. ubi Osuald, litera K. et sequenti Faber d tt.º 2.
princ. 9. Rebard, de authoritate prudentum cap 14. Alberic, Gentilis lib 3 variarum lectionum cap 3. et ante
eos Alciatus, et Massinius in initio legis Gaius de liber. et posthum. nam etiam ab ea authoritate iuscit-
tile venire diserte scribit Papinian, in lg ius autem 7. de iust. et iur. ubi fuse Cuiati, in recitationib, ad
digesta et lib 2 difinitionum Papiniani simul et eleganti illustrat huius rei insignia exempla extant in
lg ae Atiliana § de transactionib, lg antiq 3. si pars hereditatis petatur lg diui 23 de iure patronat, Nº 10

Certum

quippe est post eam legem 12 tab. illam liberrimam testandi facultatem fuisse restrictam per leges Furiam, Voconi-
am, Falcidiam Iuliam et Papiam Furiam Caniniam, Eliam Sentiam. ac denique Iuliam de vicesima heredi-
tatis et si quae sunt aliae ut ex plurib, Ciceronis, Gelij, et Ulpiani locis constat de quarum prohibitionib, et statu- in hoc nº agitur
tis singulis videndi sunt Otoman, Balduin, et alij in indice legum Romanarum, Rebard, lib 2 coniectura- de restrictione legis
rum eorum cap 1. Petr, Gregori, lib 46 sintagmatum cap 15 nº 3. Menoq, de adipiscenda posses. remedio 4 nº 1. 120 de V. S. per leges
Cuiaci, et Gifani, in princ. legis unicae per textum ibi C de Caducis tolendis, quemadmodum de trib, priorib, Furiam, Voconiam,
agentes apte tradunt Iustinian, in princ. instit. de lg Falc. et ibi Otoman, et Balduin, Minnger, et Falcidiam, Iuliam
Richard, alijque glosographi, Duaren, in paraphrasi ad tt. ff eod. cap 1. Panciroli, lib 2. variarum lectionum et Papiam, Furiam
cap 279. Diuus Augustin, lib 3 de ciuitate Dei cap 21. et ex eo Robert, lib 2 rerum iudicatarum cap 4. imo et poste- Caniniam, Aliam
riore quo impiorum principum edictis vetitum fuit ne quid Ecclesijs aut Sacris locis testato relinqueretur, quam Sentiam. et Iuliam
Constantin, Caesar sua constitut. sic intelligenda sustulit in lg 1 C. de Sacrosanctis Ecclesijs ut ibi recte Al- de vicessima here-
ciatus, et Gifanius docuerunt et Panciroli. d lib 2. cap 161. tametsi postea parum Valentiniani et ditatis
Valentis etiam Catholicorum principum lg renouata, tum vetuerunt Clericis et monachis a certo gene-
re personarum quicquam testato relinq ut constat ex lg nulla de Episcopis, et Clericis in C Theodosiano quam
in suum Codicem referri merito Iustinian, noluit quamuis bene sciret apud Ethnicos legata legata idolorum
Sacerdotib, probari in lg annua 20 § 1. de annuis legatis et quod eius rei causa sic maxime, Ecclesie doctor Gero-
nim, fuerit conquest, lib 2 epistola 12 ad Nepotianum his verbis. Pudet dicere Sacerdotes idolorum mimi
aurige et excorta hereditates capiunt solis Clericis, et Monachis hac lg prohibetur, et prohibetur non a persecu-

torib, sed à principib, Christianis nec de lg Quiquis sed doleo qd meruerim, hanc lg 3. qq totam earum
legum seriem atq rationem exponunt & illustrant Alciat, & Gifani, & Fornerij, lib 1 Selectionum cap
28. Fagneus lib 8 controversiarum cap 39. Robert, lib 2. rerum iudicatarum cap 2. pagina mihi 3 o 4. doctissi:
m, Cardinalis Baroni, tomo 4 analium anno Domini 370.

N° 11

Authoritate vero iura conditientium etiam
coangustata fuit illa testandi facultas certis formis & cautionib, introductis à iurisprudentib, à qq in qu
concept. testatorum testatorib, recedere n licerit, nam plerasq in hac iuris p. iure civili recepta sunt ea eorum pruden:
tum interpretat. Ut sunt institutio vel exheredatio suorum heredum nominatim & necessario facienda princ, instit.
de exheredat. liberorum lg 1. & 2. & lg inter cetera 30. de liber. & posthum. item qd ea exheredatio n immerenti
fiat, lg ratio de bonis damnatorum princ, instit, de inofficioso testato, qd institutio heredis sit caput tes:
tamenti, atq ab ea exordium sumat § ante heredis instit. inso tt. qd ipsa codicillis nec dari nec adimi,
dico adimare, imo nec exheredatio fiat, lg qd p manus 10. de iure codicillorum lg 2. lg si idem 7. C de codicillis
§ codicillis instit. eod. qd ex alieno arbitrio n pendeat lg illa institutio 32. de heredib, instituendis, qualiter in
posthumis nepotib, fiat lg Gai, 29. de liber, & posthum. denique tota testatorum observatio lg si qdo 35 C de inno:
ficioso. & eorum ordinandorum ratio lg luci, 88 alias leges Scevola § fin. de legatis 2. aliaque de hac re nonnulla
de qq apud Rebardum de authoritate prudentum cap 11. & 12. Balduinum ad leges 12 tab. cap 29. Petrum Fabrum
lib 3 semestrium cap 4. Antonium Fabrum in iurisprudentia tit. 2. princ. 9 illat. 1. & his n laudatis Richardus
in lectionib, ad hunc tit cap 1. à n 28.

Authoritate prudentum restrictam esse legis 12 tab. potestatem circa heredis institutionem, & exheredationem hoc n ostenditur.

N° 12

Atq hanc interpretationem d legis verbis legis praeteri quam qd Alci:
at, & Cuiati, Rebufus, & Gedeus inibi tradiderunt, ipse Imperator Iustinian, nos aptissime docuit in d princ,
instit. de lg Falc. ubi late percepta nostra ille à n 15. praeteri & Valentia lib 5 illustrium in commentarijs ad hunc
tit cap 1. à n 10. Crabeta in Rubrica hic n 64 vers. nec obstat, & n. 69. in fin. exacte autem Raudensis d lib 1 de
analogis cap 18 à n 20. Cui n obstat qd ipse considerauit ibidem n 28. Verbum coangustatum repositum in text.
secundum rectam grammaticam n posse referri ad voces latissime potestatis supra expressas at pinde ad
verbum ius qd praecesserat prius referendum esse, Ut sic ea interpretatio sumatur quae rationi recti sermonis congru:
entior è iuxta reg text, in lg Plauti, 8. de auro, & argento legato. de qua Bartol, in lg fin. ad Trebellianum
Cuiati, lib 17 observationum cap 16. Galini, de verborum sig. lib 5. cap 6. n 13. ipse Raudensis eod lib cap 22. n 96. nam
cum sic eam accipias adhuc sua potestate testandi sensus verborum manebit nam ius p potestate accipi in
usu iuris pluquam notissimum è in lg conficiunt 8. § codicillis de iure codicillorum lg 1. § idem principes
ad legem Corneliam de falsis lg 1. in princ. lg praetor 20. § necqdquam de operis novi nuntiat. & alijs ple:
risque locis è qq Rebufus docet in d lg verbis legis. & Gedeus in lg potestatis 215. de verborum sign. & in spe:
cie sic expressum è duplici in loco penes ipsa verba legis Falcidiae de qq in lg 1. ad lg Falc. neq enim censemus
posse qd n possum, de iure ut vulgari eiusdem regula proditum è in lg conditiones 14. lg filij, 15 de conditionib,
institutionum lg placuit 29 de verbis. lg si è dies 21. alias 26. § n arbiter è sequentib, de receptis arbi:
tris lg auus 39. § 1. de iure dotium è alijs.

Expenditur Raudensis circa verbum. coangustatum legis. 120 de v. s. hoc n adducitur

N° 13

Non obstat praeterea text, in lg cum filio 89. in princ. de vulgari
p adversa iam adduct, q potius illi ipsam retorqueri dico sed ipsam retorqueri nam cum ibi testator duos ne:
potes ex praedefuncto filio alterum in potestate alterum emancipatum haberet utrumq impuberem vellet ex aequis
partib, p heredes habere & siqs ex his impubes decessisset ad alterum partem eius transferre: ex consilio qua:
tuor iurisconsultorum de qq ibi mentio, eum quem in potestate habebat solum heredem instituit & ab eo

alteri

alteri emancipato impuberi qui in suam tutelam venisset, dimidiam partem hereditatis legavit. qd vtique legatum pro institut. habendum est tam ex voluntate testantis q sic voluit vtrumque nepotem ex equis partib. heredem habere quam ex dicto iurisconsultorum q eo fine attento sic consuluerunt, deniq etiam effectu iuris inspecto quo legatarii partis hereditatis pro ea parte qua legata est onera hereditaria subit. lg sigs servum 8. § fin. lg qui filii 76. § 1 de leg 2. ac proinde heres vt iuris successor est lg si hereditatem 32 mandati lg more 8. de adquirenda hereditate lg 2 et vlt. C de hereditarijs actionib. lg 2. C si vnus ex plurib. heredibus lg 1. C si certum petatur lg 2 C de hereditate vendita lg aeris alieni 15. C. de donationib. et alijs de qq apud Donellum lib 7 commentariorum cap 11. qd quatenus verum sit dilucide exponit ipse lib 8 cap 19. et Valentia lib 3 illustrium sub titulo cap 1 a n 14. nam legari posse partem hereditatis placuit prudentib. in lg ab oib. 104. § fin. de leg 1. lg mulier 22 § fin. ad Treb. qd quidem legatum portionis vel partitionis appelabatur qa in eo heredem et legatario hereditatem partiri dicebat lg nomen filiarum 164. § portionis aliâs partitionis de verborum sig. § sed qa heredes vero post qd Senatusconsultum inst. de fideicommissarijs hereditatib. vbi Theophil. adnotauit et Cui. lib 2. lectionum succesiuarum cap 12. et alij qui qq late Osuald. in notis Doneli lib 8 cap 11. litera S. de quo nos fortasse latius infra cap 3. atq de eo fuisse locutum iurisconsultum in d lg qui ex filio ex verbis eius apparet, ex qq obseruauit Cuiac. in recitationib. ad digesta ibidem et Donel. d cap 11. quare inibi legandi verbum non potuit nisi ad causam hereditatis trahi neque ad legatum singulare referri vt hoc argumento ductus rectissime censuit Iasso ibidem n 7. qd qd aliud male aduersae sententiae authores tradiderunt.

aduersus haec ipsa non opitulatur text. in d lg mulier 22. § fin. ad Trebelianum nam vbi ibi huiusmodi legatarii partis hereditatis pro herede non habeatur hoc ideo contingit quoniam alius fuerat in solidum heres institutus vt recte ponit ibi Accursi. aliiq veteres glosographi et Gabeta in Rubrica h. titulo n. 64 in fin. et Raudensis d cap 18. n 51. neque testantis propositum fuit neq consilium legatarium partiarium heredem instituendi equaliter cum altero vt in d lg qui ex filio nos vero affirmamus, pro verbum Lego etiam hodie institutionem fieri vbi nullus fuerat alius heres institutus vt assertum est n 8. ex quo alia atq alia eiusdem legis interpretatio dimanat videlicet ideo ibi legandi verbum institutionem importare quoniam alter nepos in potestate fuerat in solidum heres institutus pugnaret nam dicti iuris ratio vt vni duo pro solido heredes extitissent contra reg. legis qd n 14 lg vni duo de reg iuris quare vbi praecessit institutio vniversalis legatum partis hereditatis non posse trahi ad institutionem diserte scripserunt ibi Cuman. n 1. et Iasso n 3. ideoq Cuiac. ibidem et ante eum Castrensis n 2 in eius specie ponendum animaduertunt exheredatum fuisse alterum emancipatum nepotem cui dimidia pars legata est ne si non fuisset exheredat. bonorum posesionem contra tabulas haberet quasi praeteritus, etiam si legatum habuisset iuxta regulam text. in lg ita tamen 27. § qui rogatus, 12. ad Treb. qd vtiq diuersum responderet iurisconsult. si nullus alius fuisset institutus heres quam is cui hereditas legata est.

Deniq quae ea non possit ex tempore neque ad tempus dari lg hereditas 34. de heredib. instituendis § heres institui cod. lg 15. tit. 3. partida 6. vbi late et eleganter illustrat Gregori. Lopez gl 1 et 2. et Antonius Gomez tomo 1. variarum cap 2. a n 8. Cuiac. lib 1. difinitionum Papiniani in d lg 34. Duaren. ad tit. de heredib. instit. cap 3 ad finem vers. addendum non potuit pro herede haberi emancipat. nepos cui qui in suam tutelam venisset dimidia pars hereditatis legata est vt ex hac ratione non insubtiliter docuit Gabeta d n. 64. vers. pro qua opinione quae ea vbi asserendum receptiorem Accursij interpretationem ibi. vbo tutelam de tempore pubertatis accipienda sint vt

hoc numero conciliat

4. intelligentiam legis qui ex fil. 39. de vulgar. subst. h n. comprehendit, et opinionem eorum qui aduersus potestatem verbi lego ~~[illegible]~~ cum ea contendunt huius legis explicat. reicit

N. 14.

Explicat legem mulier 22. § fin. ad Treb. quae est lg. qui ex filio, n. antec. exposita quae non videtur assertis qd vbi nullus alius heres institutus fuit per verbum lego institutionem fieri

N. 15.

Solutioni legis qui ex filio 39. de vulg. hoc n. adicit lg. hereditas 34 de heredib. instituendis. qua

sane accipiuntur in lg sigs a filio 32. de leg 2 dicto l. lg cum filio 50. de leg 3. lg patri filio 54. de hered. instituendis lg ult. de iure deliberandi lg si ita scriptum 8. §1 de bonorum possess. secundum tabulas lg 5. §ait praetor qq ex causis in possessionem eatur et apud Ciceronem lib 2 de inventione et in oratione pro Bruto nisi malis dicere Cuiacio in lg d cum ex filio huiusmodi orationis legatum esse conditionale iuxta textum in lg si Titio 22. quando dies legati cedit lg si cui legetur 49. §1. et §. hanc autem legatum de leg 1. de quo tamen videndi dd. ibidem et Donel, lib 8 commentariorum cap 31.

N.º 16 Postremo non obstat textus in lg quoniam indignum 15. C de testatis ubi discrete cavetur quatenus quibus sive imperativis sive precariis sive directis sive inflexis institutionem heredis fieri posse nam quam aliquid non nisi directis et solemnibus, poterat his videlicet Titius heres esto ut apparet ex Ulpiano in fragmentis tit. 21 et 24. et ex fragmento eiusdem quod extat in lg 1. §q neque de hered. instituen. et ex Vaconio qui late enarrat lib 4. declarat. 55. Donello in d lg 15 a n 3. et lib 6. commentariorum cap 17. quam et civilia, et legitima dicuntur in lg ubi 7. de vulgari lg ult. C de testamentaria tutela lg directas 14. C de testamentaria manumiss. de qq Cuiacii, lib 11 observationum cap 25. Duarenus lib 2 disputationum anniversalium cap 9. Otoman, lib 1. observationum cap 24. Fornerii, lib 1 rerum cotidianarum cap 11. Antoni, Faber de erroribus pragmaticorum 2 p decade 30. dicto 34. errore 2. Osuald, in notis Donelli d cap 17 litt. b. ea Constantini Caesaris Constit. effectum est ut quaequam possit, ut post eam supervacua videatur Papiniani quaestio de qua in lg illud 13. §1. de iure Codicillorum quemadmodum in ipsius locum idem Cuiaci, adnotavit.

Margin: ex quoniam indignum 15. C de testatis hoc. n. explicatur

N.º 17 Unde Prioris sententiae authores colligunt ante eam Constantini Constitutionem non liquere institutionem heredis per verbum lego concipere in quo prae aliis privatim insistit Vaconius ubi s. sed utique male nam praeterquam quod argumentum a Vario sensu etiam habita supput. temporis non inducitur ad correctionem veteris iuris quo verbum legandi amplissimam habuit significationem et verum ut multis adstruunt Everardus in argumentis legalibus, loco a Vario sensu n 8. Barbosa eod tractatu cap 27. n 29. et in specie ad rem hanc observarunt Bolonet, in Rub. hic a n 96. Raudensis d cap 18. n 33. et 36. consequenti quod testanti verbum illud nunquam suam latam significationem amisisse: animadvertere illi debuerant Constantinum in sua illa Constit. inter caetera inflexa et obliqua verba quae memoravit nequaquam praecitatum verbum recensuisse, et quod dem advertere ut possit quod nouerat neque verum ei, correctum neque verum iuris vetera umquam fuisse, denique ex illis non esse quam ad efformandam institutionem heredis non erant idonea, cum legare sit legis modo, idest imperative relinquere quomodo institutio fiebat ut ex illis Ulpiani locis constat ergo sic non obscure videtur censuisse Donel, ibi d n 5. neque quod verus ei, raro in libris iuris repiatur quod quam facit cum lex 12 tab. correcta quam non repitur semper in iuridi observantia esse censetur lg Iuliani 5. principii quoque legibus C. de hereticiis atque ideo perpetuo loq. et si intergerere videatur Petrus Surdus practicarum conclusionum tomo 5. litt. l. conclus 266. et in specie eleganter Raudensis d n 36. quare ea Constantini Constitutio non debet in argumentum trahi.

Margin: respuit opinionem eorum qui ante Constantini Constitutionem heredis institutionem per verbum lego concipi negant quia in suo robore legandi verbum semper extitit. ut multi supra in n. contenti authores defendunt

N.º 18 Cum cum ita sint iam dubitari non potest saltem ipsa Constit. attenta per verbum lego etiam hodie institutionem fieri recte, ut in eo quod bona sua vel hereditatem legavit responsum est a Vaconio quod contra refractari, extiterit sed tandem fateri cogitur d declarat. 55. n 6. ad fin. et ex eo Osuald, in notis Donelli d cap 17. litt. C. acerrime autem oppugnavit Raudensis d cap 18 a n 14. cum ut illi aiunt ex his verbis satis intentio testantis apparet et exprimit hanc ei, mentem esse liquet quam necessaria repugnant idque diuius nostro regionovissimo de quo in lg 1. tit. 4. lib 5. recopilationis fati, admittendum est verbis ad testati valorem institutio here-

dis n desideretur, nec solemnia, aut certa verba desiderabantur dicobuntur id qq. quod heredis institutio significabitur Vt ibidem oes ei, regij iuris interpretes comunib, suffragijs agnouerunt. Quare n suntaudiendi doctissimi quidam antecesores nri qui in suis prelectionib, ad hunc titulum verba illam significationem verbi lego exolauisse, in desuetudinem abijsse incaute crediderunt hodieque tantum ad causam singularium legatorum referri et valere docuerunt Vt constat ex traditis à Valencia lib 3. illustrium sub hoc titulo. cap 1. nº 12. moti decius. Vulti in d lg mulier 22. § fin. ad Treb. cui iam respondimus et authoritate Ovaldi qui ita ex Gedeo scripserat in notis Donelli lib 8. cap 1. litª d. quae ipse Vazius paulo ante tradidisset d lib 6. cap 17. litª C. peccarunt enim contra tam apti Gaizii et Regij iuris constitutiones, quas verissimas ee Baconij et Raudensis, nam denique eam satis manifeste ostendunt quam frequens negociorum vsus et iudiciorum stil, vbique sine contra. probauit atque ideo ab illorum traditione hac in parte longe cauendum e.

Sectio prima de causa legandi ac de alijs initio capitis prefixis insuper de inimicitijs inter legatarium, et testatorem quibus legatum reuocatur

Exposita vi verbi iam ad legata nra propius accedam, opportet quam sane testanti legatariorum merita extorserunt lg necadiecit 9. § sotio lg idemque 10. § fin. mandati lg tutor 28 § 1. de excusationib, tutorum lg amicissimos 36. Vbi est elegans text, eod tit. et in lg dotem 16. § 1. de castrensi peculio lg fideicomissa 11. § proinde de leg 3. q ideo inibi mereri legata aut meruisse dicuntur et in lg q tutelam 28. de testamentaria tutela lg Luci, 40. § 1 de testatoria militis lg latin, 83 de leg 2. lg 5. § amittere de his quae vt indignis. lg si pupill, 21 ad leg Falc. et alibi passim in propinquis quidem ratione sanguinis et coniunctionis d lg tutor 28. § 1. d lg dotem 16. § 1. lg alienam 10. C de legatis lg allegas 4. C de castrensi peculio lib 12 tit. 37. lg 10. tit 9. part 6. in extraneis autem ratione charitatis et affectionis d lg q tutelam 28. de testamentaria tut. lg de hereditate 39 in princ. dico 19. de castrensi peculio lg affectionis 5. de donationib, quae iudicia testantium prouocare solent. lg captatoria 70 de heredib, instituendis lg vlt. C si quis aliquem testari prohibuerit. lg 4 de confirmando tutore lg nemo 58. § 1 eod. tit. de heredib, instit. lg 3. tit. 3. part 6. vt obseruauit iaso in lg Titi, 25. nº 8 de liber. et posthu. et alijs locis qq eum secutus Berzbeg, in paratitla h tit. nº 5. atque his commoti liberalitatem legatorum exercent lg vnum ex familia 67. § si de Falc. de leg 2. lg Seio amico 10. § medico de annuis legatis lg rem legatam 18 de adimendis legatis lg non facile 6. et cui pluquam per legem Falc. e enim legatum donatio lg legatum 36. de legatis 2. § 1. instit eod. quae liberalitas dicitur in lg h iure 19 § n pot de donationib, lg si extraneus 33 de iure dotium qua testatores honorare legatarios cupiunt lg filium 5. § 10 et si portio de leg praestandis lg 1. vers. si enim testator C communia de leg. elegans text, in lg 10 et si 52. § 10 et si pponas de iudicijs quae legatum n leuis honor è d lg q tutelam 28. de testamentaria tut. d lg amicissimos de excusationib, tutorum lg iulian, 26 in fin, si quis omina causa testati lg ciuitatib, 122. de leg 1. lg fideicomissa 11. § plerumque de leg 3. lg 3. § haurem de leg praestandis lg diuus Claudius 15. § 1 ad lgm Corneliam de falsis quare veteres summo honori ducebant si quantumlibet modicum sibi supremo morientis iudicio relinqueretur Vt videre capud

Denique hinc nri vincit eorum opinionem qui crediderunt vim et potestatem verbi lego in desuetudinem abijsse. et ad sola particularia legata pertinere docuerunt, quia ex argumentis numeris antecedentib, adducitis hoc n concludit. etiam hodie per d verbum lego institutionum fieri

qq Rubrica finitur

Nº 19

Tacitum lib. 3 analium, Ciceronem in oratione pro Quintio et apud Valerium lib. 7 cap. 7. ex quo et alijs illustrant Brisoni, lib. 4. Selectarum antiquitatum cap. 19. et ex eo Gotofred, in scholijs ad textum in d. § pr. autem lit. C. Rebard, lib. 2 variorum cap. 16 in principio Forneri, lib. 1 selectionum cap. 19. Petrus Gregori, lib. 42 sintagmatum cap. 1 n. 4. et lib. 44. cap. 2 n. 25. quem relictorum intestato evidens et efficiens causa est stagnouit Bermbeq, ubi.

N.o 20 Ex qua tanquam ex limpidissimo iuris fonte ad hanc tractationem legatorum plura utilia et notabilia quasi scaturientes rivuli dimanant. que sine eiusdem offensione silentio pretereiri non possunt. illud primum turpia legata que denotandi magis ~~turpia~~ legatarij gratia quam honorandi scribunt odio scribentis pro non scriptis haberi quemadmodum Pomponi, scribit in lg. turpia 54. tit. in n. 2 o tit. de leg. 1. Cuiaci, dico cui, sua confirmat in lg. siquis in glinos 112. § siquis scripserit eod. tit. et in lg. 10. tit. 3. part. 6. nam cum legatum honor sit ei, cui finis honore legatarium afficere ubi legatum turpe est, et contumeliæ causa relinquitur, iam non est legatum quia non honor sed opprobrium est, et iniuria, ideoque pro non scripto haberi quia inductum honoris causa non debet in opprobrium retorqueri iuxta reg. text, in lg. nulla 25. de legib, lg. quod favore 6. C. eod. lg. plures 18. C. de fidei instrumentorum lg. 3. § duæ autem vers. divus de Carboniano edicto cap. quod ob gratiam 61. de reg. iur. in 6. id quod etiam in contumeliosa institut. obtinuit in lg. quoties 9. § siquis nomen de heredib. instituendis et forti, in institut. turpi cui, appositissimum exemplum extat in lg. siquis posthumos 9. § 1 et penult. de liberis et posthum. in eo videlicet quod posthumum heredem instituit ex ea natum que ali nupta sit hanc enim institutionem ut pote turpem ipso iure non valere rectissime scribit Paul, ibi quod per que turpitudinem et criminosam vitam uxori alteri, inniciat, quam sic manifesto ream adulterij indicabit dicto uit. ut omnes interpretes recte ibi intellexerunt in quo sensu vere apud Pomponium in d. lg. turpia legata, turpia dicunta quo testator legatarium de turpi vita notare voluit ut eleganter adnotarunt licet ei, text. pri, obliti Donel, lib. 6 commentariorum cap. 19. in princ. Pancirol, lib. 6. variarum lectionum cap. 6. nam quod Curian, scribit ibi n. 3. non in personâ sed in re legatâ turpitudinem constitue magis divinatorium est quam ut ferri possit. tamen placuerit Emanueli Costa lib. 1. Selectarum cap. 3 n. 2. et Valentia lib. 3 illustrium adhunc tit. cap. 2. à n. 8 qua ratione etiam in lg. Lucius, 83. ff. de conditionib, et demonstrationib, testatum ei, nulli, ei momenti ab eod. Paulo dicitur quod sic filium suum heredem instituerat. Aureli, Claudi, natus ex illa muliere si filium meum esse iudici probaverit heres esto. nempe quia sic instituendo crimen et turpitudinem uxoris videtur detexisse, aut notare. ut preclare intellexit Barg, lib. 1 controversiarum illustrium cap. 18 à n. 17. quem nos secuti vere preterito post paschales ferias scripsimus, latius, in observationib, ad selectiores leges tit. ff. de liber. et posthum. quidquid aliter fuerint interpretati Menoq, de arbitrarijs casu 89. à n. 7. et alij apud Osualdum in notis Donelli d. cap. 19 lit. A.

N.o 21 Alterum ut quod sit omnes huiusmodi testantium probrosas dispositiones ipsorum odio pro non scriptis haberi, scribit recte Pomponi, in d. lg. turpia quia intellectu iuris inspecto in omni eventu null, sit earum exit, futur, sive personam testantis sive ipsi, legatarij aut instituti videres nam quoad primum quia lex nequaquam malitijs indulget neque iniquis malignantiam propositis favet. lg. in fundo 38. vers. constitutum, ff. de rei vindicatione lg. de reb, 13 ff. de arbitris, lg. 4. ff. de innofitioso testato. lg. 1. vers. denique in fine ff. ubi pupill, educari debeat lg. si servum 71. § admoveri ff. de adquinda hereditate lg. div, 6. vers. ult. ff. de custodia reorum cap. pastoralis 28. § fin. de officio delegati in antiqu. malitiose autem et sub specie simulati officij reb, ad honorandum ordinatis abutitur testator qui turpe legatum reliquit vel institutionem contumeliosam concepit cui in hoc p. indulgendum non est. ut scite scribit Donel, ubi non etiam quoad 2 neque enim credendum est quiquam san, homo ut legatum dedecorosum accipiat, et pro lucro famæ iactu.

raz patiatr honra lucro imo etiaz vite ... praeferend. ut lg titi qdez 8. vi. qd si de dextiff qd met, caa lg iulian, 26. sigs omina caa testati lg neqz 36. de liberali caa lg iuxta 9. ubi Accursi. ani: madvertit de manumissis vindicta lg siqd 2. lg 2 ex pluribz, 97. ff de solutionibz, lg si duab, 104. ff de reg iuris, illustrat Menoq, de Arbitrarijs casu 322. n° 19. & casu 396. n° 2. Cassaneus in Catalogo glo: rie mundi 1 p͡s considerat 2. & late Petr. Faber lib 3 semestrium cp 8. Medices tomo 2. Opusculo 3. Unde fac: tum ut etiaz oia turpia in testatis iura reprobaverit in lg conditiones 14. lg filij 15. ff de institutionib, dico conditionib, institutionum lgn dubitam, 20. de conditionib, & demonstrationib, lg facta 63. § si sub conditione ff ad Senat. consultum Treb. lg 3. tt° 4. part 6. dico 3. ideoqz merito Pomponi, pro scriptis haberi voluit in d lg turpia & Ulpian, in d lg quoties § sigs nomen.

ggn obloqui text, in lg his. ubi 48. § 1 ff de heredib, instituend. N° 22
ubi illaz institutionez in persona filij factaz dux eius patri impijssimus & male de se meritus appellavit, valere docet consult. ... huiusmodi institutiones receptu ee omissa contumelia quaerit interpretum, ad ttz de h... inst cp 5 post principium quez & Manuelis Acosta fuit lib 1. selectarum cp 3 n° 8 itez alia ... in institutionib, ad digesta in d lg turpia & in lg 3 ff de liberis, & post. & Fernanij lib 1 selectionum cp 19. veri, dicendum e in proposita q contumeliose institutionis multum referre az ea sola conditiona, & ocliona demonstrat. sine alia nominis ... aut expositione facta sit, az vero adiecta alii demonstrationi, seu nomini instituti heredis naz priore casu institutio n valet, in quo loqui Ulpian, in d § sigs nomen posteriore vero desendin ut in d lg 48 § 1. huius iuris diversitas ex superiorib, provenit, nezoe qa honesta institutionis debet n ee ignominia coniunct, quaz ubi lex expungit & p n scripta habet, institutio manet inutilis atq inanis naz detracta contumeliosa demonstrat. alia demonstratio heredis nulla remanet quo certus ee possit, ut opportet secundum saaz consulti in d lg quoties § heres quaz adstruit Donel, lib 6. commentariorum cp 21. & ibi Osuald, lit° C. at vero qdo. conditio expressum e nomen heredis detracta contumeliosa demonstrat. altera honesta manet quez sustinet institutionez ut sic recte docuerunt ipse Donel & ibi proxime cp 19. & ibi Osuald, lit° b. Pati, centuria 5. q 30. priorum interpretatio oi, Cumani, & Socini fuit in lg 3. ff de lib, & post. & in d § sigs nomen & in d lg turpia n° 3. iuxta quaz etiaz accipiend, e text, in lg 2 qs decedens 32. § seiaz ff de leg 3. secundum qd exponit Valencia lib 3 illustrium ad huncttz cp 2 n° 8. & Cuiaci, in d lg turpia.

Secundo ex eod princ, descendit legata pene caa re: N° 23
licta optimo veteri iure qd iurisconsultorum seculo viguit n valere ut apte Iustinian, profitetur in § fin. institutionum de legatis ei, qs ... clara vestigia extant in lg 2 ff de his quz pene nomine & in lg si ita scriptum 12. ff de conditionib, & demonstrationib, & apud Ulpianum in fragmentis tt° 24. § poene & tt° 25. § pene de qua frequenti tractant interpretes in d § fin. Iacom, Cuiaci, tractatu 5 ad Africanum in d lg 1. ff de his quz pene nomine & in recitationib, ad Codicez in lg unica C cod tt°. Do: nel, lib 8 commentariorum cp 16. & ibi Osuald, lit° A & b. Costa lib 1. selectarum cp 12. quz autez sint pe: nalia legata diserte & copiose explicuit Iustinian, in d § fin. ea videlicet quz coercendi heredis caa quo magis aliqd faciat vel n faciat legatarijs relinquuntur. unde recte effectum e eo iure huiusmo: di legata reproba & inutilia fuisse ut pote quz n raz ob meritum & affectionez legatarij relinquuntur quaz puniendi & urgendi heredis caa quo fieret ut legatarij lucrum ex poena heredis reportaret innuitq ut sic testator potius heredez mulctare quaz legatarium honore afficere videretur deniqz qdisto modo beneficentiaz suaz ex heredis peccato suspenderet quez oia n solum a iure sed & a ratione

naturæ aliena sunt ob quas causas et alias hæc legata reiecta fuisse agnoscunt Vuesenbeq. et Mysinger, Nº 2. et Otoman. enunt. 1. in d. § fin. idem Vuesenbeq. in paratitla ad tit. de his quæ pœnæ nomine Osualdus d. cap. 16. litt. A. = Veruntamen Iustinianus magis adiuuandam testantium voluntatem quam ad subtiles rationes legatorum respiciens hæc omnia valde scrupulosa esse existimauit atque inde delenda decreuit in d. lg. unic. C. de his quæ pœnæ nomine quam studio apte exposuit in d. § fin. institut. de legatis, iussitque generaliter ea quæ relinquuntur pœnæ nomine omnimodo valitura nihil a cæteris legatis distare exceptis tantummodo ea quæ impossibilia fuerint vel legibus interdicta aut alias probrosa quæ nullius fore momenti ijsdem constitutionibus voluit ut ipsarum contextus satis expresse demonstrat.

Nº 24 Hic tamen aduersus illas in nulla scrupulum mouent aut veri scopulum de quo me incauti impingerent iuris studiosi admonendi sunt et quidem primo obicem faciunt text. in lg. 1. ff. de penu legata lg. cum sine præfinitione 19. in principio lg. si penum 24. ff. quando dies legati cedat, lg. multa 6. lg. in testato 27. ff. de conditionibus et demonstrationibus lg. 1. § si ita ff. ad itemque legem Falcidiam lg. ita stipulatus 115. ad finem ff. de verborum obligationibus et si quæ sunt alia in nulla iura quo comprobare videtur pœnalia legata respectu hæredis etiam ætate iurisconsultorum constitisse. Unde male Iustinianus affirmat suo temporis huiusmodi legata fuisse inutilia dexteri, illud quod sibi nominatim attribuit legata illicita vel probrosa pœnæ nomine relicta non sinere se valere quod Africani responso quod extat in lg. 1. ff. de his quæ pœnæ nomine satis expressum fuit huiusmodi legata sit etiam tunc nullius momenti fuisse. ergo nequaquam id a Iustiniano inductum fuit quem tamen a calumnijs vindicare magis candidi est, quam ab ipso asserta ipsius constituta sint, neque credendum est tantum clarum veteris prudentiæ leges vano inanis gloriæ stimulo sibi falso attribuisse quod quidem Angel. et Porti. et quoque Mysingerus in d. § fin. Nº 3. et alij comminiscantur quo omissis veri videri posse dicitur in d. lg. 1. de penu legata et similibus pœnam adiectam siue poti. secundum vel potentius legatum quod in d. iuribus relictum proponitur non tam odio hæredis eiusue coercendi causa quam adiuuandi legatarij 1. vel relicti confirmandi gratia adscriptum esse quo respectu validum firmumque esse etiam antiquorum iurisprudentiæ tempore potuit neque enim pœnale sed meritorium huiusmodi legatum fuit, ut recte docuit Donel. d. lib. 8. cap. 18. et ab eo transcribens Valentia d. cap. 2 Nº 9.

Nº 25 Dificilius certe est quod 2 loco dicitur ex Africani responso d. lg. 1. ff. de his quæ pœnæ nomine in illis verbis illicite vel probrose quæ adeo dificilia visa fuerint Raphaeli Cumano ibidem ubi existimauerit adiecta fuisse a compositoribus noui iuris ex potestate ipsis concessa in lg. 2 § tanta C. de veteri iure enucleando idque ipsum scribit Donel. d. cap. 16. et quod magis mirandum est in eius notis litt. b. Osuald. illiger. receptæ lectionis defensor accessim in hac sua videtur moreus exiisse deniquam Cuiaci. tit. sed Africanum ibidem et in d. lg. unic. C. de his quæ pœnæ nomine ea verba expressum a Triboniano interpolata fuisse asseruit quem secutus est eius ex corde discipul. Ioannes Borcholten in d. § fin. institut. de leg. sed nihil nos deterreat horum authoritas ut recedamus ab inueterata lect. quæ apud Africanum eleganter certe sententiam continet huiusmodi filio familias vel seruo hærede instituto in pœnam patris vel domini quo hæreditas filium aut seruum quærita lg. quoque liberis 8. § fin. ff. de vulgari lg. cum filio 11. de legt. lg. placet 79. de adquirenda hæred. et vulgaris recte legari posse dummodo relictum licitam et honestam causam contineat siue autem illicitam vel probrosam non posse quæ sua uidens et præclara est nihilque cum Iustiniano pugnat qui nihil in hac specie

 Lo

repetit cogitasse neque de iure veteri immutasse ex qua licet in ipsius heredis instituti penam legari tempore Africani non potuisse in patris domini ve penam potuisse si modo licitum & honestum legatum fuit hinc ius illa vera Cuiu
Et qd in prohibitione legati penalis ipso tamen filii & servi prima videlicet fuit non totum qq ex iure potestate hereditatem quesitam non ex iudicio defuncti sed quadam successionis necessitate ad hereditatem alienam admittunt d. l. g. liberis §§ finali l. debitor 82 § servo alieno ff. de legatis 2 d. l. q. heredi 44 ff. de conditionibus & demonstrationibus l. 1 § si vel iure primum ff. ut legatorum nomine caveatur ergo nequaquam ad eos observatio penalium legatorum debuit extendi cum in penis extensio de persona ad personam non concedatur iuxta tradita per dd. communiter in l. penul. per textum ibi ff. de penis & cap. in penis & odia de regulis iuris in 6 late Cuiacius in argumento legali loco a ratione legis, largam n° 49 & 55 Donelus lib. commentariorum cap. 12 dd. cottar in authentica quas actiones C. de sacrosanctis ecclesiis = dicendum est si legatum illicitum vel probrosum fuerit tunc enim nullius momenti est etiam in hac specie Africanus recte respondit non qa pater vel dominus veri sint heredes sed qa omnia illicita & inhonesta reprobantur d. l. ita l. filius 15 ff. de conditionibus institutionum l. si nomine l. 41 l. semper l. 47 ubi late dd. tractant ff. de regul. iuris & pluribus adstruit Gifanius lib. 1 cuiusdam cap. 3 ut in specie non valde absimili Papinianus ostendit in l. Titio centum 96 § finali ff. de conditionibus & demonstrationibus quo exemplo postea Iustinianus inductus, cum novi induceret ut etiam in ipsius scripti heredis penam utiliter legari posset adiecit sic tamen admittendum nisi in penam civis contrarie vel illicite datum fuisset quo vera tamen cuiusque interpretatio est quam subtiliter inuenit doctissimus Emanuel Costa lib. 1 selectarum cap. 12 n° 2 neque ea ouminet [sic] exceptione quam Africanus subiecit quia generaliter videtur ut etiam in pena patris vel domini legari non possit enim ea rationis clausula distributive accipienda secundum quem Africanus predixerat videlicet ut in penam heredis scripti legari non posset in penam patris posset nisi illicite datum fuisset quod penitus novum ut lex specialiter eaque enumerata generalis subiiciatur cum quo specialia et electa sunt contraria dispositionem in legis ratione ... generalis acceptione ... & late ... ff. de conditionibus & demonstrationibus ... & alia assumptione 25 Menochius in eod. lib. 6 praesumptione 4 n° 3 ... unde apparet diversimode scribitur ... ius, exprimit.

Denique ex eod. principio in futurum legata vel fideicommissa per superuenientes capitales vel gravissimas inimicitias inter legatarium & testatorem adempta intelliguntur ac penitus revocata censentur, neque ulterius legatario debentur ut plane decisum est in l. 3 § finali l. cum ex 22 ff. de adimendis legatis l. si inimicitiae 9 ff. de his qq ut indignis ubi late prosequuntur dd. & in l. hereditas per textum ibi C. eod. tit. & praeter eos Gomez lib. 1 variarum cap. 12 n° 3 in prin. Mascardus de probationibus volumine 2 conclusione 92 primam & volumine 3 conclusione 12 n° 7 an. 137 Mantica de coniecturis ultimarum voluntatum lib. 12 tit. 5 Menochius de praesumptione lib. 3 praesumptione 37 n° 19 & lib. 4 praesumptione 173 ... lib. 5

n° 26

semel

Semestalium lib. 8 Donelus lib. 8 commentariorum cap. 17 & ibi Osualdus lit. C. cum ergo legata ex amicitia, et affectione, & benigna voluntate inter legatarium & testatorem proficiscantur vt supra diximus sequitur esse amicitia & beneuolentia cessante causam quoque intelligi legatum ac proinde ademptum & reuocatum prasumi, si capitales inimicitiae superuenerint, & vide ... Tiraquellus in tract. cessante causa a n. 126 cum seq. ubi legati causa cessante cessare eorum legatum lg. 9 tutelam 28 ff. de testamentaria tutela lg. tutori 2 8 § 1 lg. Nesenius 32 ff. de excusationibus tutorum lg. etiam si parentis 111 ff. de legat. 1. legem de annuis causa omnis cessat propter superuenientes inimicitias quae in multis iuris multa statuta sunt quae alioquin fieri non permitterentur nisi huiusmodi inimicitiae intercessissent ut sunt tutela lex diua 6 § 1 de testamentaria ff. de excusationibus tutorum 6 inimicitiae propter inimicitias & inimicitia institutionem eodem lg. in confirmando 8 in fine ff. de confirmando tutore de qua re vide Montanum in tractatu de tutelis cap. 35 regula 2 a n. 162 Antonium Fabrum in iurisprudentia tit. 24 principio 1 illatione 4 pagina 113 o Donelus lib. 8 commentariorum cap. 9 lit. I. Osuald, indeque excusatio ad ciuilia munera lg. uni. C. si propter inimicitias creatio facta sit lib. 10 tit. 66 ac proinde iudicandi munus lg. filii familias 25 § 1 ff. de iudiciis lg. si pariter 9 in fine principii ff. de liberali causa lg. 2 requirit 41 de appellationibus cap. 3 R 34 de officio delegati, & adimitur ei arbitrium quod semel fuerat receptum in lg. licet autem 15 lg. si distinguemus 32 § 3 quidam ff. de arbitris idem & testimonia testium lg. 3 lg. ob carmen 21 § finali ff. de testibus lg. si quis testibus 17 authentica si testis C. eod. tit. lg. separationes 20 § omnibus autem C. de fide instrumentorum mandata procurationes litium & negotiorum lg. si mandaui 10 22 § finali iunctis legibus sequentibus ff. mandati lg. filius familias 8 § finali lg. si post dotem 14 ff. de procuratoribus ac denique ea ratione fideiussor vt adnotarunt ad in lg. si pecu... 10 per textum ibi 6 mandati Menochius de arbitrariis casu 41 a n. 22 Herigius de fideiussoribus cap. 20 § 32 Donelus lib. 13 commentariorum cap. 13 & ibi Osualdus litera F. & alia pleraque vt agnoscit ibi Herigius n. 2.

n.o 27

Quae vsque adeo vera sunt vt si post exortas inimicitias testator codicillos fecerit neque in eis expresse legatum reuocauerit adhuc tamen id debeat neque oberit quod codicillis ademptum non fuerit cum ex post inimicitias satis ademptum intelligatur vt noua eaque solemnis ademptione opus non sit vt eleganter iurisconsultus respondet in lg. penultima § Seia ff. de adimendis legatis vt tradit eo Mantica & Menochius & alii ex praelaudatis vbi supra recte docuerunt denique non referre a quo inimicitiae ortum habuerunt vt quomodolibet superuenientia ipsarum quasi mutatione voluntatis legatum extinguatur vt veriorem sententiam protulit quam ea Bartolo, Menoquio, & aliis rectius astruit Osualdus in notis Doneli dicto libro 8 cap. 17 litera C. quidquid in contrarium tentauerit Bartolus in lg. secundus 1 § ... vicomis per textum ibi ff. de his quae vt indignis eumque secutus Simon de Praetis lib. 1 de interpretatione vltimarum voluntatum interpretatione 2 dubitatione 2 solutione 4 dum scribunt inimicitias exortas absque legatarii culpa non perimere legatum nam eas traditiones ratio reprobat & impugnat idem in lg. si filia 19 n. 2 C. de inofficioso testamento, & ex aliis late Mantica, Menochius, Osualdus supra.

Neque

n° 28 Neque p Bartoli sñâ facit qd quam textus in d lg 3 secundi lib
quoniam ff de his quæ vt indignis neque enim ex vbis aut sñâ Papiniani qd quam erui
potest quo cpbari posit qd ille intendit inimicitias inter legatarium, & testatorem, pueni:
entes absque culpa legatarij eum legato n priuare quapropter Bartoli, & aliorum intere:
pretum ad eum locum interpretamenta incredibilia deliramenta recte appelauit Benedic:
tus Pinelus lib 2 selectarum Cp 18 in principio, ê enim eius loci sñâ vt dificilis valde
& à nouioribus interpretib, mire vexata ita, & elegantior, & ab instituto Bartoli alienior vexata
de qua qa oîa in presenti excutere n vacat consulendi sunt Cuiacius lib 8 responsorum
Papiniani, & in recitationibus ad digesta in d § quoniam, & lib 5 obseruationum Cp 6 An:
tonius faure lib 3 conjecturarum Cp 14 Exquisfordegelus in comentarijs ad eundem lib 3 tit 25 q 3
& sequentibus Merillius lib 3 obseruationum Cp 17, Pancirola lib 2 variarum lectionum Cp 102
Pinelus d Cp 18 a n° 1 Sarmiegui lib 8 selectarum Cp 5 exquorum scriptis ea quæ ad eius
loci sensum assequendum vtilia videbuntur desumi poterunt = illud tantum ad extremum
in h vestigatione admonuisse oportebit qd si post contractas inimicitias testator, & legata:
rius in amicitiam redierint, & penituerit testatorem prioris offensæ legatum redintegrari vt
scribit consultus in lg qd si iterum 4 ff de adimendis legatis cuius rationem eleganter adstruit
textus in lg in ipsius senatusconsulti ff familiæ erciscundæ, & Petrus faure lib 3 Semestrium
Cp 15 nam vt nuda voluntate propter exortas inimicitias legatum ademptum intelligitur
sic renouato amicitiæ fædere ex noua voluntate instaurat quasi ademptionis causa cessan:
te vt ex Baldo tradit Tiraquelus d tit cessante causa 1 p n° 24 prosequuntur Mantica, Menochius
& alij in locis suprà laudatis.

Caput secundum legati difinitio

n° 1 Ex dictis precedenti in capite satis constat legandi signifi:
cationem, & generalem esse & specialem qualis in adoptione ê lg 1 § 1 de adoptionibus Don:
elus lib 2 comentariorum Cp 22 Parladorius tomo 3 differentia 95. generalis quidem oîa
in testato relicta continet de qq hactenus diseruimus, specialis autem ad singularia le:
gata, & fideicomissa, de qq noster ê sermo, ptinet. ita docente Donelo lib 8 comentario:
rum Cp 1 & in Rubrica C h tit° a n° 2 à quo mutuauit preceptor Richardus in lectioni:
bus ad hunc tit Cp 1 n° 18, & Cp 2 in princi. in quo sensu legare ê aliqd testato donare
quo circa eius rei vsus, appelatioque varias in lib iuris legati difinitiones extorsit de
qq ibi in d locis illi ptractant, & comuniter hordinarij interpretes in § 1 instituta
de legatis Cuiatius, & Vesembequius in paratitla ad nrum tit idem Cuiatius in recitatio:
nibus ad digesta in lg 1 eod. tit° Duarenus in paraphraxi eod tit° in prin. Valencia lib 3
illustrium in comentarijs ad eydem Cp 2 n° 1, & 2 Rabulfus Cornelius lib 1 rerum chotidia:
norum Cp 11 Parladorius tomo 3 diferentia 16, & late alios referens Osualdus in notis
Doneli d Cp 1 litera E. & sequentibus, quarum prima ê Modestini in lg legatum 36 de lega,
2 ita concepta: legatum ê donatio testato relicta. 2 ê florentini in lg legatum 116 in prin.
de lega. 1 dum scribit: legatum ê deliuatio hereditatis qua testator ex eo qd vniuersum
heredis foret alicui colatum vellit 3 ê Vlpiani in fragmentis tit° 24 dum tradit legatum
êe qd legis modo idest imperatiue testato relinquitur. Postrema ê notissima Iustini:

ani difinitio quam ex his omnibus ad ius quod eius tempore fere sonnebat in hunc modum efformauit in d. § 1 instit. h. t. his verbis legatum est donatio quaedam a defuncto relicta ab herede praestanda quas singulas optime explicuit Fanelius ubi proxime d. cap. 11.

n° 2 Ex eis autem apud antecessores nostros frequenti, ut potius elegantia Modestini difinitio placuit utque pressius legati essentiam contineat et tota legati natura ex eo constet quod donatio sit, et quod testato relinquatur ut ait Valentia d. n. 2 ideoque hanc difinitionem praeteram indique firmat Donel. d. lib. 8 cap. 1 ceterum quia Iustinianea difinitio ab ea non multum discrepat et iuri quo post Iustinianum utimur conuenientia est si simul utramque explicuerimus officio functi videbimur ut fecisse videtur Quinti in parafrasi ad eamdem tit. Conueniunt itaque Modestinus et Iustinianus legatum esse donationem quod utrique ibidem generis loco proponitur quia praedicatur de omnibus dispositionibus lucratiuam causam habentibus de quibus in lg. unic. § lucratiuas C. de imponenda lucratiua descriptione lib. 10 ubi inter reliquas legatum numeratur quod semper lucrosum esse dicitur in lg. si hereditatem 32 mandati idque commune habet cum ceteris donationibus ut ipsum etiam donatio sit lg. 1 de donationibus lg. heres alieni 15 C. eod. et quidem legatum continere in se donationem satis etiam Florentini difinitio expressit dum scripsit esse delibationem hereditatis qua testator alicui quod collatum voluit namque conferre aliquid in alium nihil aliud quam donare significat in lg. proxime 80 de ritu nuptiarum lg. ut heredibus 50 lg. sequens 68 lg. Titia 87 § Lucius Titius de legatis 2 lg. 1 § si parens si a parente quis fuerit manumissus lg. 2 C. de criminali exheredatus lg. si filium 10 lg. de rebus 13 C. de donationibus ante nuptias lg. si mortis § C. ad legem Falcidiam lg. fideicommissaria 23 § servum peculii de fideicommissariis libertatibus lg. 39 § filium de administratione rerum ad ciuitatem pertinentium lg. quod adipiscendae 40 iuncta lg. sequenti de donationibus inter virum et uxorem eoque sensu legatum liberalitatis dicitur in lg. unum ex familia 63 § si de Falcidia de leg. 2 et in lg. 2 n. facile 6 si cui plusquam per lgm Falcidiam, et aliis locis quos adduximus supra cap. 1 sectione 1 in princ. quia donatio ipsa liberalitas est lg. si iure 19 § non potest de donationibus lg. final. in fine principii et in vers. utramque, et vers. ubi autem C. de dotis promissione quamquam donationem a liberalitate distinguat Mantica de tacitis conuentionibus lib. 13 n. 2 tit. 2 pr. 1)

n° 8 Nec solum vice generis in definitione stat verbum donatio sed etiam discriminanter ad differentiam aliarum rerum quae testato relinquuntur ut sunt hereditas, et fideicommissum, libertasque in quibus confertur aliquid dari nullam tamen in singulis donationem esse ut recte animaduertit Donelus in rubrica C. h. tit. n. 3 nam ut de hereditate dicamus certum est eam plerumque nihil continere donationis ut pote quae saepissime plus tamen aes alienum contineat ut satis constat ex his quae Iustinianus tradit in § 1 institutis quibus ex causis manu non li. et principio institut. de heredum qualitate cum his quae ad eorum illustrationem scribit Antoni. Fauer in iurisprudentia tit. 6 princ. 3 et 1 per totum, et tamen nihilominus hereditas est lg. hereditas 50 de petitione hereditatis lg. hereditatis 119 de verborum signif. quod utique in legato omnino diuersum est quia per se quod numquam damnosum esse potuit ita lg. si hereditatem 32 mandati, et licet addita hereditate heres dominium rerum hereditariarum nanciscatur lg. 2 heredes 23 de adquirenda possessione h certe per consequentiam successioni

nihil

stinguit in qua comoda, et incommoda hereditaria iacent ut apparet ex lg 1 & sequentib. de bonorum possessionib. et ubi hereditas aliqd̃ patrimonii continet licet plura bona habeat n̄ perit tamen donatio dict. la lsequi alieni & de donationibus. quæ ex definitione legati heredis institutioni n̄ conuenire aliter firmant Baldus in § Constituta l. ttⁿ nō Videtur ipsius legis 120 de Verborum signi ñ 2 Baldus d. tt 8 lg 1 licet diuinitus Roberto ttⁱ commentariorum cp 23 que ideo refellit Ossualdus in notis Donelli litera E. id ipsu eq quæ euincunt pacterna definitionis apud Iustinianum, ubi ibi ab herede præstanda que unquaque hæredis institutioni conueniunt, ꝑ quæ heredes penali aditione non fiunt dominum rerum hereditariarum, ꝑ lo & heredes legatarum autem ab herede præstatum lg 1 in principio qd legatarum lig. erm de legatis 1 lg legatarium 35 de legatis 2 ita n̄ e dubium ex de legatis tanta, t de hereditatis petitioni: bus. Antonius Gomez tomo 1 Variarum cp 12 n̄ 27 Peregrinus de fideicommissis art. 1 tit 2 Donellus tt 8 commentariorum cp 29 et Ossualdus in eius notis litera Q quare de differentiam legati ab hereditate recte scit Faber tt 1 de successionibus cp 41.

Videntur etiam radix nota distinguere fideicommissa a legatis, quod exigitur fideicommissarium in pectore dantis Henrici ꝑ Theodorum, ut Constantinus in principio de fideicommissis hereditatibus nulla videri enim donatio testamentaria re aliterque ex alterius voluntate pendere lg illa institutio 7 de heredibus instituendis: Ut docuerunt Donellus et Cuiacius in paratitla h. nō tt Baldus in § Constituta eodem 9 n̄ 2 Richardus in actionibus ad huius tt. cp 2 n̄ 11 quare eum cui libertas ex fideicommisso cum relicta ē n̄ ei libertum testatoris, sed heredis manumittentis scribunt Ossualdus in lg siquis § 1 de operis libertorum lg q ex ea 29 de bonis libertorum. et Iustinianus in § penult. institutionum de singulis rebus ꝑ fideicommissum relictis qq ad speciem gratuitæ virtuæ facta in Iurisprudentia tt ꝑ § primo 2 illatione 8 et tt. libertini 1 illatione 1 paulo ante finem pagina 105 legatarium veniuī ē ad differentiam fideicommissarium n̄ ē ex contractu & fideicommissum donatio appellat. Ubi donationis pagat in lg miles 25 lg & paria 77 de donationis 26 de legatis quas aliquis spendit Cabeta in Rubrica h. tt. a n̄ 48 qd in ipsa specie libertatum fideicommissarium animaduerterat licet in qua q ex ea fideicommissarium manumissori pagat beneficium qd coactus præstat sed testatori q libertati fideicommissum reliquit lg 1 ex de libertis ex eorum libertis lg verum ex familia 67 § 1 de legatis 2 dicit eleganter Faure & Surdus de alimentis tt. 8 privilegio 68 n̄ 47 denique qq appellatione legati et fideicommissum continetur lg fideicommissa 1 § si servo lg et fideicommissum 87 de legatis 3 lg Verbis 30 de pactis dotalib. et alijs locis qq probat Cuiacius lib 4 obseruationum cp 23 quo circa ꝑ ubi legi donationis in definitione legati n̄ excludit fideicommissum recte ut censuerunt gratis, lib 23 Variarum lectionum cp 26 Ossualdus in notis Donelli tt 8 ꝑ litera E.

In libertate autem directo relicta aliter se res habet. Non enim ad inter vivos etiam manumissio dicitur de datio libertatis in lg 4 de iure. et in primo institutionum de libertinis, Antonius Faure in iurisprudentia tt. ꝑ primo 1 in initio. Donel. tt 2 commentariorum cp 11, et tam ꝑ am de beneficijs, ut circumscribens loquitur in lg 1 de bonis libertorum qd æstimationem n̄ recipit lg libertas 106 lg n̄ potest singulis 176 ꝑ finali de regulis iuris & multis quas adducit

G[?] fami

Gifanio, lib. 2 eiusdem tit. cap. 1 in prino. adhuc tamen donatio dici non potest, ut recte docet Bonel. in Rub. C. h. tit. n. 3 ad finem neque donationem, quamquam deinde efficit manumissio in servum. Ut datio interveniat dicatur, resultante tamen dominio quod in servum habet amittit, et vinculum servitutis tollit, quo sublato tam libertas, ut ab homine res abiura naturali et eleganter videlicet Antoni. Faber in iurisprudentia tit. 5 princ. 2 illatione 8 et 22, et ante eum Vaconius lib. 6 declaratione 86 et ab utroque Osualdum in notis Donelli cap. 11 litera F, et libro 8 cap. 14 litera N quod aptissime ex eo demonstrandum quod donatio non quaeritur invito, l. 19 h. iure 198 potest de donationibus, l. si invito 69, l. invitus 156 § finali de regul. iuris, l. nec emere 16 C. de iure de liberis, de libertas autem etiam invito praestatur, quia manumissus etiam invitus liber fit, l. ut ex pugnis in l. ult. § sin vero glosa 2 de testamentaria manumissione, et per eum hoc tamen secularis ab Antonio Fabro ubi supra d. illatione 22, et tit. 8 princ. 2 illatione 8, et a Cuiacio in l. 1 de requisitis, et in recitationibus ad tit. C. de testamentaria manumissione in fine, et ante etiam Raphael Cumanus docuerat in l. 9 a bientio 18 n. 3 per textum ibi de adquirenda possessione quamquam etiam pluribus illustrantes aditamenti Tiraquellus de nobilitate cap. 6 n. 35 Collantes de re summatim lib. 2 cap. 12 n. 10 quod quidem ius vi ipso de servitute voluntaria est, et recondi iussi libertatem posse levibus argumentis moveretur Radulphus Fornerius lib. 4 rerum quotidianarum cap. 3.

N.° 6 Ex qua ratione illud non mirabile fit quod legatum donationis, et libertas non habeat inter donationes sequentes datio dicitur libertatis in testamento non sit legatum: et licet displiceat Duarenno in l. 6 h. tit. et Alberico Gentili lib. 1 variarum lectionum cap. 17, et Angelo Matheacio in epitome legatorum lib. 1 cap. 1 a n. 21 recte tamen defenditur a Vaconio lib. 4 declarationes 3 n. 1 et a Gobeano in l. si qui eum 16 n. 1 de vulgari firmissime autem pluribusque rationibus ab Alexandro Turamino in epistolis academicis cap. 2, et in tit. de excusatione § ex causa quamquam validum amplectitur, et impugnat ab Osualdo in notis Donelli lib. 8 cap. 2 litera N et cap. 4 litera G per quod expendi possunt textus in d. l. si quis eum, et in l. in generali 80 l. ubi leges 120 de verborum significatione, l. stichus 39 ibi nam inter libertates, et legatum quantum ad hanc causam nihil distat de manumissis testamento, et magis aptior textus in l. plane 94 § finali de legat. 1.

N.° 7 Neque per Quaestoni et aliorum sententiam quamquam facit textus quem nituntur illi in l. 5 de hered. instituendis 6 § finali de hered. instituend. ubi libertatem legari legatum que dari existimant, quia illa textus expendatur potius retorqueri potest, ut per libertatis datione libertatem non esse legatum, quia in eius specie servum heres institutus libertatem ab eo ipso accipere dicitur, et tamen ut heredi a se ipso legari non potest, l. et quidem 18 l. plane principio accipere dicitur, et tamen ut heredi a se ipso legari non potest l. 9 et quidem 18 l. plane 5 § 5 si duobus 11 l. legatum 116 § 1 h. tit. Donellus lib. 8 commentariorum cap. 7, et ibi Osualdus lit. C, et quia si libertas esset legatum ut potest illam servus heres institutus a se ipso accipere, nec iuris hic manifesta principia mutuo inter se colliderent, et implicarent. Neque huic interpretationi obstant postrema textus verba ibi non tamen legari sibi non potest ita ut a se adimi quamquam verius non illa est legandi idest libertatem sibi a se relinqui non posse, pugnaret enim aperte illis quae sequuntur ubi servus heredem institutum a semetipso recte libertatem accipe-

ff de legatis primo.

re credendum autem non est in ostirenti se corrigere voluisse lg. n. ad ea 89 de dictionibus
et demonstrationibus Alciatus de praesumptionibus regula 2 praesumptione 8 Me:
nochius cod. tit. lib. 4 praesumptione 140 n. 32, et praesumptione 165 n. 4: sed ille potius
quod quemadmodum si legatum esset non potest a recipio illud accipere ita nec a recipio adimi
vel contrarium eadem sit disciplina lg. 1 de his qui sunt sui § 1 instituta cod. § illud ubi
Accursius animaduertit instituta de societate lg. ubi sa 85 de vulgari lg. qui accusa:
re 8 de accusationibus lg. penult. Cole resolutionibus 3 similibus de qq. apud Ebe:raa:
dum in argutiis legalib. loco a contrarijs n. 1 Tuscus practicarum conclusionum tomo 2
concl. 1013 Verbo locum illum interpretatus est Osualdus d. lib. 2 litera N ante finem
cuius interpretationem veram esse satis ostendit particula sicuti posita in fine textus quae
omnimodam similitudinem importare solet lg. sicut > quod cuiusque universitatis nomine
ne lg. sicut et qq. modis pignus soluit late Barbosa de dictionibus usu frequentibus
lib. 3 68 n. 1, et 2, unde ducit argumentum a modo legandi, et adimendi ad libertatis
dationem de qua initio textus iurisconsultus docuerat ex quo apparet apud illum
hoc inter se diuersa esse aliter quam Duarenus tradiderit.

N.º 8 Verbo donationis quod Moder:
tinus in sua difinitione posuit adiecit Iustinianus in sua verbum quaedam ostenen:
deret non unam ex aliqua et proprij generis donationem esse ut recte animaduertit Duaren.
in paratitla huius tit. in principio et ante eum Cabeta in Rubrica eodem n. 115 Minsingerus
in § 1 instituta eodem n. 3 Osualdus lib. 8 Donell. cap. 1 litera Bal... quo sensu verbum
accipit in lg. rogasti 19 de praescriptionibus verbis lg. 1 in princ. de obligationibus, et actionibus ita
ut quam ex illis cognouerunt est nota improprietatis cum legatum non est veram nec propriam significa
tionem significatum quin imo a ceteris donationibus secernitur ita docent Donelo in Rubri:
ca C. huius tit. n. 8. Verum est donatio inter viuos in qua quis ita alteri donat ut illico sortiatur
effectum donatio lg. 1 et sequentibus de donationibus lg. 1 tit. 4 partita 5 neque rursus do: donationis
natio mortis causa in qua viuus viuenti dat neque rursus donatio mortis causa 5 licet reuo:
cabiliter lg. 1 lg. senatus 35 lg. inter mortis 52 de mortis causa donationibus § 1 instituta eod.
et licet haec donatio comparetur legatis in lg. Marcel. 15 § finali lg. ubi deuitr. 17 lg. illud 37
de mortis causa donationibus in plurimis speciebus quas recenset Gifanius in lectura altor:
fina eiusdem textus a n. 2 in pluribus tamen differunt quae ipse ibidem recensuit a n. 20
et Donelo lib. 14 commentariorum cap. 33 et Osualdus in eius notis Padilla dicto tomo 3 differentia 16
neque recte Baldus et ... in lg. adoptiuum § patronum de in ius vocando, et Bartolus in lg. si
maritus 13 § legis Iuliae ad legem Iuliam de adulterijs proprie non dicitur tale quod non est talem im:
plicitur id secundum quod sequitur Menochius consilio 461 n. 17 atque ideo legatum non est proprie do:
nationem neque appelatione donationis venire late, et nervose defendit Cabeta supra n.
106 unde nec verbis donationis relictum intelligi praesertim ubi praesens est, et acceptans lega:
tarius, fuse docet ipse ibidem a n. 122 post Crotum in Rubrica huius a n. 21 quorum rationes aliis
relatis validissimas Menochius lib. 4 praesump. 105 a n. 18.

N.º 9 Cum verba est praesentissime Moder:
tinus in difinitione sua secundum adiecit illico verba illa testatore relicta non solum ut os

tenderet

tenderet legatum in testato relinqui debere, nec alibi relinqui posse, ut veteris iuris pru:
dentium mos, et constitutio fuit § praeterea institutam de fideicommissarijs haereditatibus, § ante hae:
di institutam de legatis Vlpian. in fragmentis tit. 24 in principio sed ut legata a ceteris dona:
tionibus distingueret sive gratuitis sive non gratuitis, in qua praesens praesenti dat in legato autem
testator praesens nihil praesenti legatario dat, esset enim eadem vera donatio, non legatum iuxta (tali)
sententiam Menochij, et ceterorum, ubi proxime sed post mortem dari vult secundum quod testamenti
difinitio profert quae extat in lege 1 quae testamenta facere possint ut recte observabit Donelus in
Rubrica C. h. tit. num. 2, et 8...

N.º 10 Quae fortasis ratio hactenus praetermissa ab omnibus traditur
veterum legata non nisi in testamento relinqui poterant, tota ex voluntate testantis pen:
deat lege si inmihi, et ibi l. 2 § finali in fine lege pen. de legatis 1 Donelus lib. 8 commentario:
rum cap. 2 in fine quae totum in testato facit lege ex facto 35 § rerum autem italicarum de
haeredibus instituendis lege in conditionibus 19 de conditionibus, et demonstrationibus et tractat
late Mantica de coniecturis lib. 3 tit. 3 apparet testatum esse voluntatis nomen iustam sententiam de
eo quod quis post mortem suam fieri vellet quemadmodum idem Modestinus definivit in d.
lege 1 quae testamenta facere possint ubi passim exponunt interpretes, et in Rubrica institutam
de testatis, et Duarenus in commentarijs ad eum tit. cap. 1 Donelus in Rubrica C. eodem
a num. 2, et lib. 6 commentariorum cap. 4, et Arualdus in eius notis Petrus Gregorius lib. 42 sint
tagmatum cap. 2 Medices de difinitionibus pr. difinitione 76 Matienzo in lege 1 glosa 1
tit. 4 lib. 5 recopilationis, Spinus de testatis in glosa rubrices 1 pr. totum quae ideo alibi citra
ea legata legitime commode explicari non potuit, ut substantia legatorum quae in
voluntate consistit non nisi in eiusdem voluntatis iusta sua exprimeretur et contineretur,
ita ferente rerum natura ut unaquaeque res ad propriam sui ipsius naturam facilius revocetur
lege si unus 27 § pactus ne peteret ubi adnotarunt plerique de pactis lege prout 80 lege pen. de
solutionibus lege nihil tam naturale 35 de regulis iuris quam pluribus illustravit Gifanius
lib. 1 eiusdem tit. cap. 14: nisi maledicere est eodem in lectura Altorphina ad textum in lege ma:
ius 25 num. 4 de mortis causa donationibus ideo non distingere quia legata verbis legitimis hi clemen:
tibus, et directis relinquebant quae verbo tantummodo in testatis erant recepta, ut constare
constat ex Vlpiano in fragmentis tit. 24 in princ. Farnerius lib. 1 rerum cotidianarum cap. 11
et ex textu in lege quoniam indignum 15 C. de testatis iuncta lege in legatis 21 C. de legat. quam
pro d. legis quoniam appelat Gotofredus in eius scholijs ibi.

N.º 11 Quare postquam per eam legem eo:
rum verborum est tenuita observatio ac denique per Iustiniani constitutionem in lege 2 C. communia
de legatis § nostra autem institutam de legatis ceperunt legata ab intestato, et codicillis
deberi d. § praeterea institutam de fideicommissarijs haereditatibus ubi plerique ex glosso
graphis animadverterunt, et in lege 1 de legatis 1 praesertim Cuiaci, ibique ideo recte monet
propterea Iustinianum in difinitione sua loco illorum verborum testato relicta quae erat in difi:
nitione Modestini reposuisse illa a defuncto relicta quia rationem habeni constitutionum
sui temporis etiam iam non verbis legata ex testato continari sed ex voluntate relinquen: (testan)
tis voluit idque praedixerat Vlocnetus ibi num. 134, et Accursius verbo personales in d. lege 2

Commentaria de legatis sequuntur Misingerus nº 9. et alij ex interpretibus in §1 instituta de
legatis qq animi ugiing ius in lg 1 tt.º nuuie partium 6.

N.º 12 Cum licet insint aduerso existimo
Verbum et sensum eorum sermonum ut etiam priorum Modestini qq ineorum generalitati loquen
di formula expressa contra tenent utrique ad legata in testamentariis relinquuntur, id qua ratione
definiendi ratio eundem sensum habet ut non nisi post mortem eiusque testantis pendeat adita demum heredi
tate lg si cui homo 86 § secundus de legatis 1. Vlic status 33 voluntas eius usque ad vitae supre
mum exitum durat lg 4 de adimendis legatis lg Thesaurus 32 4 paenitentiam de donationibus
inter vivos, et in specie obseruauit Medices de definitionibus p 2 diffin. 7 lib. 2. elegantes Mancia
de coniecturis ultimarum voluntatum lib 1 4.º 4 a N.º 8. quidem tempore testamentum est effectum habiturum
ut in eius definitione expressum est, et in lg si alienum 49 § 1 de heredibus instituendis, lg hereditas
ter 17 de adquirendis hereditatibus lg 1 § 1 de legatis 3. § in extraneis instituta de heredum qua
litate, et ex declaratione diui Paulo ad hebreos cap 9 ut 16 ubi ubi testamentum est mors necesse est interce
dat testatoris, testamentum enim in mortuis confirmatum est, alioquin nondum valet dum viuit qui testatus est
iuxta iam consulti in lg 1 de heredibus vel actione vendita lg pro herede lg 8 eod. lg 2 § interdum
de vulgari lg ita tamen 27 § a patre ad Trebelianum lg donari 29 § finali. alias lg quadam 30 de
donationibus lg finali C de pactis, quare Sabbianus lib 3 ad ecclesiam catholicam, merito auaram
iam ineptiamque illam irridet testatoris qui ne sibi viuo heres bono eriperet, ita instituendum dixit.
quandoque ego ex rebus humanis decessero, tunc ille mihi heres esto, sicuti ad rem expendit Cuiac.
in recitationibus ad digesta in lg 1 q testata facere possint.

N.º 13 Neque contrarium suadet textus in lg quatuor
18 in principio de manumissis testato namque quod ibi ex sententia Iulianus ait liberum futurum eum ser
uum qui liber esse iussus erat post mortem unius ex heredibus, etiam si is viuo testatore decessisset, non
sic accipiendum est quasi illico et viuo ipso testatore libertate fungatur ut male existimauerunt
quidam fabri libertatis defecti. quod enim absurdum foret, et a testantis voluntate et testati
naturam id demum post mortem eius quo tempore testamentum esse cepit quod certum est tacitam habe
re conditionem si testator mortuus fuerit, ut ex sententia clarius apparet recte docent Cuiaci. in d lg 1.
et lib 2 Iuliani ad Vrseium ferocem in d lg 18 Donel. in Rubrica C de testamentis nº 8 ceterum
dubitandi ratio quam Accursium non videtur latuisse in erat quod seruus videretur conditionem defecerit,
cum testatore viuo conditio impleta est quasi fuerit potestatiua, aut promiscua iuxta regulam text.
in lg 2 ubi quidam lg si iam facta 11 § 1 in principio de conditionibus et demonstrationibus unde
videbatur eum nequaquam liberum futurum contrarium tamen respondet iurisconsultus quia mortem unius
ex heredibus sub cuius incerto die conditio libertatis adscripta est magis est casualis, et promiscua quam
etiam viuo testatore impleri potuit, ut docent consulti in d lg in principio lg hec conditio 10 in princ
d lg 11 § 1 in fine lg si quis heredem 7 C de institutionibus et substitutionibus Donel. lib 8 commenta
riorum cap 33 Antonius Gomez tomo Variarum cap 12 nº 61. et 68 cuius rei pere legans exemplum
extat ad speciem d lg 18 valde accommodatum in lg Publius 86 in principio de conditionibus et
demonstrationibus quare non illum si libertas seruo competit viuo testatore sed mortuo eadem
ratione caute iurisconsultus scribit non pro praesentis temporis seruum liberum esse sed futurum scilicet
post mortem testatoris quam recta eius loci interpretatio est

Villalobos.

N. 14 Ex qua lucce accipiunt definitionis Iustiniani verba à defuncto relicta que difficilia videri poterint, si in eis qualitas adiuncta verbo velle intelligenda secundum tempus ubi iuxta regulam text. in l. in delictis § 1 de noxalib. l. Titius 25 de testamento militis l. 2 de auro, et argento legato l. interdum 24 de legatis praestandis de qua plurib. Barbosa inter axiomata iuris cap. 196 n. 6 itaque proprie et practice loquenda falsum esset intelligi eam clausulam testato à defuncto relictam cui voluntas eius morte finita est l. 9 § 1 l. quod certum 19 vers. 1° et ideo locati l. quisquis 15 § l. q. et quaque l. 3 de servis exportandis l. 1 C. de sacrosanctis ecclesiis neque enim aliquid intelligi posset ab eo qui rebus humanis non est l. quaestio quae sententiam sine appellatione rescindant quam illustrant Cuiac. lib. superiorum Paulo ibidem Gratian. tomo 1 disceptationum cap. 18 à n. 19 Carroc. de remediis saarum except. 4 Medices in tract. mors omnia solvit 2 p. sel. 1 e. 1 n. 285 et ad mortuos scribere valdi absurdum quandoque exemplis ornat pater Mendoza in viridario suo lib. 5 problemate 14 nisi praedicto sensu intelligeremus verba illa habita relatione quod postquam defunctus est testator legatum sortiat effectum ex el iurib. et ex textu in l. q. marte vers. circa de celebratione missarum vel separatione ad ipsum heredem cuius statim in ipsa distinctione mentio ut in l. 1 de religiosis quo legatum praestare tenet defuncti non vivi cuius interim recipere heres est ex vulgaribus iurib. et ex eleganti textu in l. 16 finali de tabulis exhibendis ut recte interpretatur Medices d. distinctione 78 n. 5 vers. 4, id quod relinquendi verbum in utraque distinctione positum satis aperte significat quod tantummodo ad postremas testantium voluntates pertinet, et ab ea que post mortem relinquuntur d. l. 14 finali l. l. ... ero 26 § 1 de fideicommissariis quod libertatibus l. ule. pro legato l. 15 si debitori vel in potestatem legatorum l. 2 C. de naturalibus liberis et alijs ubi passim, nisi malis dicere à defuncto ut scripsit à Iustiniano quasi dicere à moriente ut accipit à Papiniano in l. quae fideicommissa 99 de legatis 2 et in l. Seia 42 § ule. in fine de mortis causa donationibus l. 35 § 1 ad Silanianum § exheredatio in authentica de heredib. et falcidia quo sensu accipit, et interpretatur Mantica de coniecturis lib. 1 tit. 4 n. 8, et 9.

N. 15 Supersunt in definitione Iustiniani verba illa ad herede praestanda que omnibus interpretib. praesertim recentioribus difficilia visa sunt valde, et allegari definitione aliena ideo quod ut putarunt supperiti ita detrahenda censent illique statutis quaesitionem moverunt ... Duaren. et Zuccarius, Veisembequius et Balduinus in § 1 instituta de leg. Vinnius etiam ... n. 21, et Conn. lib. de pactis cap. 11 n. 4 ... Hunnius Cuiac. et tali Paul. in notis ad textum in l. legatum de leg. 2 Gilbert Tusarrinus, et alij apud Oualdum in notis Donelli lib. 8 commentariorum cap. 1 litera G. Ex veterib. autem Iacob. de ... n. 41 Socin. Senior n. 70 Socin. iunior n. 43, et alij apud Baccovium in Rubrica hic n. 125 Ripa in l. 1 h. tit. n. 22 Caldas in l. si curatorem C. de in integrum restitutione verbo sive curator n. 18 in fine nuperrime vero eorum suppresso nomine magnopere placuit Cuiacio in recitationib. ad digesta in d. l. 1 columna 3 ad medium, et Fabro in l. 1 tit. 1 legis 1, 2 et n. 2 de verborum signi. qua inquiunt ea verba à veteribus, et receptis exemplaribus abesse et ad substantiam distinctionis non esse necessaria in qua exornare quae ipsa res sit in auctorem a quo exequi eius praestari debeant ut ingenue fatetur Donell. d. lib. 8 cap. Lance ... et Richard. ipse eorum utrumque alio suo loco expugnatum accessimus in lectionib. ad hunc tit. cap. 2 n. 8 et 23 in fine.

N. 16 Cum enim non est necessaria probant illi, l. quale

gale

gatz rei dominium iuris intellectu recta via transit à testatore in legatarium n̄ p̄ factum here= 5
dis. Vt directe Papinian. scripsit in lg legatum 80 secundum Vulgatam lectionem de leg. 2 quod et
alij iuris consulti conueniunt in lg a Titio 64 de furtis lg si dedi damnum 9 § 1 et creditori de peculio
et alijs locis qq tum explicans nexuosè defendit Zeballos practicarum communium q 757. Cuiaci.
lib 1 difinitionum Papinianarum d lg 80, ergo necesse n̄ ē vt ab herede prestetur id q̄d in legatis vin=
dicationis, et pignorandi modum de qq in sequenti §. agetur. Verissimum est constat ex traditis à pignendi
Cuiacio ibidem ab Vlpiano in fragmentis tit. 24 Caio lib 2 posteriori institutionum tit. 4. et lib 2
tit. 5 § 2 iulio Paulo lib 3 sent. tit. 6 Antonij fabaus lib 6 coniecturarum cap. Donel lib 8
cap 3, et Osualdum ibi littera A in qq legatarij propria authoritate ex voluntate aut acep=
tione testatoris capiebat legatum n̄ ab herede Vt accidit in specie tex in lg Titia
34 § 1 de leg 2 iuncta gl̄a communiter recepta ibi verbo n̄ sic, et hic quem per eum ferat de eo
res expositionem tradiderunt Iaso in lg n̄ ē dubium § an n̄ 2 C de leg. Covar. in lg 1 h. n̄ 10 et n̄ 48
Gomez in lg 45 tauri n̄ 133 Gutierrez in repetitione legis nemo potest de leg. 1 n̄ 354. Menochius
de adipiscenda possessione remedio 2 a n̄ 42. Idem contingit in legato liberationis q̄d penes se le=
gatarij habere dicit in lg 1 § si debitori vt in possessionem legatorum lg 3 § nunc de effectu
deliberatione legata. et in legato nominis debitoris de quo in lg ex legato 18 C de leg.
lg nomen debitoris 34 de leg. 3. 2 probant authoritate text in lg Lucius 22 de leg 2 lg filia 11 C de
leg lg Seia 6 ff. Accursij interpretationem ibi verbo solui de auro, et argento legato in qq
ipse testator viuus prestat legatum nec amplius heres ei, à legatario conueniri potest, denique (et
precipuum Cuiacij fundamentum ē) q̄a n̄ tantum ab herede prestatur legatum sed etiam à lega=
tario, et à parte vel domino heredis vel legatarij lg 4 cum sequentibus de leg 3 § 1 institutam de
singulis rebus per fideicommissum relictis Donel lib 8 commentariorum cap 7 in fine igitur necesse
n̄ ē vt ab herede legatum prestetur quemadmodum Iustinian. in sua difinitione vult.

hęc tamen
n̄ redarguant quominus illam retineas aut per viribus defendas vt fecerunt Cuiacij ipse sibi
contrarius in parattitla ad nouum tit et in notis ad tex. in d § 1 institutam de leg. vbi etiam distinguens
a n̄ 10 Pichardus a n̄ 15 vsque ad finem Medices d 2 p difinitione 78 n̄ 3, et 5 vt § Antonij N.° 17
fauer d lib 6 coniecturarum cap 1 Donel d lib 8 cap 1 vbi Osuald. litera G. ex tenue autem, et ele=
ganter in Rubrica C h tit a n̄ 9. et Radulphus Fornerij lib 1 rerum quotidianarum cap. 11 ex
quorum scriptis deprehendes caput tenuia difinitionis verba vtiliter imo et necessario adiecta ē,
nam vt recte Donel. vbi supra considerat aut reiiciunt falsa, aut repudiarit quasi sup= vt
vacua, sed neutrum istorum continent legem recti, et opposite sunt adiecta. Nam neque falsa
sunt q̄a in omnibus Vulgatis, et florentinis, et probatissimis qqq codicibus, reperiuntur imo fere
nullus ē in quo n̄ reperiant, aut si vllus aut alter ē n̄ debuit ei tanti ē, vt omnes cęterorum
omnem fidem excluderet, aut abrogaret. quin potius sanitati, et certiori iudicio conueniens ē vt illa certa
notis authoritate supleret quam vt hijs receptam eorum lectionem expungeret, et macularet ex eam
text. in lg finali vt l. ex ceteris C de fideicommissis cap prudentia 2 in fine de officio delegati cap. deinde N.° 18
20 distinct.

Equalis q̄d in d verbis Iustinian. expressit aliud idem in certis tit. expressit à florentino
in sua difinitione legati quem extat in lg legatum 116 h. tit. vbi scripsit ie delibationem hereditatis

tatis qua testatoz ex eo qd vniuersi hæredis fuerat aliqui qd collatum vellet, quæ prima delibatione vbi nihil
aliud significant quam deductionem de hæreditate ita factam vt hanc hæreditas integra teneat. Vt recitan:
suit Osuald. in notis Donelli d. § 1 litera I vbi, negresio nomine seruo parti. vbi Richardus in lectionibus d.
huncetti § 2 à nº 28, Si igitur legatum delibat de hæreditate vt legatarijs det non potest præstari nisi ab pro hæ-
rede, sicuti id ipsum sua definitione vbis inuoluit Modestin. in d. lg legatum 86 de legatis 2 ibi testatore relicta
nam qd testatore relinquit non ab alio quam ab hærede præstandum est lg sed à pluribus 103 lg si seruus 108 in
autem penult. de leg. 1 lg cum 32 lg quod ad vnos 53 de leg. 2. Vt igitur in definitione Modestini recte ponit
vbum testatore relicta quia non potuit legatum relinqui nisi in testato: Sic in definitione Iustiniani recte
ponit ab hærede præstanda quoniam non potuit legatum relinqui nisi ab hærede vt vtrumque bene concludi:
derat doctissimus Sabio. tum quia à legatarijs legari non potest vt expressim Iustinian. nos docet in principio:
cum de singulis rebus per fideicommissum relictis, nam quod à Caesar. semper iis suprà aduenis tamen cum
iuris principijs peccatum est nisi accipiam de fideicommisso quo honorari legatarium potest § 1 eod.
tt. quo casu loquitur textus in lg 4 § sequentibus de leg. 3 aduertit Richard. in § 1 instituta h. tt. nº 16,
tum etiam quoniam legatum etiam simpliciter relictum ab hærede præstandum est vtrale legatarium pluri:
at. de quo pluribus iuribus adductis late Gomez tomo 1 Variarum cap. 12 nº 17 Peregrin. de fideicommissis
Artic. 12 Donel. lib. 8 commentariorum cap. 29 & 35 vbi Osualdus litera A, ne aliter si is citra voluntatem
hæredis propria authoritate occupauerit interdictum quod legatorum incurrat quo sic occupata reuocatur
etiam si legata perceptionis sit lg 1 in princip. & § quod vero ex causa qd legatorum prosequitur Quarenus
& Vesembec. in commentarijs ad eumdem titulum, & Donel. in recitationibus ad Cod. eod. tt. & 5 ibi omnium
fauet lib. 6 disceptationum cap. 2 late Tuscus practicarum conclusionum tomo 5 litera L concl. 151, & sequenti
Menoch. de adipiscenda possessione remedio 2 & ad, etc. per textum ibi in lg in lege ab autem 5 Cod. de legatis. Si
ergo si Iustiniani vba reijciunt vt falsa, & Modestini, & Florentini eadem ratione reijciantur ne-
cesse est quod absurdum est.

Ex quibus ipsis satis liquido apparet illa non esse repugnantia nam & si in legato vindi:
cationis dominium rei legatæ recta via ad legatarium transeat nunquam factum hæredis quo:
modo Papinian. loquitur in d. lg legatum 80 de legatis 2 in simili lib. quas secrete ibidem Cuiaci.
accepit lib. 1 definitionum Papiniani, & Antoni. fauet d. cap. 1 possessionem tamen eius non eo propter:
quod id naturaliter apprehendi à legatario debet exemplo hæredis, & hæreditatis lg ab hærede 23
lg quod vniuersi 30 § quod per colonum de adquirenda possessione ad cuius similitudinem Papinian. ait le:
gatum ita dominium rei legatæ legatarij facere vt hæreditas hæredis res singulas. Vt vero hæres
adita hæreditate licet dominium rerum hæreditariarum habeat non tamen possessionem nisi naturali-
ter apprehendat ex d. iuribus, sic nec rei legatæ legatarius, vt constat ex d. lg 1 quod legatorum, & ex elegan:
ti, & inuulgato textu in lg penult. pro legato docent Cuiaci. & Gifani. in d. lg ab hærede, Mitingerus
in d. § 1 instituta de legatis nº 11 Gaill. lib. 2 obseruatione 152 nº 5 Fanelli d. cap. 11 Donel. in d. Rubrica
Cod. de legatis nº 9, & 10 quam quidem à manu hæredis habere debet à quo certe præstanda est vt ea omnia
iura & authoritates probant, idquod etiam in legato vindicationis obtinere constat ex lg ab seruus
39 lg quod rei 47 lg si seruus 108 de legatis 1 optimè autem in d. lg 1 § quod vero ex causa in fi.
idemque quod legatorum vbi sententia continet interdictum illud interdictum etiam ad legatis perceptionis
pertinet, subiungi statim idem esse dicendum, & si alio genere legati legatum sit in quo non assentior
Fabio contrarium vbi suprà scribenti quod eius difficultate oppressus ex more totam Triboniano tribuit.

N.° 19

De legatis primo.

cuius ratio ex his rebus evidenter convincitur ab Osualdo in Donelo d. lib. 8 cap. 1 litera G post medium cura autem praestanda sit explicant illi omnes quotquot fine numeri praecedentis de interdicto quod legatorum receptaverunt quos adde Richardum in § 1 huius tituli n. 20. 16.

Neque hinc obstabit quodquam textus in d. lege Titia 84 § 1 de legatis 2 quoniam omnia solutione Richardi ibidem n. 15 iuxta eius textus rationem in d. § quod vero per eius accipiendus est sine coniunctio sive collatio verbi quod ratio manifeste insinuat. nam cum in d. § 1 defendendae voluntatis testatoris causa legatum seu fideicommissum continuat contra regulam iuris de quo in lege 9 de regulis 18 lege plane 34 § si duobus 11 lege legatum 116 § 1 huius tituli ut quilibet heres institutus partem eius habeat, a quo herede iure legati partem a se ipso herede iure iurata rex in lege inchoatam 9 1 ad legem Falcidiam lege cum quod 18 § finali de his quae ut indignis ex quo ratione est interpretatur Cuiacius lib. 10 responsorum Modestini ibidem in ea specie succedit textus regula in d. § quod vero ut quod ex causa praeceptionis possidetur teneatur interdicto quod legatorum videlicet in ea parte quam iure legati a quo herede habet ut sine eius voluntate possessionem illius non possit adipisci, et si in ea quam habet hereditario iure, interdictum cesset, neque enim in ea ut legatarius videatur sed quatenus heres ut ibi iurisconsultus scribit unde fit ut ita non ibi possessionem rei legatae propria authoritate occupare possit, ut interpretes 7 n. 16 adducti male certe collegerunt. N.° 20

Non desunt praeterea exemplum legati liberationis quod cum penes se legatarius habere dicatur in d. lege 1 § si debitori in possessionem legatorum d. lege 3 § nunc de effectu de liberatione legata adhuc tamen in eo est quod ab herede praestetur nam legata liberatione non statim dicitur debitor liberatus ipso iure quam civilis actio heredi testatoris competit qua cum sine effectu ingerat debitorem possit ut recte Donellus docuit lib. 26 commentariorum cap. 1 quod quamvis imperator Gelasius tradiderit in lege 1 apud l. 43 n. 1 de bonorum sim. sed liberatur ope exceptionis qua heredem petentem valeat submovere d. lege 3 § 1 et § nunc de effectu lege debitori in de liberatione legata lege cum ipse decederet 37 § nuptura de legatis 3 lege dolo 8 § 1 de doli exceptione eleganter textus in lege si creditoris 17 C de fideicommissis, quare eius litis atque circuitus vitandi causa compellitur heres legatarium debitorem per acceptilationem liberare ut consultus ait in d. § nunc de effectu § sigr debitori 14 instituta de legatis quam solemnis liberatio a successore testatoris legatario praestanda eleganter docuit in d. lege si creditoris, eiusque rei gratia simul cum superiori exceptione etiam debitori actio in dicitur, superiore quae ex testamento et nominatim nuncupatur in d. lege dolo § 1 docet late Bartolus in d. § nunc de effectu, Vesembecius ad titulum de liberatione legata n. 4 d. d. contra praecipui Uslingerus in d. § sigr debitori, Brisonius lib. 3 de solutionibus pagina 450 Osualdus in notis Donelli d. cap. 22 litera D. quibus iunges quae circa huiusmodi legatum plene tradiderunt Gomez tomo 1 Variarum cap. 12 n. 82 Mantica de coniecturis lib. 9 tit. 8 Menochius lib. 4 praesumptione 164 per totam sive quae legatum liberationis ab herede praestari ac proinde nobilis definitionis ubi continetur non improprie affirmari potest. N.° 21

Denique non obstat quod interdictum testatori vivus legatum praestet ut in d. lege Lucius 22 de legatis 2 cum similibus adductis supra n. 16 ante finem quoniam ut eleganter Cuiacius ait in lege 1 columna 3 ad medium huius tituli, hisque repraesentat rem quam legaverat non legat sed donat inter vivos ut discere consultus ostendit in lege huiusmodi 84 § si Titio scholus 11 de legatis 1 nam ubi legatum a superstite testatore praestatur legati naturam et appellationem amittit, et in causam et nomen donationis transfundit, quam Cini et Bartoli verissima opinio fuit in lege legatum 36 ipse 37 de legatis 2 N.° 22

quaz sequnt Almanus, & Pardulla, & ind lg lucius, & alij ex antiquioribus quos recensit Tellu de in lg 17 tauri nº 86 & qq seql. & defendit Pichardus i nº 21, & in lectionibus ad hunc tt. Cp 2 nº 24 nexuosi, & late Peralta ind lg lucius a nº 4 & sequentibus Gratianus tomo 5 disceptationum forensium Cp 910 a nº 6, & 29 deniq Radulphus Fornelij tt 1 rerum Chotidianarum Cp 11 cuz quo recurrit Osualdus in notis Doneli tt 8 Cp 1 litera H, siquidem Vtrinq erudite aduertunt Vt Viuentis nulla e hereditas ita nec legatum qd illius e Velut pars quedam, & Vt Florentinus loqr de liuatio ex ratione textus in lg quz de bora 76 de reiuindicatione quapropter necesse e Vt ab ipso Viuo testatore prestitum in aliam naturam transeat: nisi malis dicere eam sua perdere Vbi testatore simpliciter nulla facta commemo: ratione precedentis dispositionis legatum tradedidit tunc etenim donatio inter Viuos iudica bit iuxta tex ind § si Titio, si Vero n absolute sed sub commemoratione legati traditio fiat, & in executionem eius postreme Voluntatis adhuc eius naturam retinebit, & reuocabile maneat iuxta suam obseruandi textus in lg 1 § sigs conditione Vel legatarius nomine caueat lg qi dece: dens 37 § 1 de leg 3. que eiusdem Bartoli ad speciem acommodatior distinctio fuit in locis degg & frequentius, & plausibilius recepta Vt constat ex alijs ibi, & ex traditis a Cabera q subtiliar examinat in Rubrica h tt. a nº 167, Surdo consilio 219 nº 6 tt 2 Gratino i nº 8 Tusco practicarum conclusionum tom. 5 litera L conclus. 134 a nº 1 & conclus. 137 a nº 10 ex nris Gomez tom 1 Variarum Cp 12 nº 4 & ind lg 17 tauri nº 24 Gutierrez in repetitione legis nemo potest h nro tt. nº 257, & in tt de confirmatorio iuramento 1 p. Cp 12 nº 15. Molina de primogenijs tt 4 Cp 2 a nº 19 alios referunt Vbi Vestigationem hanc ad terminos legis 17 & 44 tauri Vtilem efficiunt qd qd ad: uersus tam receptiorem suam adinuicem varij, & pugnantes contendant Peralta & Sarmientus ind lg lucius. que iuxta hec intelligenda e, neq tunc obstabunt nris definitionis Vba ibi ab herede prestanda que Vt Vera reddant sufficit Vt e legatum scribit eo animo relinquat Vt ab herede prestet tametsi postea mutata Voluntate illud ab eodem testatore Viuo soluat Vt ind lg luci, quam sic accepit Donel, d tt 8 Cp 1, & in Rubrica C de leg nº 10 Vs. n obstat, ex Albericus Genti: lis tt 1 Variarum lectionum Cp 15, nec denique obstabit Florentini definitio que e ex traditis i licet p diuersa Vba eamdem suam e Iustiniane pferat n e iam cur Vt poté aliena obijci possit. Sicuti etiam illi recte obseruauerunt & constat ex his que latius ad eius expositionem tradidderunt Cuiacius in lg 1 h nro tt. Valencia in commentarijs ad eundem sub tt 3 illustrium Cp 2 nº 3, & Cp 3 nº 2, Caldas in lg si curatorem C de in integrum restitutione Vbo sine curatore numero 18.

CP 3. DE LEGATORUM GENERIBUS ET EORUM AD INVICEM

inter se diferentijs, & exequatione, & de accionib, que ex his consequendis competunt.

N° 1 Quatuor olim fuisse genera legatorum, dictat per vindicationem scilicet, et per damnationem, sinendi modo, et per praeceptionem ut discere Iustinianus nos docet in § sed olim institutis de legatis, et lg 1 Cod. comm. de legatis Ulpianus in fragmentis tit. 24 § 1 et sequentibus Hotomanus in institutionum tit. 5 Paulus lib. 3 sententiarum tit. 6 quae singulis certa quaedam et propria verba assignata erant, per quae singula genera legatorum significabant ut ibidem Iustinianus refert namque per vindicationem his verbis formalibus legabat, do, lego, capito, summito, sibi habeto per damnationem autem his. heres meus damnas esto dare, dato, facito, heredem meum dare iubeo. sinendi modo legata ita concipiebant. heres meus sinito vel damnas esto sinere Lucium Titium summere illam rem sibique habere. Denique per praeceptionem sic legata solebant concipi. Lucius Titius heres meus illam rem praecipito, et medio summito sibique habeto. Vel ita praecipia et medio sumat, habeat vel e media hereditate summito. Sicuti si has legandi veteres formulas, quas Iustinianus vt antiquatas, aut (ut ille appelat in d lg 1) utpote subtiles, et inextricabiles circuitus praetermisit Ulpianus, et Caius in d locis distincte descripserunt, et late exponentes plurimorumque iuris subiectis exemplis illas tractantes. dd. communiter idemque ordinarii interpretes post Theophilum in d § sed olim, et in d lg 1. Veremequius in paratitla ad num. tit. n° 4. Ricardus in lectionibus ad eundem § 2 a n° 32. Valencia lib. 3 illustrium ibidem cap. ult. n° 1. Cuiacius in lg cod. tit. columna 4 Alciatus lib. 3 parergon cap. 1. Donelus lib. 8 commentariorum cap. 3. eleganter Caldas in lg si curatorem cod. de in integrum restitutione verbo sine curatore n° 2. legata per vindicationem fuisse quod verba ad legatarium dirigebant, ipseque capere iubebat, per damnationem autem quod heres verba ad se directis iubebatur dare, legata vero sinendi modo erant ex utroque praecedenti permixta, per praeceptionem deni quod unus ex pluribus heredibus quod ab aliis capere iubet, quod legati genus in plerisque iuris locis per legatum dicitur, sicuti hec Donelus recte ubi proxime explicuit.

N° 2 Qua forsan ratiocinatione deceptus Antonius Faber lib. 6 coniecturarum cap. 1 adversus tam manifesta iuris loca, et authorum testimonia audacter dixit revera ex his duas tantum species legatorum fuisse per vindicationem scilicet, et per damnationem, reliquas vero quae sinendi, et praeceptionis modo fiebant, quam priorum species, et differentias fuisse arbitratur potius quam genera separata, et distincta. Sic namque praeceptionis legatum verbis vindicationis concipi inquiens nec ab eo differre nisi quod sic tantum uni ex heredibus legaretur: legatum autem sinendi modo eandem formulam habuisse quam legatum per damnationem nisi quod praeterea in eo sinendi verbum adiiceretur cuius illa vis ut sic tantum legari possent res testatoris, et heredis non vero res aliena, quam tamen si hoc verbum adiectum non fuisset heres praestare vel eius aestimationem solvere debuisset iuxta vulgata iura in § non solum 4 instituto de legatis lg § alienam 10. Cod. lg unum ex familia 67 § si rem heres de legatis 2 lg non amplius 14 § finali de legatis 3 et mille aliis. [duarum]

N° 3 Sed gravius lapsus est Faber communi schola vero improbatus quamquam sibi ex his legatis praesumpserit ut in eorum generibus distinguendis ipse solus vera diceret, Iustinianus autem et Ulpianus caeterique iurisconsulti, et sic universa interpretum schola errant crediderunt, donec quod ipso veritatis fulgore obtenebratus iam tam perspicua eorum omnium placita manifeste evertisset. quare alienam ideam eius recte damnant, et reiiciunt Osualdus in notis Doneli lib. 8 cap. 3 litera A et eo non laudato Valencia d cap. ultimo n° 2. namque et si praeceptionis legatum in eo quod legato vindicationis

Villalobos.

conveniat utrique ipsa res, cum uno, in altero relinqui non potest. ut Ulpianus agnovit d. tt.° 24 § p. praecep-
tionem: propriam tamen habet naturam, et verborum formula, et iuris effectu et in persona ipsius legatario-
rum a legato vindicationis distinctam. illa quidem quia praeceptioni peculiaris in verbo praecipito, cuius oppo-
siti alia vis est quam simpliciter in capito quo legatum vindicationis incipiebat, ut bene Ovualdus advertit,
et constat ex textu in lg. si filia 20 § 1 familiae erciscundae lg. quidam 96 § si scriptus lg. si a pluribus 107 lg. qui
heres 125 de legatis 1. lg. cum nullus 10. de alimentis legatis lg. pr[a]edia 27 § liberto de fundo instructo lg. fina. versu
de peculio legato. verbi aliis iuris, cetera quae ad eius rei exceptionem afferunt Brissonius, Pratejus, et Ber-
tezanus in lexico verbo praecipere. Alciatus in d. § 2 olim n. 7 Richardus in § Leod. tt.° n. 15. Par-
ladorius tom. 3. differentia 6 n. 2 L. iuris autem effectu quod diversimode capiebat, partim quidem heredi-
tario iure, partim iure legati. ut liquet ex tex. in lg. in quartam 91 L. ad legem Falcidiam lg. eum q. 18 § pro-
p. de his quae ut indignis lg. Titia 34 § 1 de leg. 2 lg. 1 § q. vero ex causa quod legatorum. N° 4

Denique in persona
legatariorum quia nec solis heredibus nec autem legatariis relinqui poterat, ut apparet ex lg. q. filia 20
17 § finali et lg. sequenti, lg. quesitum 91 § duobus de leg. 1 lg. Lucius 88 in principio et § qui, lg.
ult. § quartam de leg. 2 lg. nomen 34 § uni ex heredibus lg. uxorem 41, § felicissimo de leg. 3. d. lg. prae-
dia 27 § liberto, d. lg. eum q. 18 § pro p. Notant plerique ex praecitatis, et Alciatus lg. 3 parergon lib. tt.°
1. Cuiacius in lg. 1 h. n. tt.° columna 4 ad medium, atque ita per praeceptionem legare nihil aliud est
quam extra vel praeter partem hereditatis dare, ut his ipsis iuribus ostendit, et in lg. 2 lg. seium 20
de fundo instructo, lg. alteri 25 de adimendis legatis lg. sextiam 32 d. lg. nomen 34 § L. de legatis
3. lg. 12 de his quae ut dignis, lg. Statius Florus 48 ff. de iure fisci lg. inter socerum 26 § 1 de pactis
dotalibus lg. cum responso 12 C. de legib. et aliis quae illustrat Brissonius de verborum sig. tt.° 14 verbo praecep-
tio, Richardus, et Parladorius, non tamen heredibus etiam alioquin modis legari poterat ut constat ex d. lg. 1
§ q. vero ex causa ff quod legatorum observant Cuiacius ubi proxime Ovualdus d. § 3 lit.° A. in fine ubi
eius rei exemplum suggerit quod quidem male Varius Flavius ubi non tradiderat igitur legatum praecepti-
onis diversa species prorsus est a legato vindicationis. N° 5

Nec utique feliciter Fabius in legato tenen-
di modo, falso enim existimat non differre a legato damnationis cum etiam ex legato vindicationis mi-
xtum atque compositum fieret ut ex Donello non docuimus, et non obscure liquet ex lg. 1 C. communia de leg.
ubi cum legato vindicationis coniungitur, cuius realem actionem etiam dicit illi dari ex lg. in institutionib.
tt.° 2 tt.° 13. probant Alciatus, et Baldus in locis quae non ex quo quia de utriusque natura participat, ut
neutrius species sit, sed ut diversam omnino, et separatam constituat necesse est ut recte Ovualdus eti-
dem animadvertit. Sicuti accidit in vulgarcella, exterum pelegantis speciem texui in § cum ex aliena 27 et
§ si duorum 29 institutis de adquirendo rerum dominio lg. adeo 7 § voluntas 8 ff eod. lg. 5. § L. de
rei vindicatione ubi vino, et melle mixtis, atque confusis mulsum fieri dicitur, et ex argento, et au-
ro electrum, indeque novam, ac penitus diversam speciem efformari, ut comprobant et illustrant
dd. communiter in his iuribus. Quarenus ad tt. de adquirendo dominio § 7 Donellus tt. 4 commen-
tariorum § 8 L. et Ovualdus in eius notis. Albericus Gentilis lib. 4 variarum lectionum § 5
nam etsi tritum et regularitate solear mixtum sub simplicibus contineri lg. si ita scriptum 13 de liberis dici
et postumis lg. si ita 47. § 1. lg. Clemens 81. de heredibus instituendis lg. cum tenens 81. de condictio-
nibus, et demonstrationib. id non eo pertinet, ut nova species sin mixto non constituatur sed ut simpli-

cui

tiuz Virtus immixtiuz deriuet. Vt aperte colliges ex pluribus quę ad rem lare, & Valiter tra: 1
diderunt Everardus in argumentis legalibus loco ab appolentibus n. 16. Tiraquellus post.
leges connubiales gla 8 a n. 63. Turcus practicarum conclusionum tom. 5 lit. M. concl. 294 Barbo.
sa inter axiomata iuris ax 152 Polidorus Ripa in tt de nocturno tempore q 4 Duaren.
in lg titie textores 86 de leg 1. Pancirolus lib 3 variarum lectionum q 1 quare nec mustum
Vini appellatione contineri lg sigs Vinum 9 in principio de tritico, & Vino legato Menochiu
lib 4 presump. 152 n. 3, nec electrum auri appellatione lg 4 de leg 1. Rebardus lib 1 variorum
q 19 nempe q. nouam atque diuersam a suis prioribus speciem constituunt Velut diximus caut.

N°6 Cuodicuiuz in legato sinendi modo continetur Veg ex lg.
Vindicationis, & damnationis statuz e propriaz, & nouam naturaz constituit ab illis proximus:
alienaz n. solum in eo qd Faber agnoscit differre a legato damnationis scilicet, & in reb. legari
Vt proprie testatoris Vel heredis essent ad h Vt in eo legato continerent in quo e legato Vindicatio:
nis Jurenit quemadmodum Osualdus Vbi i animaduertit frustranea enim heredis potentia foret
in rebus alienis quas n. poterat desinere legatarium summere sibique habere: Verumetiam eo pre:
cipuo qd aptissimus hic erat legandi modus Vbi res legata apud illum esset cui legabat. Vt scitè
Missingerus obseruat in d § 50 dum n. 6 in fine, sicuti accidit in specie tex in lg lineam 26 ad lgm
Falcidiam lg lucius 88 in principio de leg 2 lg 1 § illud tenendum 13 qd legatorum quo casu, &
sensu fortasis Vera esse potest traditio Accursij Vbo plerumque ante finem in d lg 1 C commu
nia de legatis quem seq. Iaso ibi n. 3, & in lg 1 h nro tt. n. 4. Ripa in Rubrica eod n. 16 in fi:
ne Vbi docent in h genere legati legatario pendenti nullam actionem sed tantummodo excep:
tionem aduersus heredem molestantem dari. denique legatum hanc propriaz, & specialem essentiam ha:
buisse ex eo apparet qd e plerumque eueniret Vt eius natura esset res legata in qua domini:
um n. inueniret qd a testatore p Vindicationem, Vel ab herede p damnationem in legatarium trans:
ferri posse sed tantum posessio, Vel Vsusfructus aut locationis ius, opereprecium fuitque legati speciem
introducere, quę ad hęc iura leganda pertineret, & p quam nec testator dominium daret, nec here:
dem suum dare clamaret sed solum iuberet sinere legatarium sumere illam rem, aut ea uti, fruique
quodam commodissime p h legati genus assequitur e Vt liquet ex specie tex in lg q quatuor 30 § 1 de leg:
tis 3 lg 7 de annuis legatis lg duos 14 lg damnas 15 de Vsufructu legato, lg ei cui 16 de libe:
ratione legata, ex qq singularis differentia, & qualitas huius legati satis apte colligitur e
in his rebus de locatione aut Vsufructu, Vel legata habitatione tractet. Vt docte obseruauit
Valencia lib 3 illustrium ad hunc tt q Vlt n. 6. Ante eum Cuiacius in recitationibus ad digesta
in d lg 2 in princip. & in d lg duos ante finem qui e in his iuribus patientia seu permissio heredis p
traditione habet lg 3 in princ. Vi dare de Vsufructu lg quoties 20 de Seruitutibus, lg 2 Vbi dd. contra
tractant C eodem lg q ad certum 14 locati lg si ego 11 § 1 de Publiciana & alijs apud Donelum
lib 11 commentariorum q 10 Corrasium in lg penult de Seruitutibus a n. 10. late Castillo de Vsufruc:
tu q 12.

N°7 Maneat ergo ex his legata preceptionis, & sinendi modo propriam suam naturam habui:
sse a legatis Vindicationis, & damnationis distinctam, & separatam ac proinde quatuor illa lega:
torum genera quę Vetus iurisprudentia agnouit n. posse ad duo tantum reduci sicuti Faber
Voluit ideoque sententiam eius prius reijciendam est. qd adeo Verum e, Vt immo sint q existiment quinque fore

legatorum genera ac proinde quatuor superioribus etiam quintum genus addant, legatum videlicet partis hereditatis quod partionis vel partitionis appellationem obtinuit in locis adductis a nobis supra cap. 1 n. 13 ubi de hoc genere legati meminimus quem quidem hic repetere supervacuum et fastidiosum foret, Textum illis adde idem comprobantia iura in lg. non amplius 26 § finali de legatis 1 lg. si ita relictum 43 de legatis 2 lg. quod continuas 27 § 1 de legatis 3 lg. finali de usufructu legato lg. Paulus 48 alias lg. sin supra ad Trebellianum de quo genere legati praeter ibi adductos addi Richardum aliosque dd. contra in § sed quia heredes vers. postquod Senatus consultum per tex. ibi instituta de fideicommissariis hereditatibus ubi luculenter Iustinianus huius legati nomen, et naturam expressit Cuiaci. in recitationibus ad nouellas C columna 6 in fine, et in recitationibus ad digesta in lg. nomen filiarum 164 § partionis de verborum sig. et late agentes Antonium Fabrum lib. 18 coniecturarum cap. 18. Donelum lib. 8 commentariorum cap. 19. ex quo non laudato plerumque sumens, latius tractauit Valentia lib. 3 illustrium subtitulo cap. 1 a n. 14 usque ad 21. si cetera

Itaque legatum hoc quintum genus legatorum constituere a reliquis quatuor distinctum acriter contendit, firmatque Alexander Turamnus in tractatu de exaequatione legatorum cap. 2 a n. 4 et sequentibus, ex Theophilo in d. § sed quia heredes et Ulpiano in fragmentis tit. 24 § sicut singulum, cuius rationem subtilitate non displicere scribit Osualdus in notis Donelli lib. d. 8 cap. 11 litera S quod praeter Ulpiani, et Theophili authoritatem quam maxime nituntur illam duplici argumento probant. Primo quia cum Iustinianus omnium legatorum differentias sustulerit, atque illis unam eandemque naturam tribuerit in lg. 1 C communia de legatis § nostra autem instituta de legatis hoc tamen partitionis videtur reliquisse, neque in usu esse desijsse, aut sicut legata caetera obliteratum esse, cuius quod locis pandectarum tot mentio extet de quibus supra et d. cap. 1 n. 13 neque rursus sub generali illa exaequatione legatorum et fideicommissorum comprehendi de qua in lg. 2 C eod. quia si exaequaretur fideicommisso universali quarta Trebellianica detraheretur quod falsum est lg. mulier 22 § finali ad Trebellianum non fuit autem exaequatum particulari fideicommisso quia exaequatio illa tantum super quatuor illis legatorum generibus facta est a quibus hoc distinctum esse contendunt. Secundo id probant quia ab huiusmodi legatariis partitionis pro ea parte hereditatis quae legata est actio hereditaria sumitur lg. siquis seruum 8 § finali lg. cum filius 76 § 1 de legatis 2 quod quidem alienum a natura caeterorum legatorum est, lg. ultima C de hereditariis actionibus, lg. si is alium 15 C de donationibus, lg. quidam 9 § 1 ff de edendo. Denique pro Turamni et Osualdi sententia fortius stringit textus ab illis in hanc rem nequaquam perpensus in d. vers. postquam Senatus consultum ibique species legati partitio vocabatur quia cum herede legatarius partiebatur hereditatem. Ubi duo perpendenda sunt 1° quod Iustinianus partitionem propriam speciem legati facit duntaxat illam appellat, et Ulpianus in d. § sicut singulum 2 quod in hoc legato legatarius partitur hereditatem cum herede quod secus est in caeteris leg. atque ideo ab illis prorsus distinctum videtur.

Verum enim vero licet haec speciosa, et 9
argutasint mihi tamen probari non possunt nam cum quintum genus legatorum constituant, et quatuor omnium fuerint a Iustiniano caeterisque iuris conditoribus tradita contra praecepta principiaque iuris non minus in excessu quam in defectu, et diminutione peccant contra commune Philosophorum placitum a prudentibus iuris admissum in lg. quod non facit 121 de regulis iuris, lg. bona fides 31 depositi. lg. 2. lg. si voluntate 8 iunctis his quae ibi notauerunt dd. C de rescindenda venditione et iure regio eleganti textus in lg. 16 tit. 11 partita 4 quo respectu ut falsa est opinio Falsi detrahentis hec, et Turamni augentis Fic

nec

De legatis primo.

nec rursus credendum est tantum fuisse Iurisconsultum qualis Tribonianus fuit sicuti eum multis, et mag- 1
nis laudibus extollit Cuiacius in recitationibus ad tit. C. de bonis libertorum in principio et in l. g. ut etiam
prima C. de iure dotium in re adeo insigni. et nota lapsum, et oblitum fuisse veri partitio quintum
legatorum genus statuerit illud inter reliqua praetermisisse nam et ipse cum haberet memoriam
et penitus in nullo peccaret divinitatis sit magis quam mortalitatis ut ipse signanter scripsit
in l. g. 2 § sed autem in tanta C. de veteri iure enucleando, et ex eo gl. in § porro vers. verbo sicut
damus de firmatione veli, et inutili. verisimile non est inde § postquam senatus quintum de fideicommissariis
hereditatibus immemorem extitisse eius rerum, et enumerat legatorum divisionis quam intr.
paucis duobus tantum mediis interiectis paulo ante tradiderat ex recepta sua interpretatione in l. g. pas-
sim 44 § ex ibi de adquirenda hereditate quam multis illustrat Mascardus de probationibus volu-
mine 3. concl. 1128 Menochius lib. praesump. 32 et de arbitrarijs casu 26.

10 Denique legatum hoc a reliquis
non fuisse distinctum ex eo evidenter apparet quod plerumque formula legati per damnationem concipiebatur
sic. Maevius heres meus cum Titio hereditatem meam partito dividito. ut ex Ulpiano docet inde §
sicut singulis ex quo repulerunt, et affirmarunt Cuiacius in d. l. nomen filiarum 164 de verborum
significatione. Muretus lib. singularium observationum cap. 19. vel his verbis quantum unus heres habebit tantum
Titio heredes meos dare volo. ut ex iure consultus expressit in d. l. si ita relictum 43 in principio et § 1 de legatis 2
quod quidem utraque formula verba iussionis vel damnationis esse nemo est qui non videat quibus res damnata
nationis partem hereditatis legatario dare vel illo partiri idem inter quod ex dominio in l. g. non licet
sine documentis legatum per damnationem esse conceptum dandi dirigitur ad heredem, at non potest non esse
legatum damnationis quod verbis eius conceptum est nam cum conveniunt verba convenit, et iuris dispositio.
reg. text. in l. g. quod dictum est 21 de testamento militis l. g. 45 § totiens de damno infecto de qua plura
Tiraquellus in l. si unquam C. de revocandis donationibus verbo libertis a n. 2. Tuscus tom. 8
lit. V. concl. 89. tametsi legatum partitionis etiam vindicationis verbis concipi posse Cuiacius
ubi supra affirmet his videlicet quantum heres habebit tantum Titio do lego. Segt. Brisoni
lib. 5 de formulis pagina mihi 357.

11 Quomodocumque autem efformatum sit non in aliis ab his legatis
haec legandi species differt quam in eo quod Ulpianus in d. § ubi rescribit quod sicut singulae res
legari possunt ita universarum quoque summa quod in hoc legato partitionis contingit ut subiecto exa-
emplo exponit, et forte ab eo munitarum Donellus lib. 8 commentariorum cap. 19, non quod clarius dicat
esse legatum universale et universitatis iuris vincenti quemadmodum hereditas est pugnarent enim
aperte iuris principia quae ostendit in legatis non fieri universalem successionem sed tantum singula-
rem rerum adquisitionem continere principio institutionum hoc nostro tit. et § finali institutionum per quas personas cuique
adquiritur, § legatarijs 11 institutionum de testamentis ordinandis l. g. quidam 9. § 1. de edendo l. g. lex Falci-
dia 27 § ult. ad legem Falcidiam l. g. mulier 22 § finali ad Trebellianum et similibus quae recte
ad speciem adstruit Valenda lib. 1 illustrium scholarum cap. 1 n. 13, et 18 adnotandum et sequentibus
(in quo misere labuntur Fuzarmaus et Duialdus in quinto sensu legatum universale expresserunt
nullum esse universale contra et in capite dicendum) sed quia universitas rerum et corporum immo et cu-
iusque alterius incorporalium recte legari potest sicut res singulae possunt ut Ulpianus in l. non
l. g. d. lib. 8 cap. 11 ut in legato peculij, et penus supellectilis, et gregis, ac denique fundi instructi cum: +

nimus at nemo sanus dicet hanc legatarium iuris universalem successionem esse, sed universitatem seu corpus aut quasi congregationem quamdam legatam fore quae legati naturam non mutat l. 9 vindicatio 56. de rei vindicatione elegans tex. in l. scire debemus 29 ff. stipulationem de verborum obligatione nec legatarium iuris successorem facit, ut diximus. Vide in l. si chorus 29 in principio de legatis 3. iurisconsultus scribit quod si chorus aut familia leget. perinde esse quasi singuli homines legati sint quam universitas in legato partitionis haereditatis legata reperit, ut exitus ipso inspecto pars bonorum legata videatur, ut Ulpianus ait, et Iustinianus in d. § post quod Senatus consultum tamen si inter legatum partis bonorum, et partis haereditatis differentiam quamdam extare scribant consulti in l. legis servum 8. § finali iuncta l. sequenti de leg. 2, et ex his late exponentes Borel. d. tit. 8 c. 19. Val.a d. c. Vt. a n. 16. at ea quae dicent sunt plus, et minus non differunt in genere seu in specie ex placito dialecticorum quod iuris authores probant in l. fin. de fundo instructo l. legato generaliter 33. de leg. 1. Bartolus n. 9 ante finem, et Iaso n. 67 in l. 1 de adquirenda possess. Ireneus de iure universitatis 3 p. c. 18. n. 7. Laza de capellanijs lib. 2 c. 8 a n. 4 Gracian. tom. 4 disceptationum c. 752. n. 90, ut iam recte sit fateri legatum non a contrariis differre.

12 Neque quod legati species ab Ulpiano et Iustiniano dicatur quodque adversarii hoc facit, laute enim partitionem speciem legati vocaverunt non genus quia illa legandi species est, non genus quomodo caetera legata appellantur in d. § sed alius instit. tit. 2. nam quo sensu Faber adductus, et expennens tit. c. n. 2 scripsit legata pro captionis, pro legandi modum legatorum vindicationis, et damnationis species potius quam genera separata, et distincta eodem legatum partitionis, eorumdem species, et differentia posita, quam genus ab illis separatum aut diversa natura reiunctum, quae quemadmodum si testator haeredis suum aedificare in favorem cuiusdam legatarij damnasset, ceteraque legatariis tradere iuniret hoc procul dubio species legati per damnationem erat, sic quam iussit, damnauitque ut haereditatem cum Titio partiretur nequaquam tamen una species ab alia distinguatur. Video quod utraque sub damnationis legato tanquam species suo genere contineatur. Sicut ridollo, et fraus inest l. iuris gentium 7 § dolo fraudandi 10 de pactis in simul, et postea in l. aliud est fraus 131. de verborum significatione, fructus usus 11
l. p. Servum 14 ff. de usu, et habitatione l. si alij 42 in princ. de usufructu iter ex actui princ. instituta de servitutibus, toto par. l. in toto 113 de reg. iuris c. in toto 80 eod. tit. in 6, l. qui 7 de exceptione rei iudicatae, fundo usufructus l. 13 argentum 21. § penult. eod. tit. l. quae usufructum 58 de verborum obligationibus, l. si alij 19 de usufructu legato, et alijs iuris exemplis quae illustrant Everardus in argutis legalibus loco a genere ad speciem, et a specie ad genus et seq. in d. c. in toto, Petrus Faber aliique d. in l. semper 43 de reg. iuris.

13 Quae si recte intuitis, atque perceptis ex his reque Tiraquini et Oswaldi fundata facile diluenti quae sane levioria sunt ut nos in scrupulum inijcere coegissent, et a firmissimis praeceptis iuris, aut inveterata eiusdem traditionis deviare. Neque enim locus Theophili in d. § sed quo instituta de fideicommissariis haereditatibus videlicet exponentis partitionem haereditatis genus legati faciat, eius tamen tanta non est authoritas ut eas receptas traditiones elementaque iuris possit in dubium revocari quia vix privati iurisconsulti nomen aut vocem meruit et per manus traditum sit cum post Accursium namque scriptum quam plerumque ita solet imitari ut multis in locis ubi est ubi erit

primat ut etiam non sit causa cur ei pluribusquam ipsi Accursio credendum sit, sicuti haec de eo prodidit 26.
memoriae Lucas in § quae si agat institutis de actionibus, Conanus lib. 2 commentariorum cap. 15 nº 13
et lib. 9 cap. 7 nº 4 Albericus Gentilis lib. 5 de nuptiis cap. 11, et alii apud Osualdum in notis Donelli lib.
20 cap. 2 litera A columna 2 in fine. Ubi licet nequaquam fuisse illum Theophilum qui socius Triboni:
ani fuit scribunt, tamen laudant et sequuntur, nec negat quod Iustinianus post verbis assumeret et in illo textu
et deprehendit Iulius lib. 2 electionum et receptarum cap. 1 in princ. ex quo quantum illi desumendum sit satis
liqueat.

14 Ex his etiam apparebit quantum momenti habeat quod Turamnus et Osualdus circa exaequati:
onem huius legati cum ceteris tradiderunt, dum illam factam negant in lege 1 Cod. communia de legatis, nam cum
partitionis legatum species sit legatorum damnationis et vindicationis, ut diximus, et illa exaequata per
eam constitutionem fuerint, non potest illi exaequatum non esse, id quod satis indicat textus in lege non autem sine addi:
tione eodem titulo, intellexit verbis legatum vel fideicommissum universitatis vel speciale. quod si illi ita velicare malue:
rint, nam a quo remouetur genus, remouetur et quaelibet eius species, ex sacra glossa verbo primeva in lege si causa
cognita 33 § pe. ff. de transactionibus, et de chartis scriptoribus, et vulgo quisitor institutis de successione cognatorum et alii
quos probat Decianus in arguis legalibus loco a genere ad speciem nº 1. Neque obicias legatorum locum candita:
rum mentio extet quod quam facit ut exaequatum vel abolitum non intelligatur, nam simili modo videmus
ea legata vindicationis et damnationis cum ceteris fuisse exaequata, et tamen eorum in pandectis ite:
nominata remanserunt vestigia, quae passim reperientur, et ita ut reperiuntur in lege heres meus § primo
ff. Mexicu lib. 6 observationum cap. 12 et 33. Gifanius in commentariis dicti lege prima columna 3. eadem ratione
est quod illi asserunt de exaequatione huius legati cum fideicommissis quam eadem negant fieri in lege 2 Cod. communia
de legatis, nam cum hoc legatum etiam et universitatem rerum continet, ut ex supra demonstrauimus, reuera
tenorem ipso, et effectu rerum inspecto, sit singulare nihil ferre a ceteris differens, non potest cum illis ita similiter, et cum
fideicommissis singularibus exaequatum esse in constitutione dictae legis 2, quamuis omnino exaequatum dici non potest
fideicommissis universalibus, quoniam ex ea constitutione legata et fideicommissa singularia non sunt exaequata, sed adhuc Effectu
inter se differunt, ut ibidem recte etiam Gifanius adnotauit 3 columna 6 in fine et post Accursium in singula:
rum in lege 1 § hac ff. ibidem communi doctrinam scholae tenuit ut ornat ex Alciato et Duareno, Baldus
nº 30 et 33 et sequentibus, Zasius nº 13. Pachadorus tom. 3 differentia 27 nº 6. ideoque in lege mulier 22 §
finali ad Trebellianum recusatus respondetur est certo legato nec restitutionem ex Senatusconsulto quae fie:
ri, nec quartam Trebellianicam retinere, quam textum merito ad rem laudat Accursius ubi venitur
manifeste hoc legatum partitionis esse in effectu singulare neque fideicommisso universale exaequatum.

15 falsum etiam est quod illi ipsi interpretes docent legata:
rium partitionis pro rata parte hereditatis quae legata est onera hereditaria mero iure subire atque heredi ali:
quo hereditario quasi heredem obligari ex dicta lege neque servum 8 § finali lege quaero filius 26 § 1 de legatis 2 quo
contendunt huiusmodi legatum a ceteris omnino diuersum esse quoniam natura nominum uerum ut ea onera he:
reditaria subeant lege 2 lege finali Cod. de hereditariis actionibus, ut dictum est nº 8, contra mediam namque est
eorum sententiam ante ipsos etiam veteribus quibusdam interpretibus placuerint in dicta lege 8 § finali per textum ibi ut Bar:
tolo, Duareno, Alberico, et immolae ibidem, imo et Azoni, et Accursio in fine glossae magnae referat
atque etiam nouioribus, ut Petro Fenaleo in commentariis eius textus nº 6 et 12. et Sarmiento ibidem in
princ. sed lib. 8 selectarum et denique magnopere Ludouico de Molina lib. 1 de hispanorum primo:
genitis cap. 10 nº 6. ubi praedicti textus authoritate commotus clarius et expressius ceteris loquuntur

suo legatarium partis hereditatis loco heredis universalis haberi scribit in eumque onera hereditaria
tam activa, quam passiva transire quod adeo sibi persuasit, ut hanc sententiam veram, et textualem esse, et Sabeari:
minem unquam discrepare affirmet pace tamen tanti viri sententia, salva eius ratione, nullo modo
patet, ut evidentissime ex iam rationibus, atque aequitatis evincunt, et demonstrarunt. Faber d. lib. 18. Coniectu:
rarum cap. 18. Donellus lib. 8. Commentariorum cap. 19. Sabelis haurient, et fuse tractans Vasq. lib. 3. illustrium sub
h. tit. cap. 1. a n. 17. et pluribus sequentibus eleganter, et diserte Marcus Antonius Muretus d. lib. Singularis obser:
vationum cap. 13. id quod etiam signanter, et sub brevitate animadvertit Mingerus in § Neque heredes instituta de
fideicommissariis hereditatibus n. 14. vers. legatarii, et ante eos etiam licet ab aliis repulsus bene viderat Accursius
in principio gl. generali in d. lg. 8. § finali secutus tamen, et defensus a Lumano ibidem in fine, et in lg. 2 autem requiro
ut iam parcendum sit modestissimo alioquin et iuris doctissimo viro qui veterum interpretum authoritate deceptus quae
ab illis tradita sunt ingenuo animo ductus verissima esse aut indubia asseveraverit.

Caeterum cum neque eod. | 16
nequaquam iuvat textus in d. lg. 8. § fin. in cuius intelligentia utriusque sententiae assertores defecerunt, tam
hii qui legatarium partis hereditatis quasi heredem esse ac proinde oneribus hereditariis obligatum docuerunt, quam
illi qui mero iure ab eisdem immunem fore verius asseruerunt: singuli unoquoque respectu, illi quidem eiusdem contra:
dicta tradiderunt, illo tex. probari huiusmodi legatarium aeri alieno hereditario persolvendo obnoxium esse, isti
vero quatenus crediderunt eod. tex. contrarium praecise probari quod immo mero iure hereditatis portionem illibatam tra:
dendam legatario, aeris alieni onere penes heredem remanente: cum tamen textus de aere alieno penitus non loquatur
sed tantum de funeris impensa deque pretiis manumissionum, quae non esse deducenda ex huiusmodi legato ex Adri:
ani rescripto Paulus respondet, atque sic ita impensam funeris vel aes alienum pro ipsa dicentium ac pretia manumissionum
ad omne aes alienum hereditarium nimis divinatorie pertraxerunt, fefellit fortasse istos quod videre potuerunt.
impensam funeris in multis cum aere alieno coniungi ac plerumque comparari in lg. 1. § fin. ad lgem Falcidiam
§ fin. ubi Richardus n. 2. animadvertit instit. eod. lg. Papinianus 8. § quarta autem de inofficioso lg. fin. § in
computatione C. de iure deliberandi immo interdum anteponi in lg. Origo 14. § 1. lg. penult. de religiosis, lg. quaesitum
17. de rebus authoritate iudicis possidendis alias est lg. 2. de privilegiis creditorum et apud Paulum lib. 1. sententiarum tit. 21.
§ 4. lg. 12. tit. 13. partita 1. lg. 9. tit. 3. et lg. 3. a in fine tit. 3. partita 5. qua de re alioquin prolixe, et Theodidiana particu:
lare agentes attinunt in d. lg. penult. Garciam de expensis cap. 8. Petrum Gregorium lib. 2. Syntagmatum cap. 14. n. 3.
Fagnum lib. 12. Controversiarum cap. 43. Manticam de tacitis conventionibus lib. 2. tit. 23. a n. 23. Donellum lib. 14. Commentario:
rum cap. 7. et lib. 23. cap. 15. et in eius notis Osualdum litera E. et H. ubi alios laudat. Richardus plures ubi supra, item
servorum manumissorum pretia d. § finali instituta de lg. Falcidia, lg. aeris alieni 59. eod. ubi solum eorum quae proprii
fuerunt testatoris a quo libertatem meruerunt ut in d. lg. 39. et in lg. in ratione 11. § si servus testato lg. in quantitate
23. § Servi legata ut Cuius generis eod. tit. sed et eorum quae proprii heredis fuerunt quos rogatus est manumittere lg.
si is non servus 36. § sin vero heres eod. tit. et denique eorum quae alieni erant testator praecipit redimi, et manumitti
quae in eod. lg. 36. § 1. lg. eius servi 37. § 1. eod. tit. quod ad speciem maluit Accursius in lg. 2 autem 9. ubi manumissorum
de lg. 2. eumque secutus Albericus ibi, et Castrensis in d. lg. 8. § finali n. 2. quorum autem pretia in d. iuribus pro aere alie:
no reputantur.

Itaque eorum omnium interpretum error tam qui vera dixerunt quam qui falsa circa tex. in d. lg. 8. § fin. in | 17
duplici capite consistit primo in eo dum absolute crediderunt illum lg. de aere alieno hereditario cum non loquatur quinimo
nihilominus ibi Paulus quam de huiusmodi aere alieno taceret. 2.o in modo deductionis quae ab Azone Bartolus
Castrensis, et aliis eius sententiae sectatores contra affirmaverunt portionem hereditariam legatam cum onere suo pro rata:

rependere

respondente in legatarium transire, ac proinde sine eiusdem deductione ab herede integram dimittenda legatariis utpote qualitercumque hereditarium pro portione huius actiones sustinet creditoribus solvat, alii vero ex diverso, ut nuper dicebamus, tenuerunt, portionem quamvis hereditariam legatam ipso iure non teneri hereditario ere alieno, eo quod istiusmodi alienum sit a natura legati l. fin. C. de hereditariis actionibus, l. 1 C. si certum petatur, l. generali: ni 15 C. de donationibus, l. 1 § si heres proprio Trebelliano quarta hereditate differt, l. si hereditatem § 2 mandati, l. amore § de adquirenda hereditate, d. § si heres, ac proinde illud contrarium datur sine deductione eius alieni tradendam legatario ab herede quippe qui nihil aliud magis satisfaceret voluntati testatoris, hoc legatum ita ut relictum fuerat praestaret, si vel aliquid deduceret, quod ea deductione minueret portionem hereditariam, utramque rem ut legatum fuerat, legatario partiario. Angelus in l. quoniam si pars hereditatis petatur, ubi tamen quisque fuerit heredem in solidum aere alieno conveniri etiam pro portione hereditatis solutorum, et si effectu heres tantum ex parte legatarius vero pro ea nihil solvere remedio cautionali stipulationis, de qua etiam infra, posse sibi mederi, qua ratione, sicut in ea resedit Alvarus d. c. 13, et eo loco laudato post alios Paris sive Dominicus Valentia ad tit. d. c. 1 n. 26. Ubi in hoc legato heredem a deductione extraheri aeris alieni unde utraque opinio ... quod portionem hereditatis integram sive sine huiusmodi deductione legatario praestat. Ceterum opposito sensu ut ipse onera hereditaria solvat, sic ut heres legatum non minuat, quod utrumque falsum est.

8\. Quod ut demonstretur, omnis dubitatio in d. l. 8 § finali praesertim obortam doctorum autem in rapere amentis magis obscurari apertissime patet, utraque interpretatione deponenti utramque ... earum interpretatum, atque quos primo n. 1 § ante finem laudavimus, dum docent tum veteri in legato partis hereditatis sicut in ceteris legatis heredem ipso iure ad ea integra onera hereditaria teneri, nec creditores hereditarios ullam actionem adversus huiusmodi legatarium habere, abhorrent demum a legati natura, ut hic a singulari successore est, quamvis ratio successionis concessa ex iuribus adductis in praecedenti n. 8 n. 2, nam licet portio hereditatis legata fuerit, quae ... a legato differt in l. quidam fundum 87 § filio ... ad legem Falcidiam, non tamen potest legatarius partiarius legati dici, et quatenus legatarius onera hereditaria sustinere, aut creditori alieno obligari ex eisdem iuribus, postquam placuit, obtinuitque portionem hereditatis posse legari in l. mulier 22 § finali ad Trebellianum, l. ab omnibus 24 § fin. de leg. 1, l. ... de legatis et similibus adductis a nobis in ... n. 3 et ... quod legatum hoc in sua substantia nihil a ceteris legatis differat, ut et enim ... n. 10, id quod ex eo manifeste probatur, quod sicut in hoc legato heres post aditam hereditatem, ac proinde post eam effectum dominium bonorum hereditariorum illorum legatario partiario ex Iustiniani et Ulpiani locis variis traditi, nullius aliis ex aliis aperuit, invenire potest definitio Florentini quae extat in l. legatum 116 ff. n. 1 de leg. 1 ubi ait non esse delibationem hereditatis qua testator ex eo quod universum heredis foret alicui quid collatum vellit, ut eleganter ... Faber d. tit. 8 coniecturarum c. 18 columna § ad medium: at vero quia neget definitionem hanc ceteris legatis ... praesertim admonitis quae ad eius expositionem fuse in l. praecedenti tradidimus.

9\. Ex quo ipso aliud eiusdem rei evidentius argumentum resultat, nempe legatum hoc ut reliqua non aliter deberi aut consistere posse, nec versus praedictae definitionis verba ibi ex eo quod universum heredis foret vera redit. quam si ab herede ex testamento adita hereditas fuerit, l. si nemo 9 de testamentaria tutela, l. Seius 24 § 1, l. si ... 86 § ... Seius ... Patroni 55 et l. fideicommissa ad Treb., l. si ... 2 de pignoribus, l. eam quam 14 C. de fideicommissis. Ubi autem hereditas adita est, iam desinit esse hereditas, efficiturque proprium patrimonium heredis, et quo confundi-

Ut predicta verba satis manifeste probant, et tenet in l. cum plures 2. § filio de vulgari l. qui patri 58. de adquirenda hered. l. 1. § praeterea 22. de separationibus. Decius in l. hereditas 62. col. 2. de reg. iuris. Et alij cum veteribus quos Wesembeque in rub. de heredibus instituendis n. 3. ante finem. Anton. Faber in iurisprudentia tit. 6. princ. 4. in initio Benedictus Pinel, lib. 1. selectarum cap. 13. n. 14. et 59. Unde fit ut portio hereditatis legata ut porte quae praestanda est ab herede iam non hereditas intuitu ad quam ex patrimonio heredis nobis et detracta censeatur, ut bene considerauit idem Faber d. cap. 18. et summa 2. ante finem. ac proinde ut hereditas illa quatenus hereditas est, et successio, et nomen iuris dicitur in l. nihil aliud 24. l. hereditatis 119. l. hereditas 50. de petitione hereditatis l. 3. § 1. de bonor. pecuniae 178. § 1. l. bonorum 208. de verborum sig. l. hereditas 50. de petitione hereditatis l. 3. § 1. de bonor. possessionibus. Clare apud dd. in rub. de adquirenda hered. Cuiacius ad eum tit. cap. 1. Oricellus lib. 6. commentar. cap. 2. Antonius Faber in iurisprudentia tit. 2. princ. 6. illatione 3. Giganius lib. 2. de reg. iuris cap. 8. in soli: dum ad heredem qui adiuit transeat. Et sequenti etiam in solidum eum obliget. Si hereditario iure alieno l. in more 8. l. pro herede 20. § Papinianus de adquirenda hereditate l. si hereditatem 32. mandati l. liberatur q. solvendo 36. de bonis libertorum l. 3. in princ. de bonorum possessionibus l. 3. § fin. quae ex causis in possessionem eatur l. 2. C. de hered. vendit. § 1. instit. de perpetuis et temporalibus actionibus. Donel. lib. 7. commentariorum cap. 11. Quod ob id maxime pronam defuncti sustineat ut ibidem aduertit et Balarius tom. 1. disput. 52. n. 1. Omnino textus in l. heredem 59. l. hereditas 62. de reg. iuris. l. heres 22. de usucapionibus l. mortuo reo 23. de fideiussoribus l. postulante 44. ad Treb. authentica de restituendo a moriente praestito in princ. colatione 5. Et ad speciem notarunt Faber d. cap. 18. Valentia d. cap. 1. n. 1. 8. ante finem. Ut iam praecise iuxta iuris principia sit legatarius partis hereditatis nequaquam in casu pro herede haberi quam alius fuerit qui solus adierit hereditatem, omnia iam decisionem tex. in l. mulier 22. § fin. ad Treb. nec contrarii, ut cum iure alieno teneatur quod sit alius quoniam huiusmodi implicet.

Quod mihi directissime probat unicus tantum in iure locus ab auctoribus huius rei nullo modo animaduersus in d. § post quod Senatusconsultum instit. de fideicommissarijs hereditatibus. Ubi Iustinianus expresse nos docet post Senatusconsultum Pegasianum quo heredi, rogatis restituere hereditatem retento quartis ad exemplum legis Falcid. permissa est ipsum heredem solum onera hereditaria sustinere, eum vero qui ex fideicommisso recipiebat partem hereditatis legatarij partiarij loco et idem etiam legatarij cui pars hereditatis legata est, quam legati speciem Iustinianus partitionem appellari tradit, de quorum verborum sensu iam actum est n. 12. Iterum ibi aptissime docet huiusmodi legatarium ad onera hereditaria non teneri nam eo respectu, et fine imperato illi comparat fideicommissarium partis, ut dumtaxat heredem, sicut et illum his oneribus mero iure non teneri quod heres solus tenebatur alias inutilis comparatio esset, idque etiam alia ratione non minus euidentiore demonstrat in vers. Unde. Ubi cautionales stipulationes quae partis et pro parte lanti quae adversus legatarium partis sibi cabebat ut oneribus hereditarijs pro rata obligaretur, etiam dicunt solitas interponi inter fideicommissarium et heredem igitur legatarius partis immunis erat ab his oneribus ipso iure nisi predictis stipulationibus obstrin: geretur ut ibi Minsingerus n. 1. probatum recte animaduertit, et Cuiacius in l. nominis filiarum 164. paulo post medium de verborum significatione.

Quod ipsum est quod longe ante illum Accursius tradiderat in d. l. 8. § fin. ubi deducentem in principio laudatur a nobis in n. 4. ante finem sic talis, textum illum intelligens, et ob id inepte et immerito reprehenditur a Ioanne de Immola ibidem dum verbis intellectum eius expresse d. tex. illum, fateo autem ipsum et sequentem in l. Laurentius dicta sunt id pace tanti viri nescio an pari opportet ut, puto quod nihil sit aperti eorum iuribus alienius aut Accursij intellectum amicabilius, enimvero si dominii pone:

dinem Azonis, & ceterorum saltem quam immoderatius rigor iuris obiiceret hereditarias obligationes, ipso tamen mero iure in legatarium partis hereditatis transibant in d. l. 9. § fin. quorum in ea specie receptum divi Adriani cuius authoritate Paulus utitur necessarium fuit ut transirent. fuerunt certe, & illud indulgere quod communi iure denegatum est l. 1. in fine ad municipalem l. imperatores 13 de re iud. authoritate iudicis possidendis alicui est text. 4 de privilegiis creditorum l. 2 C. quibus non obiicitur longi temporis praescriptio l. unica C. de thesauris lib. 10 quae ex rescripto principum suggerente aequitate aut suadente benignitate expedivit solita quotiens ex adverso stare videbatur mera iuris ratio, & aliquid ubi emergebat multis legum adductis exemplis ostendunt Antonius Faber in iurisprudentia tit. 1. principio 2 illatione 6. in fine. Brisonius lib. 3 antiquitatum cap. 7 Donel. lib. 1 comm. commentariorum cap. 9 ubi Osualdus litera C. & sequentia quam ratio etiam intellectum Fabri Valentiae, & aliorum ad textum in d. l. 9. § fin. dum illum capiunt de aere alieno magis peccare facit.

22 Ceterum quia iniquum videbatur heredem in solidum aere alieno adstringi etiam pro parte hereditatis legata ob ipsius rei defectum heres tantum ex parte esset legatarius vero pro sua nihil solvere ut diximus n. 1 ante finem: ne in huiusmodi quod de bono & aequo sub authoritate iuris scientiae idest per occasionem iuris civilis vel naturalem aequitatem protinus extra aciem plerumque constringere solet sicuti scribunt multi in l. si servum 91. § sequitur de verborum obligationibus l. 1 § 1. de doli exceptione l. si fideiussor 29 § quaedam mandati: praedictae stipulationes partis & pro parte introductae sunt quibus interpositis legatarius cavebat heredi defensurum illum iri adversus creditores hereditarios aeris alieni hereditarii pro rata se admissurum & soluturum nec aliter antea cogebatur heres tale legatum praestare legatario quemadmodum sic in eo observatum fuisse ostendit in l. quidam cubinam 29. § 2 ita obsequendo de legatis 3. l. 3 parte 77 pro monte 16. de leg. 2. notante Cuiacio lib. 7. responsorum Papiniani in l. 3 filii 76. § 1 de leg. 2. & in notis ad Ulpianum in fragmentis tit. 24 ubi partita ad exemplum peculii legati in quo idem fieri animadvertit in l. si servo 18. de peculio legato l. 1 § item heres in fine quando actio de peculio annalis est. de quarum stipulationum natura formula & interpositione vide textum in d. § porro senatus multum & ibi exponentes Theophilum, & Minsingerum a n. 15. Ulpianum in fragmentis tit. 25. § ex Pegasiano. Paulum lib. 4 sententiarum tit. 3. § 1. Osualdum in Donelo lib. 8. cap. 11. litera S. Muretum d. lib. singularium observationum cap. 15. Cuiacium in recitationibus ad digesta in l. nomen filiarum 162. de verborum signif. paulo post medium ubi ad speciem oppositam sic sequentia resolvunt, & his in laudatis Valentia d. cap. 1. n. 26 ante finem.

23 Non tamen inde vel ideo credas quod ipse vir alioquin doctissimus ibidem minus caute docuit quod & Faber d. cap. 1. 8 innuit: coercebat heredem in hac specie aes alienum hereditarium antequam legatum tradat deducere non posse nec videlicet minus integram hereditatis portionem legatario pati ut ad dispositionem testantis videretur praestitisse, id enim aperte falsum est, primo nam ut ex superioribus liquet heres adita hereditate omnia onera hereditaria mero iure sustinet quippe etiam ipso iure potest in solidum a creditoribus hereditariis conveniri, secundo quia illis stipulationibus cavebat ut tantummodo pro parte sua teneatur, & conveniatur in solidum ad partis alterius actione ex stipulatu refugiet ex cautionibus interpositis quibus se indemnem praestari ab eo integro hereditatis aere alieno cautum est ut rectissime Cuiacius ubi proxime docuit nec sane ille ipse principiis iuris imperitus aliud praesefeserunt quam ut heres mero iure oneribus hereditariis teneatur, & postea his cautionibus interpositis sibi adversus creditores hereditarios immo & adversum ipsum partiarium legatarium consulat, ut in partis forma exemplo stipulationum emptae & venditae hereditatis animadvertit de quibus Minsingerus in § ergo si quidem n. 3. per textum ibi de fideicommissariis hereditatibus Cuiacius lib. 2 observationum cap. 30. praeterea iunctura decisionis text.

in lg hereditatem 28 de donationib, et lg 2 C de hereditate Vendita, et hinc quem ibi copiose direxit Donell, an n 13 et 36. Quod contrarium Vt verum est etiam ex iuris ratione est Vt ex legato partis hereditatis heres ipse etiam antequam legatum prestet es alienum deducere possit quod manifeste eius intersit pecuniam ex hereditate ad es alienum exsoluendum retinere possit quam etsi solutam creditoribus hereditarijs a quibus conventus fuit deinde a legatario actione ex stipulatu petere Vt discere traditum est in lg si stipulatus 15 de fideiussorib, lg 3 de compensationib, presertim quod eo modo solutione secuta et legatarij ab herede et heres a creditoribus hereditarijs liberetur Iuxta regulam textus in lg in numerationib 44. lg quod iussu 64. de solutionib. lg 3 § si debitorem penult. de donationib, inter Vi- rum lg solutum 11 § solutam de pignoraticia actione et alijs, atque ita plures inanes circuitus euitentur quos Vitan- dos esse in similib speciebus monent iuris authores in lg 2 fundus 31. § Seruum tuum de reb creditis lg dominus et testato 53. de condictione indebiti clementina auditor de rescriptis.

Secundo quia potest heres creditoribus hereditarijs etiam inuito legatario soluere atque ita eum a prestatione ipsum habere alieno liberare ex regula textus in lg soluendo 39 de negotijs gestis lg solutione 22 lg soluere 53. de solutionib, quod ea solutione et Vtrique liberatio contingat, et Vterque pariter locupletior fieri Videatur lg si pupillus 66 in fine eod tt. lg species 11 de acceptila- tionib, Vt bene aduertit Antonius Faber tomo 4 rationalium in lg 2 de compensationib, et potissimum legatarius ipse qui facta deductione ab herede molestijs prestandi et exsoluendi debita liberatur atque hic solus heres subijcietur
Vt ad speciem nostram recte Videtur Vt Osualdus in notis Donelli lib 8 cap 12 litera b atque ea ratione magno beneficio legatarij facit ne sumptib maiorib, Vexetur qui alioqui per ipsum fuisset erogandi euenire longiorem et hereditarijs credito- rib lites iuxta textum in lg minorib, 6. de minorib, lg 1 de inofficioso. lg quod debet 51 de peculio lg 4 ad Treb. et similib. Textus
Denique multis immorer in hanc rem nam satis adstruunt textus in lg cogi 16. § inde quaeritur eod tt. et in lg ab de- 10 4. § finali h tito tt. Iuxta Alciati intellectum ibidem quod quasi in ista specie illud peculiari quadam ratione pe- dere conetur demonstrare Valencia d. cap 1. n 21. et Sane quamuis ad nos ita ut existimamus negotio adducere tex- tum sine cauillatione eludi non potest rursus ipsa d lex si generatim 8. § finali de leg 2 quem totius huius inuestigationis co- put, et precipua causa est in cuius specie quod per rescriptum Adriani ex legato partis hereditatis hec duo tantummodo iubeantur ab herede deduci nempe funeris impensa et precia manumissionum contra Vultum a iure Vulto omnia i- nitio ea alienum Vt intelligeremus sola illa duo ab herede deduci non posse es autem alienum bene posse, Vt arcani- me, et eleganter solus obseruauit Donellus lib 8 commentariorum cap 12 paulo post principium Vt apud iuris Vultum om- ni inclusio alterius inclusio sit iuxta regulam textus in lg quod prestat 12 de iudicijs lg imperator 8 de postulando lg ait pretor 7 § 2 de re Papinianus de minoribus et Vulgaris tegg late Barbosa et pluribus limitationibus ex axiomate 120, nec Vero Vlla erat ratio ommittendi aut supprimendi eris alieni deducendi quam reliqua duo in d textu commeder, neque obstat quod sic aduersus testatoris Voluntatem fieri Videatur dum integrum legatum itaque relictum est non prestatur ab herede nam Vt eleganter iuris consultus scribit in d lg cogi § inde quaeritur in hac specie Videtur magis id quod superest ex legato partis hereditatis quam ipsam hereditatem seu legatum integrum restituere et prestare Videtur heres rogatus esse cuius etiam comprobat eleganti Vlpiani responso in lg mulier 22 § 2 ponere eod tt. ad Treb, denique quod testator non potuit facere ne leges in suo testamento locum habeant iuxta textum in lg nemo potest 55 h tito tt. lg testandi 13. C de testamentis, et Vulgaris, non potuit etiam huiusmodi deductionem eris alie- ni Vt per heredem fieret, prohibere et eam tenuit in lg quod bonis 15. § 1 ad legem Falc, lg 15 denique 18 ad Treb. atque ita nos ex certo iure et Verius existimamus.

Ex hoc posito, et exposito refulget iam Vera lux, et interpre- 25
tatio ad textum in d lg 8 § fin. de legatis 2. cuius difficultas Vniuersam hanc ratiocinationem et orationem

nis rerum hucusque longius praeter votum protraxit, nam sive in eius specie ponat heredem aes alienum ante praes: 23.
tationem legati deducere voluisse, ut potuisse a nobis satis demonstratum est, sive stipulationibus partis et pro
parte cavere (d. cap. 7. n. 20 et 22) vel deducendo intendebat aere alieno etiam impensam funeris, et pretia manu:
missionum pro rata ex legato partis hereditatis deducere posse, vel si deductione rejiceret, unus ad tantum contrib:
nis interpositis insimul conabatur legatarium pro eadem rata in easdem tribuere debere, ut portio eius pro eorum
sumptuum portione minueretur, et tantum minus ex universali institutione decederet quam sic locupletiorem
eradere necesse erat, atque hoc velamento praestationem legati morabatur, movebaturque his speciosis (ut videtur) dubi:
tandi rationibus. In funeris quidem impensa quod ea semper ex hereditate deducatur l. penult. de religiosis elegans
textus in l. 2. § quod si funere D. de hereditate vendita quoniam ut eleganter scriptum est in l. 1. cod. tit. de reli:
giosis is qui in funus aliquid impendit non tam cum herede quam cum defuncto contrahere videtur, iam vero negari non posse
huiusmodi legatum partem hereditatis esse in pretiis manumissionum ideo quod ea aeris alieni loco habeantur l. aeris
alieni 39. ad legem Falc. § fin. insrit eodem quod etiam in impensa funeris obtinet ut ibidem probatur, et in d. l. pe:
nult. et l. impensa 18. et sequenti de religiosis sicuti de utroque latius dictum est supra n. 16. ut fefellit fortasse ut
vero in hoc legato fit deductio aeris alieni ita et eorum sumptuum facienda videbatur quasi pro aere alieno habentur,
aut si non deduci saltem legatarium contribuere debere, nec defuerunt qui in quaestione proposita pro herede calculum tulisset
ut sunt Donel. lib. 8 commentariorum cap. 19. statim post principium, et Palladorus tomo 3. differentia 146 a n. 2 et
18. qui contemptus ad onus legatarii pro praestare asserant falso subnixi authoritate textus in d. l. 8. § fin.
ut intelligamus heredem nec solum nec inermem ad haec expugnanda accessisse.

26 Ex diverso vero legatarius poti:
oribus et certioribus iuris munitus rationibus, negabat haec omnia in recipio vera esse, aiebatque testatoris funus atque impensam eius
ex tempore mortis etiam ante aditam hereditatem ad curam solius heredis pertinere l. scripturae 4. l. sig. sepulcrum 12. §
funus 4. ad fin. l. et sig. 14. § plerique 8. et § si qui duxere heredem 11 et sequentibus et § fin. et l. ut in parte de religiosis
l. hereditas 50. § 1. in fin. de petitione hereditatis l. qq. etiam 49. ad fin. familiae erciscundae l. pro herede 20 § 1. de adqui:
renda hered. l. 1. § fin. ad l. Falc. tradunt late Arin. in d. l. 12 § funus, et in d. l. 14 § fin. Donel. lib. 3 commen:
tariorum cap. 11. Petrus Gregor. lib. 2 syntagmatum cap. 14 n. 3. Ioannes Cuirmanus de funeribus Romanorum lib. 2 cap. 8 Ia:
cob. Gutier. de iure manium lib. 3. cap. 2 et 18. ex quo tempore ob eam causam familia eius funesta facta esse intelligitur
licet post aliquot tempus heres extiterit ut notabiliter et eleganter a iureconsulto scriptum est in l. qui ex re 28. § fin. de
stipulatione servorum et a Marco Varrone lib. 4 de lingua latina quorum oo ad Pontificii iuris praeceptum vel principi
um referent ut etiam Papinianus innuat in d. l. 50 § 1. in fin. de petitione hereditatis licet his quam Gotofred. tradit
in scholiis ad tex. in d. § fin. qua ratione neque heres ipse neque familia eius tempore suo funesta ad sacrificia admitti po:
terat donec expiaretur vel luctus publice minueretur, quo referenda est decisio text. in l. decreto 15. C. ex quibus
causis infamia irrogetur iuxta eam quae illustrant Rebardus lib. 1 variorum cap. ult. Chirmanus de funeribus lib. 2 cap. 22
et lib. 4. cap. 12 Camarzada partu cap. 13 a n. 32 nempe quia apud gentes sacrificia rerumque divinarum non nisi purissimani:
bus atque veste neque funere aut morte contaminatis tractari fas censebatur ut ostendit eleganter et involgatum
textus in l. per agit 5 versu quod quidem C. theodosiano de sepulcro violato et ex aliis probat Barbonius lib. 1 de formulis
pagina 7 et sequentibus.

27 Ac rursus ob eam funeris impensam et causam pertinet praeterea heredi etiam ante aditam here:
ditatem bona hereditaria deminuere quod aliàs non liceret ut signanter Ulpian. docet in l. ait praetor 7 § in cau:
sa 4 ut ergo (quod ad eam rem nimis singularis et observandus est textus) de iure deliberandi et Papinianus rescri:
bat in l. sunt personae 43. de religiosis propter publicam utilitatem ne insepulta cadavera iacerent strictam iuris

rationem inuenio habere, indeque in lg. sed etiam in uno 27 de conditionibus institutionum Valde laudari a Iureconsulto Moderatino heres qui reliquias testatoris non in mare secundum ipsius Voluntatem abiecerat, sed memoria humanae conditionis sepulturae tradiderat iuxta id quod eleganti scriptum est in dicta lg. Cum igitur 14. § sed interdum 7. et § plerique 8. de religiosis, Vbi in § idem labeo 13. et § diuus 14. Vice Versa non leuiter distinguitur heres qui prohibet testatorem funerari ab eo, quem testator ipse eius rei gratia elegerat. Vbi obseruandum Valde quod iureconsultus notabiliter scribit eius rei causa poenam in eum heredem statutam non esse, cuius (omnium Accursii et Fabri et Vinnii traditionibus, laudem) non aliam mihi Videri ratio eaque noua, et Vera eo quam quod excusationem mereatur heres qui prohibet testatorem ab alio quam a se ipso funerari, cum eius rei cura tantummodo ad ipsum pertineat, cuius quodammodo Videatur iniuria esse Vt ab alio funeretur ex sententia iureconsulti in lg. quod si nulla 28 eodem titulo de religiosis cui iunge rationem textus in lg. Papinianus 8 in principio lg. filius non impeditur 22. de inofficioso ideo quod impuni eius prohibitioni lex indulget, et quodammodo dissimulat quam non ea Videatur propriae iniuriae propulsatio fuisse secundum regulam text. in lg. 3. de iustitia, et iure et similibus, interim tamen ad illustrationem textus in dicto § diuus addito decisionem consulti in lg. 3. § non propterea de sepulchro Violato lg. heres 12 de Vsufructu legato, et alia quae exornant Cacio in lg. 1 n.º 12 C. de transactionibus, tate menochi. de arbitrariis casu 276. Denique ob eam legem causam fit ut iura sepulchrorum etiam restituta hereditate Vel illi ablata quasi indigno penes heredem remaneant lg. quae pinde 42. § 1. lg. si Patroni 55. § sed ergo ff. ad Trebellianum lg. 5. et 6. lg. neque 33 de religiosis lg. si sepulchrum 4. lg. ius familiarum 8. lg. iuris sepulchri 13. C. eod. docet Antonius Faber tomo 5 rationalium in lg. 2. § quod si funere de hereditate Vendita Donel. lib. 7 commentariorum cap. 25. et ibi Osualdus litera E. Mantica de tacitis conuentionibus, lib. 4 tit. 12. n.º 6. Garcia de expensis cap. 8. n.º 4 pregre sume illustrans Molina de primogeniis lib. 1. cap. 24 a n.º 5. hic supra dictus finitur numerus.

Quae cum ita sit Vt sane sunt iam dubitari non potest legatarium in funus testatoris contribuere non debere neque impensam funeris ex eo legato deducendam esse nisi aliunde non sit Vnde testator funeretur et dicere est Vlpianus scribit in lg. Cum igitur 14. § 1. ff. sed et si res de religiosis cui adde textum in lg. 3. C. eod. et in pulcris speciebus, demonstrant consulti in lg. finali in principio ff. eod. et in lg. Meuius 66. § in fundo legato 4. de legatis 2. quod eius rei cura et obligatio heredi incumbat et propterea non iura sepulchrorum habeat, Vt praeclare solus praesensit et adrem expressit Raphael Cuman. in dicta lg. 8 § fin. n.º 2 ad medium, iam Vero ex dictis supra n.º 18. apte dicitur legatarium partis hereditatis Verum legatarium esse Vt, proinde ad onus illud sicut ceteri legatarii non teneantur: nam quod dicitur impensam funeris semper ex hereditate deduci in lg. penult. de religiosis non eo pertinet Vt legatum partis hereditatis minuat sed Vt eam hereditatem Vel bona quae in effectu habitur est heres onerent, Vel ad computationem legis Falcidiae in eundem Vt scriptum est in § fin. instit. de lg. Fal. lg. 1 § fin. ff. eod. Vel respectu creditorum quibus omnibus anteferuntur Vt expressim Martian. tradidit in dicta lg. penult. et Vlpianus in dicta lg. 14 § 1. et regia lex 12. tit. 13. partita 1. sicuti qui eius rei causa scriptis mandauerunt Garcia dicto cap. 8. n.º 18. et 23. Fagnanus lib. 2 commentariorum cap. 49. et multi apud Osualdum in notis Donelli lib. 23 cap. 15. litera **E** & **H**. Vel denique Vbi legatum partis hereditatis relictum non est aliquo respectu Adriani de quo in dicta lg. 8. § fin. implacabiliter pugnauit cum Martiano in dicta lg. penult. quae ex his in eo legati genere insignem eamque manifestam limitationem patitur nisi supra iusti ratio nos fallit quam credimus non falli. 28

Nec absimilis est ratio circa pretia manumissorum ad quem legatarius partis hereditatis contribuere non tenetur neque ea ex huiusmodi legato deducenda sunt, etenim heres per curam funeris iura sepulchrorum consequitur sic iura Patronatus et libertorum per manumissionem quare Vtraque coniungit et comparat Papinianus in lg. cum tu 11. in fine de Carboniano edicto, cum ergo heres manumittendo Seruos eorum Patronus efficiatur, lg. adoptiuum 8. § 1. de in ius Vocando lg. 1. de bonis libertorum toto tit. de iure Patronatus, Vbi diffuse Varii exemplis Cuiacius probat et Donel. lib. 2 commen- 29

tariorum q 19. Antonius Faber in iurisprudentia tit. 5. principio 2. illat. 8. non potest legatarii, ille haberi 44.
aut esse Patronus qui non manumisit nec iure illi libertus est, sed heredis manumittentis quare huiusmodi ma:
numissiones ipsi soli pro re si ante additam hereditatem decedant expressim docet idem Papin. in lg in ratione 11. § si ser:
uus 4. ad lgm Falc. Unde reliquum est ut legatarius ad eorum pretia non teneatur quia ut commodum quod iure Patronatus ex eis
heres consequitur legatario non communicatur sic nec onus comune esse debet sed soli heredis id dictante nature regula in lg
Unica § ne autem 9. versi vero talis C de caducis tollendis lg seq in potestate 15. § fin. de legatis praestandis ubi ele:
ganti ideo rescriptum est abnuadum fore heredem commoda hereditatis habere alium vero onera subtinere in praestando
legato. qq suffultis rationibus legatarium partiarium ab ea contributione seu deductione immunem adversus heredem reddi:
derunt Cuman. in d lg 86 fin. ante fin. et in lg 2 autem sequenti de leg 2. et eius supposito nomine Muret. d lib singu:
lari observationum q 13. ante fin.
30. his itaque allegationibus utriusque partis lite contrimque dubia ingens controversia exorta
fuit et mora questio qua diu, Adrian, Cirar, ut Paulus refert, in d lg 8. § fin. pro legatario saag tullit rescripsitque
neque impensam funeris neque pretia manumissionum ex legato partis hereditatis esse deducenda ut per hec legatum
ipsum minuatur ut verisimile est potioribus fundatis et rationibus legatarij motus quod ad eius rescriptum et textum Pau:
li continentem decidendi rationes sunt quas Adrianus rationibus heredis praetulit sed quia ex his dubia causa probabilitate vide:
batur ideo rescriptum necessarium fuit iuxta ea que tradidimus in n° 21. quem verissima eius text. et praecessio observanda
interpretatio est. faceant ergo iam ceteri errores interpretum quos ad eam lgm invenerunt grati expira deregunta et
convincunt. abeat procul Doneli, et Parladori traditio dum ex ea ipsa lg docuerunt i n° 25 in fine legatarium
partis hereditatis ad impensam funeris et pretia manumissionum teneri quo nihil magis adversus ipsum perscripo:
suit, denique deleantur omnia que omnes illi extra in tradita a nobis inibi de aere alieno hereditario in eum legatarium trans:
ferendo tractaverunt tanquam ab hero eiusdem sensu penitus aliena.
31. Et si in eo nequaquam capitulare text. ab illis
quem in eam rem adductus in n° 15 in princ. in lg 2 filij de § 1. de leg 2. atque eiusdem argumenti, et authoris text. in lg 2 Pa:
ter 77. § mense 16. cod tit. nam quod ibi Papinian. scribit legata Sempronio hereditate Publij Mevij quam iam tertam
adierat et sic partem propriij Patrimonij effecerat iuxta ea iuris principia que tradidimus in n° 19. Sempronium lega:
tarium ea demum onera suscepturum que Mevianae hereditatis fuerunt ac iure illi praestandas actiones quae prae:
stari potuerunt, non eum sensum habet ut onera et actiones eius hereditatis ipso iure ad legatarium transeant neque enim
ea successio hereditariae fideicommissum universale esse continet tametsi in ea de universitate agatur quae continet corpora
iura, et actiones ut bene vidit Bartol. ibi et in d § mense et ex eo peregrin. de fideicommissis art. 5. n° 42. pro textum
in lg cogi 16. § si quis heres 4. 2 sequentib. ad Treb. sed potius ea onera et actiones legatarium suscepturum ex translatione
et praestatione heredis interpositis a legatario stipulationibus, cautionalibus, in eius favorem quo indemnis ab illis onerib.
servetur iuxta decisionem consulti in d § mense et in lg qui concubinam 29. § 2 ita el segundo de leg 3. et ea que resolvimus d
n° 20 et 22. ex qq sic interpretatur Cuiac. in d lib. lib. 7 et 8. responsorum Papiniani et eo praetermisso Valentia d q 1.
ad h tit n° 23. eadem qua ratione interpretandus est textus in lg penult § quem marito de leg 2. ut ibidem recte ipse Cuiatius d
advertit, nam quod vulgo dicitur legatum semper lucrosum esse debere legatario damnosum nunquam ex lg si hereditatem marito
32. mandati non eo pertinet ut omnia rem ipsam legatam concomitantia legatarius detrectare possit qq certe obnoxium
est sed ut legatum sine lucro aliquo consistere nequeat, ut utrumque cernere licet inspecto textu in lg si res obligata 57.
vi. vel potest de leg 1. iuncta expositione Cuiacij in recitationibus ad digesta ibidem lg legatum 116. § fin eod tit. et ex eo.
observat Miringerus in § sed et si rem 5. n° 9. et in § si quis debitori 13. n° 15. instit cod. Antonius Faber tomo 3 ratio:
nalium in d lg 32. neque bene respugnat textus in lg imperator 30 in princ. de leg 2. de cuius loci alioqui per difficilissimo

qa eia p tempus excisse n [illegible] post veteres interpretes [illegible] ibidem [illegible] quaestionum Papiniani

Capud quartum apendix precedentis, mutatio iuris circa naturam et differentias legatorum mod, et locus eorum dirquendorum exponitur h cp.

Ex dictis in precedenti cp. satis illustrata [illegible] Iustiniani authoritas [illegible] traddiris q quanta fuere olim legatorum genera [illegible], adversus Antonium Fab. et Turaminum illum q legata minuerat [illegible] gaviserat, inde [illegible] differebat [illegible] capitis [illegible], [illegible] plures differentias fuisse [illegible] inter legatum [illegible] et damnationis [illegible] quas [illegible] Iustinian, duas [illegible] institutionib, [illegible] in lg 1 et 2. C. communia de legat. [illegible] autem [illegible] tamen [illegible] in pandectis [illegible] extare [illegible] Ostendunt Cuiac, in [illegible], ad digesta in lg 1. [illegible] ante [illegible] Antoni, Fab [illegible] C. l. Turamin, de exequatione legatorum [illegible] Donel, lib. 8 commentariorum [illegible] et [illegible], ind lg 1 et 2. C. communia de legat. [illegible], Valencia lib. 5 illustrium ad [illegible] et 23. [illegible] Merill, lib. 6. observationum cp. 32 et 33. [illegible] qd ad [illegible] formalia legatorum attinet [illegible] Iustinian, [illegible] videantur illa [illegible] in dlg 2 [illegible] Institutione [illegible], [illegible] in lg in leg 2 [illegible] quae [illegible] Institutionis [illegible] in lg quoniam indignum 15. C de testam. [illegible], ad [illegible], Unde apparet ex [illegible] Institutione [illegible] Valentiniana (ut [illegible] in Iustiniano [illegible]) [illegible] et sane [illegible] ab antiquis [illegible], inducta fuere vel ipse Iustinian, [illegible] ex Institutionib, [illegible] solemnitates huiusmodi [illegible] sublatas [illegible] dubitari [illegible] ad [illegible] subtilitates et solemnitates [illegible] institutione heredum quam in leg [illegible] fideicommissi abolitam fuisse [illegible] institutiones [illegible] differentias legatorum a Iustiniano [illegible] sublatas,

Id qd [illegible] evidentius, apparet qd [illegible] legatorum genera et forma, [illegible] magna [illegible] ambagib, [illegible] generabat [illegible] Iustinian, [illegible] ind lg 1 in princ. C. communia de leg. [illegible] quam in leg [illegible] fideicommissi [illegible] legatorum [illegible] nihilominus [illegible], legatorum [illegible] differentiis [illegible] videre [illegible] nova [illegible] medeat [illegible] Iustinian, in d lg 1. [illegible] autem [illegible] species et differentias legatorum [illegible] legati [illegible] actionem [illegible] personalem [illegible] hipotecariam [illegible] Cuiac, Donel, et Gifan, in commentariis [illegible] post veteres interpretes [illegible] in lg 1 [illegible] Mesinger, et Richard, aliique institutionum glossographi ind [illegible] Mantica de [illegible] lib. 11. tit. 12. Donel, lib. 8 commentariorum cp. 21. [illegible] apparet a Iustiniano [illegible] hipotecam in bonis [illegible] testatoris et heredis favore legatorum fuisse inductam [illegible] personalem [illegible]

N° 1

2

3

4

5

lex quam omnibus leg indistincte indulsit.

3. Id tamen obstare valde credit difficile Papiniani responsum in l. 2 filius 36 § varijs penult. de leg. 2. praeterea si iungas textum in l. huiusmodi 84 § fin. l. a duobus 85. l. si tibi homo 86. l. si servus 108. § homo de leg. 1. l. quod legatur 58. de iudicijs l. 3. C. de leg. quod omnibus simul iunctis probatur tres actiones prodesse, videlicet realem et hipothecariam etiam contra iure multorum legatarijs pro legato sequendo competere unde male videri Iustinian. earum actionum beneficium et indulgentiam sibi adrogare. Ceterum ut eum a calumnia vindicem, ad textum Papiniani verissime responderi potest ut procedat in legato vindicationis de quo illum recte accepit ibi Cuiac. lib. 3 responsorum Papiniani, et in recitationibus ad digesta in l. 1 h. n. tit. ante fin. ait enim licet multi legatum datum fuisse, id autem proprie datum dicitur quod ultimis verbis do lego quae erant solemnia legati per vindicationem ut latius initio capitis praecedentis ostensum est. huiusmodi autem legatum etiam olim per actionem in rem, et etiam per actionem in personam peti poterat ut pluribus actionibus eiusdem nomine competentibus, larior et liberior esset agendi facultas quemadmodum ex iuris, neque laudatis evidentissime constat, non tamen omnibus legatario competebat sed unam eligere, et ex ea quam fuerat electa legatum petere ut diceret Papinian. scribit nam ut notissima iuris regula proditum est quoties concurrunt plures actiones eiusdem rei nomine una tantum quis experiri debet. l. nemo 43. § 1. de reg. iuris quam late illustrant Petrus Faber et Cuiac. ibi Gifani. lib. 2 cap. de tit. cap. 13. Labori lib. 1 variarum disputationum cap. 10 Roman. illustrium quaestionum cap. 27. Donel. lib. 21 commentariorum cap. 3. et Duald. ibi litera d. et sequentibus, quia in ceteris legatis tantummodo actio ex testato quae est actio in personam competebat ut late demonstrat Cuiac. in d. l. 1. in legato autem vindicationis etiam actio in rem quae rei vindicatio dicitur videlicet propter translationem dominij rei legatae quod in huius generis legato a morte testatoris in legatarium transferri dicitur in l. a Titio 64 de furtis l. legatum 80. de leg. 2. late Zeballos practicarum communium q. 758. Unde alibi parum recte traddidimus nec vero huiusmodi concursus actionis realis et personalis in leg. vindicationis repugnat ex ratione text. in l. non ut ex pluribus 159. de reg. iuris l. 3 § ex pluribus de adquirenda possessione l. ubi autem 75 § fin. de verborum obligationibus § sic itaque discretis institutis de actionibus nam et nemo potest condicere rem suam praeterquam a fure ut ibidem statuitur ut ibidem statuitur in l. ut. ff. de usufruct. petatur in non tamen cum personali actione datur ad condicendum illud civile dominium quod ex auctoritate iuris in legatarium translatum est a se poti, ad condicendam possessionem et traditionem possessionis verum et proprium dominium iuxta textum in l. 2 de conditione sine causa l. nemo 82 de verborum oblig. l. in bello 12 § si quis servum de captivis ut docuit recte Donel. in d. l. 1. C. communia de leg. n. 10. Dante cum Bartol. ibi et Accurs. in l. ut. ubi in rem C. de sacrosanctis ecclesijs.

4. Ceterum inter varias actiones quas pro legato vindicationis competere Papinianus scribit, nec est nec esse poterat hipothecaria actio quae postea a Iustiniano inducta fuit nec enim pro eo legato sequendo adhuc seculo Papiniani cognita erat ut rectissime in eodem tex. Cuiac. docet et in recitationibus ad digesta in l. fundus gante fin. de annuis legatis Donel. lib. 8 commentariorum cap. ult. dd. communiter in l. 1. h. n. tit. praecipue Ripa n. 64. Bolognet. 314. Zaq. Michael Gaz. in tract. de successionibus § legatum q. 66. n. 1. atque quod satium male crediderit Bartol. in l. si cui 5. § postquam ut in possessionem legatorum eumque secutus Roman. singular. 596. nam et interdum testator testatario pignore constituto legatarijs cavere consuevit dum illa aut illa bona obligata reliquit quo legati praestatio foret securior ut in l. non est mirum 26. de pignoratitia actione d. l. fund. 9. de annuis legatis l. Iulian. 12 de alimentis legatis ea hipotheca tacita dici non potest quae verbis testatoris expressa est ut in d. locis recte Cuiac. docuit et Mantica de tacitis conventionibus lib. 11. tit. 17. n. 9. Dante cum Accurs. in d. l. 5. § postquam ut in possessionem legatorum et in l. 3. C. eod. neque varium probat textus in l. creditoribus 4. ff. legatarios de separationibus, cuius auctoritate ductus ibi idem Accurs. sibi varius

earum legem accipit de tacito pignore quod Iustinian. legatarijs in omnibus defuncti bonis primus dedit in d. lg. 1. C. communia de leg., sed toto cælo fallitur alia quæ est ratio Papiniani in d. lg. 4. Ubi neque de tertatario neque de tacito pignore lu: ridiculus loquitur. Illud taciti pignoris genus nisi ad Iustinianum introductum neque cognitum erat sed tantum de prætorio pignore quod legatarijs instituitur mittit illis in possessionem bonorum hæreditariorum, legatorum suorum ser: vandorum causa iuxta textum in lg. 5. pro prætorum ut in possessionem legatorum lg. 3. lg. qui legati S. lg. certa 6. Cod. lg. mihi 12. pro emptore Quirinalis. Ubi hæres post sex menses a die mortis testatoris aut additis hæreditatis solvere legata dis: tulerit, ea missio in possessionem bonorum testatoris conceditur & intendum etiam ipsius hæredis, atque ita pignus illud prætorium instituitur secundum decisionem textus in d. lg. certa quæ casibus, et intelligendum textum in d. lg. 4 de separatio: nibus, docent Cuiac. ibi lib. 12 responsorum Papiniani & in recitationibus ad digesta in d. lg. fundus ad finem Antonius Faber tomo 3 rationalium in d. lg. n. 8 in eiusque iuncti hic qui tradiderunt Donel. in d. lg. 1. Communia de legatis n. 12. Mantica d. tit. 17. n. 10. Vel

Cæterum superest ut etiam nunc sit intelligendum idem Papinian. in d. lg. 2 filij 76. § Varijs. S. quod quidem Iustinianus post decisionem eius in d. lg. 1 præscriberit nam Papiniani ætate pro legato tantum vindicationis dequum: do dabatur actio personalis ex testaio & vindicatio, pro cæteris autem legatis eiusmodo ea actio personalis velinter: dum etiam iudicium familiæ erciscundæ ut in legato præceptionis sicuti recte observavit Cuiaci. in lg. 1. fin. eo tit. annot. fines & ad tit. Communia de leg. in principio ex lg. hæredes 25. § fin. lg. rem 28. familiæ erciscundæ per Iustiniani institu: tionem effectum est ut omnibus legatis una natura esset atque sic pro illis desequendis legatorum unas easdemque actiones ha: berent neque genera legatorum ullo modo hac in re inter se discreparent. Itaque taciti pignoris iure pro legatarijs induc: to, per Iustinianum eorum tacitorum pignorum inducendorum familiaris non fuit ut dicat ex lg. unica § et ut pleni, C. de rei uxoriæ actione lg. in rebus 30. C. de iure dotium lg. fin. C. in quibus causis pignus & alijs eiusdem locis, realem & persona: lem actionem omnem cæteris add. leg. effecit ut sic cuiuslibet legati præstatio & exactio tanto actionum apparatu suppl: ta celerius & exactius & executio supremæ voluntatis expeditior redderetur lg. ut legata 5. quemadmodum testata aperi: antur lg. 1. C. de sacrosanctis ecclesijs, quod aliter se habuit Papiniani sæculo in quo tutela [illegible] tradita neque hipotecaria actio qui tunc in legatis incognita neque reliqua actiones indivinente pro omnibus leg. competebant usque quo id a Iustiniano inductum atque præceptum est, quemadmodum multa de his tribus actionibus disserentes ad verum fuit accommodata & ad illustrationem & perfectionem cognitionem huius novi iuris & discentia post laudatos in n. 2 tradunt late Cuiac. lib. 3 responsorum Pa: piniani in d. § Varijs & in recitationibus ad tit. Communia de leg. in principio. Menochius in § sed olim inter de legatis art. 10. & in observationibus [illegible] centuria 5. cons. [illegible] Antoni. Gomez tomo 1 variarum cap. 12. n. 3. [illegible] practicarum omnium q. 108. [illegible] inter [illegible], § legatum q. 72. & sequentibus, Petrus Gregorius lib. 42 [illegible] post n. 14. [illegible] lib. 12 [illegible] cap. 32. Alciatus lib. 3 [illegible] cap. 48 & sequent. Donel. in d. lg. 1. n. 168. [illegible] cap. 10. & [illegible] in eius notis [illegible] refert & Richard. in lectionibus ad [illegible] cap. 3. novissime autem & [illegible] tomo 1. disceptationum forensium cap. 62. a n. 27. & pluribus sequentibus, ubi an ea hipoteca tacita in ea ipsa legata [illegible] possit iure discutiunt.

Ex quorum traditionibus illud innumerare maneat adhuc post eam Iustiniani institu: tionem [illegible] sententiam Papiniani in d. § Varijs & [illegible] exercere ut videlicet in omnibus his actionibus legatario p. tantummodo una sit permittenda & ea qua vellet agere [illegible] pateat ea ratione textus in d. lg. nemo 38. § 1. de regulis iuris lg. qui in hærede 9 § 1. de tributaria actione lg. si mulier 25 § finali quod metus causa, id quod per cæteris præ: [illegible] adversas rationes docuit & defendit Richardus [illegible] n. 5. Unde sæpissime apud nos quæsitum est quo iuris reme: dio debitis legatarius ager, ut celerioti exactione legatum suum [illegible]: & quidem crebriosim [illegible] perpetuo iudi: tiorum stilo [illegible] legatarium via executiva optime agere & exigere legatum posse neque per hereditariis [illegible] iuun.

iuris aut iudiciorum tramites exigi debere. In qua sca post plures quos ex antiquioribus et nouioribus referunt, inter ex-
teros residentem crasor. d. § legatum q. 77. Mesinger, 4 obseruat. 61 an. 4. optime Gratian. disc. 62 an. 16. et tomo 2 discep-
tationum c. 255. an. 44. ex tractis partijs iuris interpretibus, Gutierrez lib. practicarum q. 80. Spino de testamentis glo. 34 a
n. 37. et glo. 35 a n. 57. Paz in praxi 1 tomo 2 p. c. 1. n. 19 et 20 Peraladoria lib. 2 rerum quotidianarum c. fin. 2 p. § 9.
a n. 3. Aurea in curia Philippi 2 tomo 2 p. § 7 n. 2. et multos hic relato Pichard. 4 c. 5 a n. 44. tamen non defuerunt
qui Vanam amplecti fuerint sententiam inter exteros Menoch. de adipiscenda posses. remedio 4. n. 694. Colleri de processu executiuo
3 p. c. 2 n. 82. Phagnus lib. 5 controuersiarum c. 31. et alij quos ex nostratibus refferunt et sequuntur Antonius Gomez in l. 45.
tauri n. 137. Azebed. in l. 1. tit. 21. lib. 4 recopilationis n. 20. Feliciano de censibus tomo 1. lib. 3 c. 1. n. 6. ex quorum tradi-
tionibus apparet quaestionem hanc stricta iuris disp. controuersam et in vtramque fori praxi iam magis receptam, et
indies pariter inualuit, Veteranet licet ex his quae assertores eiusdem commemorati tradiderunt et hectra praxis ad-
mittit Vt editio in vlt. testaco (?) legatarium aut saltem clausula illa qua legatum continetur etc. et ales eiusdem testati
Vt docuit Bartol. in l. argentarius 10. § edi autem ratio de edendo iudex heredi praecipiat Vt intra certam diem quae ple-
ruque est biduum vel triduum solet legatum soluat quod si heres iustam recusandi causam habuerit audiatur quidem tradition.
iure sicut minus executiua Via ad praestandum leg. compellatur, quae praxis sine dubio fluxit, et eiusdem Iustin. Institutione
in § illud Vinitium autem in authentico de heredib. et Falcidia iuncta gl. ibi Vbo decreto et traditione An-
geli ibidem n. 57. qq. asserit legata Vsq. prout p. facere interlocutoriam iudicis praecipiendo, ex Vel prudentia quod
heres satisfaciat legatario, quam decisionem Valde singularem et Valide inaudiri testatur Iaso in l. fin. n. 6. C.
de edicto diui Adriani tollendo et in l. pactum 26. n. 5 de pactis qua interueniente formula et extraordinario
iuris excepto iam Vtrum apud nos dubitari nunquam Vsum legatum exercendum et Vt ob eisdem iam authores
constituit.

Quo autem in loco exigendum et praestandum sit non leuis imo Vtilissimae inspectionis est, tum propter molestias
litium, et mutationis, tum propter sumptus praestationis et transportationis rei legatae quae aliorum sponte onerata et detri-
menta esse solent, et quia saepissime testatores legare solent Vel speciem Vel quantitatem alio in loco existentem quam
in eo Vbi ipsi sunt Vel heredes aut legatarij commorantur frequenter dubitari contingit quo in loco praestanda sit.
cuius quaestionis elegans et oppolita tractatio proponitur et exponitur a iuris auctoribus in l. quod legatur 38. l. si fidei-
commissum 50. per totam l. si ab eo 52. § 1. et sequentibus de iudicijs l. si res 47. l. si seruus 108. de leg. 1. l. pertinaciter 5. §
quaerebatur Vlt. Vt legatorum nomine caueatur l. vnic. C. Vbi fidei commissum peti oporteat. Ex quorum tradi-
tionibus, constat regulariter rem legatam ibi praestandam esse Vbi relicta est nisi aliter praestari testator Voluerit nam
eo casu Voluntas eius seruanda erit atque ibi res praestanda Vbi testator Voluit Vel Vbi Verisimile est eum
Voluisse. Quod si in alium locum dolo heredis translata sit ibi praestari debebit Vbi petitur. Atque eiusdem conditionis
est legatum earum rerum quae pondere, numero Vel mensura constant, quae praestandae sunt Vbi petuntur nisi certum earum
corpus legatum sit certa designatione Veluti frumentum ex illo horreo Vel Vinum ex apotheca illa, quod ibi
praestabitur Vbi relictum est nisi alia mens fuerit testatoris. In ceteris autem casibus siue res per personalem actionem siue
per realem exigatur, ibi dari debet Vbi petitur. In conueniendo autem herede Vel locus domicilij eius Vel Vbi maior pars here-
ditatis consistit certissime expectandum est, sicuti per ea iura illa illustrantes et plures Iohannes docent, et resoluunt Gomez
tomo 1. Variarum c. 12. n. 84. Simon de Praetis de interpretatione Vltimarum Voluntatum lib. 4 interpretat. 1.
dubit. 8. Menoch. lib. 4. praesumptione 200 per totam Vbi eleganter et Donel. lib. 8 commentariorum c. 35. et lib. 17. c.
15. et Oswald. in eius notis, Duaren. ad tit. de iudicijs c. de foro competenti circa medium Otoman. lib. 3 obseruationum
c. 7. Cuiac. in recitationibus ad digesta in d. l. quod legatur et in d. l. si fideicommissum Vbi etiam Antonius Fab. tomo 2
rationalium idem Cuiac. in l. si seruus 39. et in d. l. si res 47 in eod. tit. et tractatu 5 ad Africanum in d. l. si seruus,

108 eod. tt.° dd. com̃ in d. l. unica C. ubi fideicomm̃um petiē opporteat exqq. quæ ad uberiorem et diligentiorem
oppositæ quæstionis inuestigationem desiderari possunt petenda sunt quæ nos ꝓ temporis angustijs ꝑtranseꝛ possumus.

Caput quintum de fideicomissis.

Antequam de legatorum et fideicommissorum exequatione tractetur 1.
operæpretium ē præ aliqua de fideicommissis ipsis cognoscere, et breuiter præliuare, quæ olim ut author ē Iustinianus in prin-
cipio institutæ de fideicommissarijs hæreditatib., et nominis significatio indicat n̄ ex necessitate iuris sed ex fide, et
uoluntate hæredum pendebant adeo ut nolentes restituere neque uoluntati aut desiderio testantium obtemperare
n̄ compellerentur, nam quamuis naturali iure et ratione ad obseruandam fidem præstitam quilibet teneretur l. 1. de pac-
tis, l. 1. de constituta pecunia, l. 1 § merito depositi, l. exempto 11. in principio de actionib. empti l. 2 ampli. 82 § hu-
natura de reg. iuris. atque ideo testatorem decipere graue et inhumanum foret l. unum ex familia 63. in fine de leg. 2.
l. Pamphilo 39 in princ. de leg. 3. iuncta d. l. 1. de constituta pecunia id tantum ꝓcedebat qd ex uoluntate testatoris
uel eius cum quo negotium agebatur constabat de animo obligandi secus si constituet eum uoluisse neque uoluntatem alteri compul-
tationis necessitatem n̄ imponere exemplo legis stipulatio 1.0. l. Centesimis 46. § 2. l. a Titio 108. § fin. de uerbor. obligation.
l. sub hac conditione 8. de obligationib. et actionib. l. hæc uenditio 2. de rescindenda emptione l. ueteris 13. C. de rehenda
stipulatione quam et in l. obtinuere ꝓbat text. in l. Senat. 48. § legatum de leg. 1. de uoluntate autem testatoris uo-
lentis obligare hæredem n̄ apparebat imo de uaria constabat nam cum ponitur uerbis directis, et præceptiuis adstringere
unus ē deprecatiuis quæ fideicommissa relinq. solebant ut docet Iustinian. in § in. institutæ de singulis reb. ꝑ fidei-
commissum relictis et constat ex textu in l. quæ ꝓponebat. 6. de leg. 2. l. 2 in princ. C. communia de leg. l. fin. C. falsa cau-
adiuncta legato qq. suffragatur ulpian. in fragmentis tt.° 21. in princ. dum sic fideicommissum describit uerbis qd n̄
ciuilibus uerbis sed precatiuè relinquitur neque ꝓ exigere iuris ciuilis efficacia sed tantummodo ex uoluntate precatiua
dati relinquentis. in cuius sanè sententia licet alij uerbis exponant. uid. in paratitla ad nram tt. Donell. lib. 3 comm-
entariorum c. 15. et lib. 8 c. 2. et Oswald. in eius notis, Bacconi, lib. 4 declarat.° 64 n.° 13. Alciat. lib. 1 Parergon c. 1 Duaren.
lib. 2 disputationum c. 2. Antonij Faber lib. 15. coniecturarum c. 12. et in iurisprudentia tt.° 2 princ. 6. illat.° 2.

Ceterum 2.
adiposi rei omnem et uberiorem explicationem quæri ab interpretib. solet qd n̄ sit uerbis ciuilib. relinquere ut dicat
ex Bartolo, et reliqui in l. uerbis ciuilib. de uulgari, Cuiaci. lib. 11 obseruationum c. 25. Gozadori t. 3 differentias
Mantica de coniecturis lib. 8. tt.° 1. et ex locis Bacconij, Duareni, et Fabri sub primo sed clara ē uera sentem-
tia. q. uerba ciuilia interpretari sdeat imperatiua ut colligitur ex particula aduersatiua opposita ad precatiua
ubi sed precatiuè relinquitur, et ex alio eiusdem Ulpiani loco tt.° 24 in princ. ibi legatum ē qd legis modo idest im- 3.
peratiuè testato relinquitur nam ea quæ precatiuo modo relinquuntur fideicommissa uocantur ubi apte discrimen
inter legatum et fideicommissum ꝓponit siquidem ut l. c. 1. lati. docuim. uerbum legare a lege inductum idem ē qd
disponere h. ē imperatiuè relinquere et ideo legandi ꝓmiño l. 12 tabul. inducta causam rogandi ad neces-
sitatem iuris n̄ reduxit ut recte aduertit Hotoman. ad l. 12 duodecim tab. pagina mihi 123. id qd ē qd multo
antea tradiderat Cuman. l. 1. n.° 2 h nro tt.° dum scribit qd uerba aut sunt præceptiua et imperatiua quo casu
inducunt legatum, aut sunt precatoria, et obliqua et inducunt fideicommissum tamen aliter distinguat Castren-
sis ibidem n.° 3. nam omnino Cumani nomine idipsum docuerunt Duaren. d. lib. 2 c. 9. et in paratitla ad nrum
tt. in princ. C. de fideicommissis, Baroni, lib. 2 de formulis pagina 246. Petr. Gregori, lib. 42 sintagmatum c. 28.
Ioannes Garcia in tt. de tacito fideicommisso in princ. Mantica d. lib. 8, tt. 1. et 2. Marcard. de ꝓbationib. uolumine
2. conclus.° 323. neque dubitauit qd etiam in fideicommissis uerba quædam olim obseruata fuerint ex testimonio Pauli

De legatis Primo.

in sententijs lib. 4 tit. 1. et Iustinianus in d. lg. 2. C. communia de leg. et in § ult. institut. de singulis reb. per fideicommissum relictis, nam omissa Antonij Fabri interpretatione lib. 14. coniecturarum cap. 2. verius dicendum videtur ideo illa introducta fuisse ut a verbis legitimis ciuilibus et directis quae solis legata relinqui poterant, distinguerentur verba obliqua et precaria et quomodocumque voluntatem testatoris significantia, quae ad inducendum fideicommissum satis superque sufficiebant, lg. etiam 115. lg. et eo modo 118. de leg. 1. lg. unum ex familia 67. § fin. lg. peto 69. de leg. 2. lg. fideicommissa 11. § sequ. ita et haec verba lg. Pamphilo 39. in princ. de leg. 3. lg. illud 13. § 1. de iure codicillorum quod utique mirandum non est cum etiam solo nutu absque verbis ullis fideicommissa relinqui potuerint, lg. nutu 21. de leg. 3. lg. et in epistola 22. C. de fideicommissis, ubi Donel. per eos et Cuiac. lib. 15. quaestionum Papiniani in d. lg. et § proponebatur, lib. 29. in d. lg. 67. § fin. de leg. 2. idem Donel. lib. 7. cap. 15. et 18. Gothofr. lib. 2. variarum lectionum cap. 18. Mantica d. lib. 8. tit. 1. Menoch. lib. 4. praesumpt. 60. et sequentibus et alij plures quos scienter praetereo.

3. Itaque ut initio dixi, fideicommissa olim infirma fuerunt et tantum ex voluntate, et pudore heredum qui rogati erant praestare, et restituere pendebant ut Iustinian. nobis enarrat in d. princ. institut. de fideicommissarijs hereditatibus et eleganter illum exponit Donellus d. lib. 7. cap. 15. et ibi Oswald. lit. D. quo circa in his fideicommissis pietatem heredum versari scriptum est in lg. Lucius 78. in princ. et § tres heredes ad Treb. unde et fiduciarius heres appellatus est ille cuius fidem et pietatem defunctus secutus fuerat et fiduciaria hereditas quae sic restitui rogabatur ut constat ex lg. Sed Saturnin. 46. lg. si postulante 63. § fin. ad Treb. lg. certi condictio 9. § 1. de reb. creditis et ex qua lectio et fortero observat Oswaldus in notis Donelli lib. 7. cap. 16. littera C. eleganti autem Otoman. in princ. institut. de fideicommissarijs hereditatibus enuntiatur. 1.

4. Ceterum postea divus Augustus, motus rationibus quas ibidem Iustinian. exprimit et in princ. institut. de codicillis iussit consulibus, authoritatem suam interponere quo facto frequentior fuit fideicommissorum usus, ceterum cum consules maioribus negotijs impediti his attendere non valerent primo unus praetor ab ipso Augusto postea duo praetores a Claudio Caesare sunt creati qui de fideicommissis cognoscerent unde et fideicommissarij dicti sunt ut constat ex d. princ. instit. de fideicommissarijs hereditatibus et ex lg. 2. § capta 32. ff. de orig. iuris post deinde de origine iuris quorum tanta fuit authoritas ut iudicis dandi ad exequendam fideicommissi restitutionem potestatem haberent ut constat ex lg. fideicommissum 2. de confessis et ex his quae dd. in d. princ. tradunt et in lg. si quando 109. § fin. in nostro tit. et in lg. 2. C. de usuris et fructibus legatorum quae praeter peregrin. in trac. de fideicommissis art. 1. a n. 6. Donel. d. lib. 7. cap. 15. ubi Oswald. lit. R. signanter observat fideicommissorum ius natum esse sub Augusto alitum et educatum sub Claudio iuxta praedicta, confirmatum sub Nerone in § restituta instit. de fideicommissarijs hereditatibus, denique reformatum et interpolatum a Iustiniano in § sed quia stipulationes eod. tit. quae universa historia introductionis fideicommissorum est. qq. persequendis data est generalis ex tractatu actio in § fin. instit. de singulis reb. per fideicom. relictis quae quidem extraordinaria persecutio dicitur in lg. pecuniae 178. § actionis verbum de verborum sig. et in lg. minor 20. de minoribus, notant Duaren. lib. 2. disputationum cap. 9. Donel. lib. 8. commentariorum cap. 2. Cuiac. in lg. 1. in nostro tit. ubi adiiciunt quod quamvis postea iura fideicommissa iam ad iuris necessitatem redacta sint ita ut non pendeant amplius ex fide heredum tamen adhuc nomen antiquum retinent neque illud videtur delevisse Iustinian. in lg. 2. C. communia de leg. ubi prius legata et fideicommissa exaequauit de quo art. iam necesse est ut aliquid dicam.

Haec de istius Capituli

fine..

Capud tertium, dico, sextum exequatio legatorum, et fideicomissorum ad intellectum legis primæ h. nro tt.° de legatis Z. C. Comunia de legatis, et aliorum iurium.

Difficilis et plura est valde huius inscriptionis tractatio, quæ omnium etatis interpretum vexavit ingenia. Ut constat ex his quæ ad rem ex antiquioribus fere oes tradiderunt præcipue Iason quondam omnium scripta et comentaria digessit atque recensuit in d. lg 1. h nro tt.° ex novioribus, Duaren, et Cuiatius ibidem, idem Cuiatius, Donel, et Giphani, in d. lg 2 C. Comunia de leg. idem Donel, lib 8 comentariorum Cap. 2. in cuius notis Osuald, recentiorum omnium sæas diffuse cumulavit et ex nris Richard, in lectionibus ad hunettum Cap. 3. Val lib 3 illustrium ad hunettum cap. ult. Amaia lib 2 observationum cap. 3. Ubi nonnullas, easque præcipuas legatorum, et fidei-commissorum differentias recensent, post quas difficilis, et obscura nimis illis omnibus visa fuit Ulpiani sententia in d. lg 1. quando-cet poia exequata ee legata fideicomissis. Sunt atque insignes differentiæ inter ea adhuc cognoscenda, differunt enim in nomine ut constat ex copula et. quæ inter diversa apponi solet Ut constat ex Rubrica et traditis p. dd. ibi de iuris, et facti ignorantia volumine adductis a Barbosa in trac. de dictionibus usu frequentibus cap. 57 ff gg insignitu facit text. in lg si idem 2. C. de codicillis et differunt etiam in substantia ut eorum diffinitio demonstrat in his quæ cap præcedenti scripsi, et omnia hanc tractationem digesta sunt differunt etiam in forma relinquendi nam legata directis fideicomissa precariys verbis relinquuntur ut cuique constans est unde Cuiatius in notis ad Ulpianum in fragmentis tt.° 24 adnotavit quod legata imperative relinquuntur in eis quod est ubi secus in fideicomissis in quibus directa voluntatis admittitur lg 2. opponebatur 64 de leg 2. lg fin. C. de falsa causa adiecta nunc reling possunt ut cap præcedenti docuimus, ex lg nutu 21 de leg 3. lg et in epistola 22 C. de fideicomissis sive fideicomissum græcis verbis scriptum valet tamen legatum græco sermone scriptum non sustineatur lg fideicomissa 11 de leg 3. lg fin C. de testamentaria tutela lg hac consultissima 21 § fin. C. de testamentis lg directas 14 C. de testamentaria manumissione.

Differunt etiam quia legatum non nisi testamento aut codicillis testamento confirmatis relinquitur, lg legatum 36 de leg 1. fideicomissum vero etiam in codicillis vel ab intestato relinqui potest lg libertates 43. de manum. testam. § præterea inter de fideicomissariis hered. § non tantum inst. de codicillis. Paulus lib 4 sententiarum tt.° 1. ut Codicillis ex quo et illud quod legata non nisi ab herede relinquuntur § 1 inst. h tt.° non vero a legatario prim. instit. de singulis rebus per fideicomissum relictis, fideicomissa vero ab herede legatario fideicomissario et ei eo ad quem morte relinquentis aliquid perventurum est vel dum ei datur vel dum ei non adimitur lg 1 § sciendum de leg 3. lg si pecunia 63. infra h nro tt.° lg conficiuntur 8 § 1. de iure codicillorum d prim. instit. de sing rebus per fideicomissum relictis. Denique differunt etiam in effectu nam ut Paulus scribit d. lib 4 sententiarum tt.° 1. Ubi ius ex fideicomisso non in vindicatione sed in petitione consistit Ubi Cuiatius advertit quod legata vindicantur lg si mihi homo 86. § 2 servus infra h nro tt.° lg legatum 80 de leg 2. lg actio 66. in fin de furtis quæ in aliis Codicibus est lex a Titio 64. eod tt.° fideicomissa vero petuntur seu persecuntur lg mulier 22 § non est dubium ad Treb lg pecuniæ 178. § actionis verbum de verborum signif. Ulpianus in fragmentis tt.° 25. § fideicomissa, quas et alias legati et fideicomissi differentias post Accursium et veteres dd. interpretes in d lg 1. recensent ibi Duaren, et Cuiatius, Donel, et Osuald, et alii quos initio huius cap. retulimus.

Quod cum ita sit et inter tot differentias inter legata, et fideicomi:

sia requiri n videtr stare pone qd Vlpian, in lg 1. h neott. scribit p omnia exequata ee legata fideicommissis p̄sertim attenta decisi. text, in d lg 2. C omunia de leg. quę transposita fuit à Triboniano in § id n̄ C ligs. instit. h tt. ex qq ostat Imperatorem fuisse huius exequationis authorem ee cuius testimonium si verum e falsum ee Vlpianum idem in p̄senti necessario fatendum e cuius difficultatis pondere oppressus Accursius in d lg 1. vbo p ora textum illum de media iurisprudentia obtineri. Ercedere scribit, p quam id differentię quę iuris veteris erant sublatę fuerunt, vt testantur Bartol. ibidem n̄ 4. Ripa 18. Iaso n̄ 42. & alijs Cobarrubias in lg Raynutij § 10. n̄ 2. de testam. Sd huncita expositio hęc qd tempore iurisconsultorum quorum media iurisprudentia vocata, & media inter de legit agnatorum succes. id differentię vigebant vt ex iurib. i adductis ostat & ex Vlpiani fragmentis ex qq depromptę sunt. Certe ea n tollit difficultatem Accursius quę oritur ex textu in d lg 2. C omunia de leg d § id n̄ ligs, si qdem sup mediam iuris exequatio de qua Vlpianus hic facta fuisset plane inutilis esset constitutio d lgis 2. falso q Iustinianus affirmaret à seipso nouiter inductam fuisse & absurdum foret actum agere vt dd. obseruant in lg sexus manumissio 58 p textum ibi de conditione indebiti, & late ad eius interpretationem Sarmentus lib 2 selectarum cap 1.

4 Quo circa idem Accursius ibidem d difficultatem effugere tentat asserens in d lg 1. Vlpiani iam dominii à qua ceteri iuris consulti discesserunt dicinus affirmantes exequantes vt ex oib. i laudatis iurib. ostat in quo opinionum discordia certum affictu Iustinianus in d lg 2 Vlpiani iam approbauit quam propriam vocat quoniam eum suam imperii authoritatem iuxta textum in lg 2 § omnia C de veteri iure enucleando in qua dicuntur nulli qm laudat Cobarrubias i Oreges Contarius lib 5 miscelaneorum cap 12. Sd repugnant vba tam d legis 2. quam text. in d § id n̄ ligs ex qq ligdo ostat Iustinianum ibi nouum ius induxisse n autem antea inductum approbasse nam si iam factam exequationem ofirmasset n recte diceretur exequare & à prima eius actus dt denominandus lgs tantum 12 ad Macedonianum lg 1 § idem Pomponius 13. & § si seruus 30 depositi lg si procuratorem 8. in princ. Mandati & similib. atqz ita potius exequationis executor quam author fuisse videretur. vt recte viderunt Ripa Socinus Iunior & alij in d lg 1. Quare etiam Accursij & aliorum omnium interpretationib. quę literam textus in d lg 1. & inscriptionem eius agere violant in his scholis receptior fuit iam diu interpretatio Cuiacij lib 2 obseruationum cap 4. & in recitationib. ad d lg 1. & in in commentarijs ad lg 2 C omunia de leg. q ex inscriptione d legis 1. illam intelligit ita enim se habet vt tribuatur Vlpiano lib 3. ad edictum quo iurisconsultus ille interdictum qd legatorum interpretabatur vt ostat ex lg 1 qd legatorum quo cauebatur vt qd qs legatorum nomine n ex voluntate hęredis occupauerit id hęredi restituat p lgm Falcidiam cuius principaliter ratio habetur in eo interdicto d lg 1 § sigs ex mortis lg vnic. Cod. & edictorum vba referente argumenta lg ait prętor 23. § hęc vba de negotijs gestis. videbatur n comprehendere interdictum ad ea quę fideicommissorum nomine occuparent, maxime cum lex leg. n ex fideicommissis quartam deduci lex falcidia voluerit lg 1 ad lgm Falc. princ. inst. cod. verum ea ratione n obstante etiam p fideicommissis quę n ex voluntate hęredis occuparent interdictum competere Vlpianus scribit nam & si lex Falcidia solum in leg. sit locuta tamen diuus Pius iam ad fideicommissa ab intestato relicta porrexit lg filius Familias 18, ad lgm Falc. & vba similiter senatusconsultum Pegasianum illam ad fideicommissa extendit quę in testamento relicta p ponuntur lg 1 § hodie si cui plusquam p lgm Falc. lg successores C ad lgm Falc. § itaqz 2 inst. de fideicommissarijs hęreditatib. vnde cum precipua causa interdicti fuerit retentio quartę quę ex diuisis capit in fideicommissis procedere Vlpianus interdictum iam videtur respondisse videri p omnia exequata ee legata fideicommissis, hoc e interdicto qd legatorum vt quę de leg prętor interdixerit eadem quoqz de fideicommissis interdicta censeantur quę Cuiacij in d locis sn̄a fuit quę prius Duarenus fuerat in commentarijs d legis 1. & lib 2 disputationum cap 9. sequitur Rebardus lib 3 variorum cap 4. Antonius Fab. lib 6 coniecturarum cap 8. & late ostendit Osualdus in notis Donelli d lib 8 cap 2 lit. a l.

5. Ceterum licet hęc expositio ad literam textus in d lg 1. commoda & amicabilis videatur p illam tamen obscura videntur p̄iora eiusdem textus vba ibi p omnia quę n bene in reliqua verificantur neqz satis facit qd dixerit Bleenus

Ibidem n. 38. Praeterea legum dispositiones recipere restrictiones ex voluntate procedentes, nam cum illud admittamus non potest procedere in specie dicte legis 1. ubi propter varietatem inscriptionum talis distinctio nullo modo non potest, immo varia etenim lectio inscriptionis sub: sistere non potest. Cum quoties idem Ulpianus de exaequatione ad fideicommissa egit quoad aliquid edictum speciale: videlicet quoad edictum quo tuitionis et mandatio a praetore in lege quae sub sub titulo 8. de sub titulis institutionum. Vel quod attinet ad edictum legum omnium causa tenendi semper et sicut ubi restituitur de lege 85 in fideicommissis lege quod autem 6. § quod deinde dicimus ubi quantum exaequata sequentis: ut cum causa tenendi in quo edicto quod legata sint exaequata fideicommissis. Ut ex dicto textu constat. Et ex lege 2. legis resoluto § 1. lege de libertatibus 12. cod. tit. Et in senatusconsulto Liboniano lege 1. § ad tutorem lege cum puberes 22. § ad mandendo ff. de falsis. Et in edicto de constitutione legatorum seu fideicommissorum lege 1. cui § 9. dicitur. Ut in positionem legatorum seu fideicommissorum lege. Et in edicto cautionis eorundem legatorum lege 1. § idem quod lege hoc stipulatio 14. Ut legatorum nomine caveatur. Et in dicto tit. Sicuti circa repetitionem eorundem legatorum de qua in lege licet imperator 64. cum dicto tit. lege si tertio 61 § 1. de lege 2. Et in aliis multis, paucis quas ad speciem referunt Gifanius in dicta lege 2. Cuiacius de leg. Valla lib. 3. illustrium sub tit. 6. Alex. n. 25. Ut tamen mirari non debeamus quod Ulpianus scripserit in dicta lege 1. per omnia exaequata esse legata fideicommissis. licet non in omnibus huiusmodi exaequatio digerit. Et bene advertunt Cuiacius in recitationibus ad l. in lege 2. Parladorius tomo 3. differentia 12 nec obstare obrabit dicta lex 2. in qua Iustinianus non dicit legata fideicommissis exaequasse sed illud praecipere ut solveretur varietatem opinionum eorum enclusivae. Ut etiam ad initium consuadiscerni mutuare. Ut explicatur eiusdem institutionis praemisit et ex § 1. in vers. Et valde in omnibus inveniatur hic tit. quae res longe diversa est ab exaequatione Ulpiani in dicta lege 1. Ut rectissime Gifanius et Donellus in commentariis dicte legis 2. documentur quae ea difficultas soluta. Et rerum l. apud

Finis

BIBLIOTECA DE SANTA CRUZ

Biblioteca
2